

Ministerstvo financí
Ústřední finanční a daňové ředitelství
Č.j.: 481/1 583/2000

V ý s l e d k y
činnosti územních finančních orgánů za rok 1999

O b s a h :

Výsledky činnosti
Přílohy č. 1 - 47

Předkládá: Ing. Vladimír Fikrle – ředitel odboru 48
Schwálil: Ing. Bc. Robert Szurman - pov. řízením sekce 051

Praha, květen 2000

Obsah

	strana
I. ÚVOD	4
II. SPRÁVA DANÍ A POPLATKŮ	5
1. DAŇOVÉ POVINNOSTI A INKASO.....	5
a) daň z příjmů právnických osob.....	6
b) daň z příjmů fyzických osob.....	7
c) daň z příjmů fyzických osob - závislá činnost.....	7
d) daň z příjmů vybíraná srážkou podle zvláštní sazby.....	8
e) daň silniční	8
f) daň z přidané hodnoty a spotřební daně.....	9
g) daně spotřební.....	9
h) daň z nemovitostí.....	9
i) daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí.....	10
2. VÝVOJ DAŇOVÝCH NEDOPLATKŮ.....	12
3. DAŇOVÉ SUBJEKTY.....	13
4. POSEČKÁNÍ DANĚ A POVOLENÍ SPLÁTEK.....	16
5. PŘÍSLUŠENSTVÍ DANĚ.....	17
6. PROMINUTÍ DANĚ.....	19
7. VYMÁHÁNÍ DAŇOVÝCH NEDOPLATKŮ.....	20
8. MÍSTNÍ ŠETŘENÍ.....	25
9. VYTÝKACÍ ŘÍZENÍ.....	25
10. DAŇOVÁ KONTROLA.....	25
11. FINANČNÍ REVIZE S DAŇOVÝM OBSAHEM.....	28
12. OPRAVNÉ PROSTŘEDKY.....	28
13. SANKCE.....	30
14. PODNĚTY PŘEDANÉ ORGÁNŮM ČINNÝM V TRESTNÍM ŘÍZENÍ.....	32
15. VYHLEDÁVACÍ ČINNOST V ROCE 1999.....	32
III. NEDAŇOVÉ AGENDY	33
1. CENOVÉ KONTROLY.....	33
2. DOTACE A HYPOTÉČNÍ ÚVĚRY.....	36
a) dotace na tepelnou energii.....	36
b) státní podpora hypotéčního úvěrování.....	37
c) ostatní dotace.....	38

d) informační systém CEDR	39
e) závěr.....	40
IV. PERSONÁLNÍ PRÁCE ÚFO.....	41
1. STAV ZAMĚSTNANCŮ.....	41
a) z hlediska podílu žen.....	41
b) z hlediska vysokoškolského vzdělání	41
c) z hlediska činnosti	42
d) z hlediska organizačních jednotek	42
e) z hlediska věkového složení.....	42
f) z hlediska doby trvání pracovního poměru.....	43
2. VEDOUcí ZAMĚSTNANCI.....	43
3. OBMĚNA ZAMĚSTNANCŮ.....	45
4. ODMĚŇOVÁNÍ.....	47
V. VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ.....	48
1. VZDĚLÁVÁNÍ ZAJIŠŤOVANÉ VZDĚLÁVACÍMI ZAŘÍZENÍMI PŘEHRADA A VLTAVA.....	50
2. VZDĚLÁVÁNÍ ZAJIŠŤOVANÉ Z ÚROVNĚ FINANČNÍCH ŘEDITELSTVÍ A Z ÚROVNĚ FINANČNÍCH ÚŘADŮ.....	52
VI. HOSPODAŘENÍ ÚFO.....	53
VII. AUTOMATIZOVANÉ INFORMAČNÍ SYSTÉMY.....	55
1. AUTOMATIZOVANÝ DAŇOVÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM (ADIS)	55
2. AUTOMATIZOVANÝ VNITŘNÍ INFORMAČNÍ SYSTÉM (AVIS).....	57
3. VEMA.....	59
VIII. PODÁNÍ DLE VLÁDNÍ VYHLÁŠKY Č. 150/1958 Ú. L.	59
1. PODÁNÍ TÝKAJÍCÍ SE ÚFO, ŘEŠENÁ ODDĚLENÍM INSPEKCE MF	59
2. PODÁNÍ DOŠLÁ A ŘEŠENÁ NA ÚFO... ..	60
3. INSPEKČNÍ ČINNOST.....	61
IX. NAPADENÍ PRACOVNÍKŮ ÚFO	61
X. ZÁVĚR.....	63
XI. PŘÍLOHY.....	64

I. Úvod

Finanční úřady a finanční ředitelství byly zřízeny k 1. lednu 1991 zákonem ČNR č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech (dále jen ÚFO). Od tohoto roku se tvoří nově koncipovaná soustava správních orgánů, která zajišťuje efektivní výkon daňové správy v podmínkách transformace ekonomiky, rozvoje nových forem podnikatelských aktivit a rozsáhlých legislativních změn.

V prvních letech své existence se ÚFO připravovaly na zavedení nové daňové soustavy a od 1. 1. 1993 se podstatným způsobem účastnily její realizace a významnou měrou přispěly k tomu, že tato zásadní změna proběhla relativně úspěšně. Souběžně s tím musely ještě vykonávat celou řadu úkonů souvisejících se správou daní předchozí daňové soustavy.

V roce 1995 pak daňová správa provedla zásadní vnitřní organizační přestavbu, kdy dosavadní struktura útvarů a pracovníků byla změněna na strukturu členící výkon správy daní na jednotlivé fáze řízení.

V posledním čtvrtletí roku 1995 bylo zřízeno Ústřední finanční a daňové ředitelství s cílem sjednotit a zkvalitnit řízení ÚFO a také výkon daňové správy na úrovni Ministerstva financí.

Rok 1999 byl devátým rokem působení ÚFO a sedmým rokem fungování nové daňové soustavy.

V popředí zájmu územních finančních orgánů a jeho pracovníků byl v roce 1999 osud navrhované novely zákona č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech. Nakonec byla novela Parlamentem přijata. Pokud jde o věcnou působnost, tak v plném souladu jak s představami Legislativní rady (jejího předsedy), tak i s představami Ministerstva financí (zejména odboru Metodiky výkonu daňové správy). Pokud jde o místní působnost finančních úřadů, došlo k zajímavému řešení, když Parlament rozhodl o zachování čtyř finančních úřadů (Pečky, Chodov, Bor a Manětín), které Ministerstvo financí navrhlo ke zrušení a naopak rozhodl o zrušení Finančního úřadu ve Vejpřtech, které Ministerstvo financí v této fázi ke zrušení nenavrhovalo. Sněmovna zaujala stanovisko, že návrh na optimalizaci soustavy finančních úřadů má být systémový (rozsáhlejší). K tomu bude nutno přihlídnout při příštích návrzích na řešení této otázky.

V tomto roce byla spuštěna řada projektů pro podporu výkonu daňové správy republiky, jako např. posílení útvarů pro správu finančních institucí, oceňovacích útvarů, vyhledávací a pátrací služby. Byly vytvořeny legislativní podmínky pro vznik zvláštních kontrolních orgánů s celokrajskou působností k řešení závažných daňových úniků zpravidla u propojených daňových subjektů - často i s mezinárodním dopadem.

Za účasti odborníků z EU pokračovala práce na vývoji automatizovaného systému výběru subjektů ke kontrole. Byl zahájen program modernizace daňové správy podle evropských standardů a příprava na postupné sloučení celní a daňové správy.

V souvislosti s připravovaným "služebním zákonem" byla vytvořena resortní pracovní skupina k zajištění prací na Katalogu činností ve státní službě za oblast správy daní, poplatků, odvodů, pokut, penále a dalších agend vykonávaných na ÚFO.

Předkládaný materiál dokumentuje činnost územních finančních orgánů v roce 1999 z kvantitativních i kvalitativních hledisek a poskytuje řadu významných údajů pro další rozhodovací proces v této oblasti.

II. Správa daní a poplatků

1. Daňové povinnosti a inkaso

Základní přehled o daňových povinnostech a inkasu za rok 1999 poskytuje **Tabulka č. 1.**

Tabulka č. 1

(v mil. Kč)

	Daňová povinnost sl.1	Inkaso sl.2	Rozdíl sl.2 - sl. 1
DPH - daňová povinnost	139 628	132 377	-7 251
DPH - nadměrný odpočet	-163 444	-159 758	3 686
DPH CELKEM	-23 816	-27 381	-3 565
Daně spotřební - daňová povinnost	35 698	34 799	-899
Daně spotřební - nárok na vrácení	-4 483	-4 273	210
DANĚ SPOTŘEBNÍ CELKEM	31 215	30 526	-689
Daň z příjmů právnických osob	58 132	54 819	-3 313
Daň z příjmů srážkou (§ 36)	20 616	20 658	42
Daň silniční	5 234	5 186	-48
Daň dědická	151	148	-3
Daň darovací	443	405	-38
Daň z převodu nemovitostí	6 979	6 271	-708
Ostatní příjmy, odvody a poplatky	6 210	4 597	-1 613
Daň z příjmů fyz. osob z přiznání	18 485	17 103	-1 382
Daň z příjmů fyz. osob - záv. činnost	67 777	66 881	-896
Daň z nemovitostí	4 477	4 271	-206
CELKEM NOVÉ DANĚ	195 903	183 484	-12 419
Daň z obratu	528	49	-479
Odvod ze zisku	211	41	-170
Odvod z objemu mezd	-85	92	177
Důchodová daň	17	-7	-24
Daň z objemu mezd	24	0	-24
Daň z příjmů obyvatelstva	8	38	30
Ostatní zrušené daně	2 306	37	-2 269
CELKEM STARÉ DANĚ	3 009	250	-2 759
CELKEM staré a nové daně	198 912	183 734	-15 178

Porovnáme-li celkové inkaso starých i nových daní za rok 1999 s předchozím rokem zjistíme, že došlo ke zvýšení příjmů z vybraných daní, a to o částku 12 380 mil. Kč, což představuje meziroční přírůstek inkasa ve výši 7,2 %.

Nejvyššího přírůstku inkasa bylo dosaženo na DPH, a to jednak intenzivnějším prověřováním uplatňovaných nároků na vrácení nadměrných odpočtů DPH ze strany finančních úřadů, čímž došlo ke snížení záporné hodnoty inkasa DPH (ve správě FÚ) o 10 046 mil. Kč proti roku 1998. Dále pak vyšším inkasem DPH vybrané celními úřady o 8 877 mil. Kč.

Ačkoliv se legislativními úpravami neustále snižuje daňové zatížení subjektů na přímých daních, přesto dochází od roku 1998 k vzestupnému trendu ve vývoji inkasa na dani z příjmů právnických osob. V roce 1999 bylo vybráno o 2 755 mil. Kč (tj. o 5,3 %) více na dani z příjmů právnických osob nežli v předchozím roce.

Naopak nejvyšší pokles inkasa u daní vybíraných finančními úřady proti roku 1998 byl zaznamenán u daně z příjmů právnických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby. V roce 1998 činilo inkaso této daně 11 817 mil. Kč. V roce 1999 pokleslo na částku 9 317 mil. Kč.

U daní platných do 31.12. 1992 (staré daně) inkaso postupně klesá a co do výše již nemá zásadní význam.

a) Daň z příjmů právnických osob

Jak je zřejmé z následující **Tabulky č. 2** v roce 1999 došlo opět k přírůstku inkasa. Podíl inkasa daně z příjmů právnických osob na celkových daňových příjmech (spravovaných FÚ) činí téměř 30%. Situace ve výnosech jednotlivých územních regionů České republiky se však značně liší.

Tabulka č. 2 (v mil. Kč)

za ROK	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
daňové inkaso	66 221	56 124	55 383	49 968	41 020	52 064	54 819
CELKEM předepsáno	67 174	53 799	57 635	52 383	42 121	56 231	58 132

Rozhodující podíl na inkasu daně z příjmů právnických osob za rok 1999 má Finanční ředitelství pro hl. město Prahu, kde bylo vybráno 42 % celorepublikového výnosu této daně. Z toho lze dovodit dynamický růst zisků právnických osob se sídlem na území hl. města Prahy. Nejvyšší podíl na výnosu této daně mají podniky poskytující služby (výroba a rozvod elektřiny, plynu, páry a teplé vody). Dále pak obory telekomunikace a zprostředkování velkoobchodu.

Vývoj inkasa v letech 1998 - 1999 podle jednotlivých finančních ředitelství dokumentuje **Tabulka č. 2a**.

Tabulka č. 2a (v mil. Kč)

Finanční ředitelství	inkaso daně z příjmů PO stav za rok 1998	inkaso daně z příjmů PO stav za rok 1999
FŘ pro hl. m. Prahu	20 350	22 910
FŘ v Praze	6 165	6 941
FŘ v Českých Budějovicích	2 422	2 121
FŘ v Plzni	2 716	2 912
FŘ v Ústí nad Labem	5 507	5 110
FŘ v Hradci Králové	3 479	4 227
FŘ v Brně	7 183	6 624
FŘ v Ostravě	4 242	3 974
CELKEM	52 064	54 819

b) Daň z příjmů fyzických osob

Daň z příjmů fyzických osob podávajících přiznání vykazuje mírně rostoucí trend. Přírůstek proti roku 1998 činí 573 mil. Kč (tj. 3,5 %). Průměrné inkaso daně za rok 1999 na jednoho registrovaného poplatníka je však stále nízké a nepřesahuje částku 7 500 Kč ročně. Vývoj inkasa na dani z příjmů fyzických osob v letech 1993 - 1999 ukazuje **Tabulka č. 3**.

Tabulka č. 3

(v mil. Kč)

za ROK	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
daňové inkaso	3 486	14 240	14 815	15 843	15 880	16 530	17 103
CELKEM předepsáno	4 200	14 049	14 961	17 210	17 126	17 688	18 485

Tabulka č. 3a poskytuje přehled o výši inkasa za roky 1998 - 1999 podle jednotlivých finančních ředitelství.

Tabulka č. 3a

(v mil. Kč)

Finanční ředitelství	inkaso daně z příjmů FO stav za rok 1998	inkaso daně z příjmů FO stav za rok 1999
FŘ pro hl. m. Prahu	4 828	5 058
FŘ v Praze	1 826	1 991
FŘ v Českých Budějovicích	1 001	1 041
FŘ v Plzni	1 065	1 094
FŘ v Ústí nad Labem	1 422	1 510
FŘ v Hradci Králové	1 619	1 648
FŘ v Brně	2 634	2 573
FŘ v Ostravě	2 135	2 188
CELKEM	16 530	17 103

c) Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

Tento druh daně vykazuje dlouhodobě nejvyšší inkaso z kategorie přímých daní. I přes obecně známé ekonomické problémy řady zaměstnavatelů nedošlo v roce 1999 k poklesu inkasa ale naopak k přírůstku o 1 842 mil. Kč (tj. o 2,8 %). Vývoj inkasa v letech 1993 - 1999 ukazuje **Tabulka č. 4**.

Tabulka č. 4

(v mil. Kč)

za ROK	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
daňové inkaso	24 781	35 039	45 216	54 102	60 642	65 039	66 881
CELKEM předepsáno	24 776	35 347	45 647	54 759	61 500	66 339	67 777

Tabulka č. 4a poskytuje přehled o výši inkasa za roky 1998 - 1999 podle jednotlivých finančních ředitelství.

Tabulka č. 4a (v mil. Kč)

Finanční ředitelství	inkaso daně - závislá činnost stav za rok 1998	inkaso daně - závislá činnost stav za rok 1999
FŘ pro hl. m. Prahu	19 410	20 897
FŘ v Praze	5 224	5 495
FŘ v Českých Budějovicích	3 625	3 672
FŘ v Plzni	4 533	4 622
FŘ v Ústí nad Labem	6 008	6 075
FŘ v Hradci Králové	6 004	5 980
FŘ v Brně	10 277	10 336
FŘ v Ostravě	9 958	9 804
CELKEM	65 039	66 881

d) Daň z příjmů vybíraná srážkou podle zvláštní sazby

Daň z příjmů vybíraná srážkou podle zvláštní sazby zahrnuje fyzické i právnické osoby, kdy jsou oba druhy příjmů sledovány na samostatně evidovaných účtech FÚ. V roce 1999 došlo k výraznému poklesu inkasa u daní vybíraných srážkou, a to celkem o 4 223 mil. Kč, což představuje pouze 83 % stavu předchozího roku. Ve výši inkasa se projeví jednak legislativní úpravy umožňující úrokové výnosy z vkladů a dluhopisů zahrnout do obecného základu daně a také pokles míry zdanění úroků a jiných výnosů z depozitní směnky vystavené bankou. Vývoj inkasa na dani z příjmů vybírané srážkou podle zvláštní sazby v letech 1993 - 1999 ukazuje **Tabulka č. 5**.

Tabulka č. 5 (v mil. Kč)

za ROK	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
daňové inkaso	6 169	14 115	17 301	21 038	22 520	24 881	20 658
CELKEM předepsáno	6 147	14 130	17 248	21 165	22 436	24 688	20 616

e) Daň silniční

Inkaso daně silniční (vybírané finančními úřady) vykázalo v roce 1999 významný přírůstek ve výši 861 mil. Kč (tj. 20%) proti roku 1998. Tato skutečnost je důsledkem ukončení platnosti osvobození od daně k 31. 12. 1998 u vozidel splňujících ekologické limity stanovené vybranými předpisy EHK OSN a EU/EHS. Vývoj inkasa v letech 1993 - 1999 ukazuje **Tabulka č. 6**.

Tabulka č. 6 (v mil. Kč)

za ROK	1994	1995	1996	1997	1998	1999
daňové inkaso FÚ	4 087	3 880	4 262	4 534	4 325	5 186
CELKEM předepsáno FÚ	4 147	3 930	4 201	4 668	4 420	5 234

f) Daň z přidané hodnoty

Přehled o inkasu daně z přidané hodnoty je uveden v **Tabulce č. 7**.

Tabulka č. 7

(v mil. Kč)

ROK	1994	1995	1996	1997	1998	1999
inkaso - finanční úřady	- 13 637	- 21 257	- 24 368	- 26 953	- 37 427	-27 381
inkaso - celní úřady	99 486	116 058	133 681	144 526	156 786	165 663
INKASO CELKEM	85 849	94 801	109 313	117 573	119 359	138 282

Celkové inkaso daně z přidané hodnoty vykazuje proti roku 1998 nárůst o 15,9 %. Na tomto vývoji se podílí jednak celní orgány, a to zvýšením vybrané částky daně. Dále pak finanční úřady, podstatným snížením záporného inkasa. Záporné inkaso finančních úřadů se proti předchozímu roku snížilo o 26,8 %. Tento pozitivní vývoj inkasa FÚ je způsoben, mimo jiné, snižováním uplatňovaných nadměrných odpočtů DPH (u plátců s výrazným objemem odpočtů v předchozích obdobích) a také zkvalitněním práce správců daní (důslednější prověřování oprávněnosti nároku vrácení DPH).

g) Daně spotřební

Přehled o inkasu spotřebních daní je uveden v **Tabulce č. 8**.

Tabulka č. 8

(v mil. Kč)

ROK	1994	1995	1996	1997	1998	1999
inkaso - finanční úřady	34 501	35 740	37 541	33 610	30 034	30 526
Inkaso - celní úřady	11 859	20 910	23 629	30 562	37 767	42 617
INKASO CELKEM	46 360	56 650	61 170	64 172	67 801	73 143

Celkové inkaso spotřebních daní vzrostlo proti roku 1998 o 7,9 %. Celní úřady vybraly o 12,8 % více než předchozím roce. Finanční úřady vybraly o 1,6 % více než v předchozím roce. K růstu inkasa došlo především z důvodu zvýšení objemu dovozu vybraných výrobků a zvýšení sazeb daně z uhlovodíkových paliv a maziv a tabákových výrobků od 1.7.1999.

U celních orgánů měl na růstu inkasa největší podíl jednak zvýšený dovoz vybraných výrobků podléhajících spotřební dani a dále spotřební daň z tabákových výrobků, neboť pouze celní orgány vybírají tuto daň formou prodeje tabákových nálepek.

U finančních úřadů mělo zásluhu na růstu inkasa především zvýšení sazeb daně. Výši inkasa naopak snižují vratky spotřební daně z tabáku pro výrobu cigaret a vratky daně z topných olejů používaných pro výrobu tepla.

h) Daň z nemovitostí

Ve zdaňovacím období roku 1999 došlo proti předcházejícímu období k nárůstu předepsané daně z nemovitostí i jejího inkasa. Výši rozdílu, tj. nevybrané daně, ovlivňuje především platební neschopnost velkých průmyslových podniků a trvalý nedostatek finančních prostředků u provozovatelů zemědělské výroby. Tyto skutečnosti mají i při relativně malém počtu takových

subjektů vzhledem k výši jejich daňové povinnosti značný dopad na výši daňového inkasa. Přehled vývoje inkasa od roku 1995 poskytuje **Tabulka č. 9**.

Tabulka č. 9

(v mil.
Kč)

ROK	1995	1996	1997	1998	1999
daňové inkaso	3 778	3 991	3 938	4 138	4 274
CELKEM předepsáno	3 092	4100	4 098	4 336	4 477

i) Daň dědická, darovací a z převodu nemovitostí

Nadále je z hlediska příjmů těchto daní nejvýznamnější daň z převodu nemovitostí, jejíž podíl na celkovém úhrnu příjmů v roce 1999 se oproti roku 1998 zvýšil o 1% (na 92 %.) V porovnání s rokem 1998 měla její výše opět mírně vzestupnou tendenci a bylo na ní vybráno o 594 mil. Kč více. Tento vývoj odpovídá situaci v podstatě stagnujícího trhu s nemovitostmi. Inkaso daně dědické a daně darovací vykázalo za rok 1999 mírný pokles proti předchozímu roku. To je způsobeno zejména legislativní úpravou osvobození od daně dědické mezi příbuznými v řadě přímé. Přírůstek celkového inkasa majetkových daní za rok 1999 byl vyvolán především růstem inkasa daně z převodu nemovitostí. K uvedenému vývoji přispělo již v předchozím roce uskutečněné posílení počtů pracovníků správců daní doprovázené zkvalitněním výkonu správy uvedených daní, a pokračujícím vyrovnáváním skluzu

ve vyměřování daní. Z důvodu značného skluzu při vyřizování spisů u některých správců daně je od roku 1997 sledováno vyřizování spisů zejména z let 1993, 1994, 1995 a 1996 s tím, aby správce daně v případech, kdy nemůže daňové řízení ukončit, zabezpečil přerušení běhu lhůty podle § 47 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Pozitivní vývoj v této oblasti, který nastal v průběhu 2. pololetí roku 1997, nadále pokračuje. K 31.12.1998 bylo v celé ČR u finančních úřadů nevyměřených 426 858 spisů. K 31.12.1999 se tento počet snížil na 410 664 nevyměřených spisů.

Přehled o počtu dosud nevyměřených případů podle jednotlivých FŘ podává **Tabulka č. 10**.

Tabulka č. 10

Počet nevyměřených případů u DDD u jednotlivých FŘ za roky: Stav k 31. 12. 1999								
Finanční ředitelství	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	CELKEM
FŘ pro hl. m. Prahu	9	105	129	809	8 187	16 541	26 705	52 485
FŘ v Praze	0	0	72	114	1 817	9 979	34 091	46 073
FŘ v Českých Budějovicích	0	0	0	9	1 247	7 013	18 809	27 078
FŘ v Plzni	28	27	63	266	1 443	5 386	25 972	33 185
FŘ v Ústí nad Labem	1	47	152	707	6 142	20 392	34 999	62 440
FŘ v Hradci Králové	0	11	42	107	461	6 485	21 968	29 074
FŘ v Brně	0	0	340	1 388	6 429	26 148	50 963	85 268
FŘ v Ostravě	1	54	258	1 094	9 453	26 153	38 045	75 061
CELKEM	39	247	1 056	4 494	35 179	118 097	251 552	410 664

Na úseku DDD neustále pozvolna stoupá absolutní objem nedoplatků, zároveň je však nutno konstatovat, že nadále stoupá i objem příjmů jednotlivých majetkových daní a to zejména příjem daně

z převodu nemovitostí. Stav v oblasti nedoplatků těchto daní je pochopitelně ovlivněn tím, že se jedná o jednorázové daně, což je pro poplatníky složitější než opakující se daňové povinnosti.

Přes nárůst absolutního objemu nedoplatků lze zejména v posledním roce, tj. roce 1999, pozorovat určité zpomalení tempa růstu objemu daňových nedoplatků a to nejen v souhrnu za uvedené tři daně, ale i u každé z nich. Nejvýrazněji se tento trend projevuje u daně darovací, kde zřejmě již vývoj nedoplatků není ovlivněn právní úpravou platnou v roce 1993, v jejímž důsledku. U daně darovací naběhl za rok 1996 (s ohledem na skluz jak v činnosti katastrálních úřadů, tak v činnosti finančních úřadů) nedoplatek o řád vyšší než v předchozích i pozdějších letech. Ve většině těchto případů byly poplatníky daně darovací podnikatelské subjekty, řada jich je nyní v platební neschopnosti či v konkurzu a vysoký nedoplatek tedy přechází do dalších let.

Stejně jako v předchozích letech mají nadále zásadní vliv na vznik daňových nedoplatků u majetkových daní následující skutečnosti:

- nedoplatky zpravidla vznikají v případech povinnosti jejich úhrady z převodu nemovitostí, kde je poměrně vysoký základ daně. Poplatníci (zejména podnikatelé) prostředky, které získají z prodeje nemovitostí, použijí pro jiné účely a v době vyměření daně je již nemají k dispozici a žádají o odklad či splátkování daně,
- v řadě případů nejsou zaplacený kupní ceny za nemovitosti (z důvodu neposkytnutí úvěru bankou či i z důvodu podvodného jednání ze strany kupujícího) a mezi převodci a nabyvateli probíhají soudní spory nebo je odstupováno od kupních smluv, přičemž poplatník opět nemá prostředky na úhradu daně,
- vzrůstají počty případů, kdy se podnikatelské subjekty nacházejí v likvidaci či konkurzu a nemají k dispozici prostředky na úhradu daní,
- problémem byl v uplynulých letech i časový skluz, ve kterém se správce daně dozvídá o provedení zápisu do katastru nemovitostí.

Stejně jako v předchozích letech platí pro daň dědickou, darovací a z převodu nemovitostí, jakožto daně jednorázové, že jakákoli komplikovanější právní úprava (nejen v daňovém zákoně, ale i v oblasti občanskoprávní či obchodní, na které daňový zákon navazuje) přináší problémy při správě těchto daní a ke komplikacím v daňovém řízení. Tím je samozřejmě ovlivněna i efektivnost výběru těchto daní. Nadále jsou značným zdrojem problémů znalecké posudky o ceně nemovitostí, které slouží jako podklad pro stanovení základu daně a často jsou poplatníky předkládány až na vyžádání správce daně, byť se jedná o zákonnou povinnost, nebo je poplatníci odmítají předložit a správce daně je musí získávat jiným způsobem. Řada znaleckých posudků vykazuje značné vady

a musí být opravována. Tyto okolnosti prodlužují a prodražují daňové řízení. Nedostatečně je zajištěna, a to nejen pro daň majetkové, oblast oceňování majetku pro daňové účely, kdy problematika oceňování nemovitostí je pouze jednou částí. Ke zvýšení efektivity daňové správy je třeba personálně posílit tuto oblast na ÚFO i na ÚFDŘ a zejména průběžně zabezpečovat zvyšování kvalifikace těchto pracovníků. Na efektivnost činnosti správy majetkových daní má dále velký vliv jednak stav v katastru nemovitostí, který je hlavním zdrojem informací, jednak forma a způsob předávání těchto informací příslušným správcům daní, přecházející v souvislosti s novým informačním systémem KN na elektronickou cestu přenosu.

2. Vývoj daňových nedoplatků

Pojem "splatný daňový nedoplatek" v jednotlivém případě představuje souhrnnou částku daňovým subjektem včas neuhrazené, splatné daně a po dni její splatnosti i částku naběhlého příslušenství daně k určitému dni sledování. Příslušenství daní, zejména penále, sleduje v průběhu daňového řízení osud daně. Podle délky časové prodlevy mezi splatností a úhradou daně a dle stanovené sazby zvyšuje penále lineárně souhrnnou částku daňového nedoplatku daňového subjektu. Automatizovaný daňový informační systém ADIS sleduje souhrnné údaje o nedoplatcích podle jednotlivých druhů příjmů za Českou republiku a jednotlivá finanční ředitelství. Neumožňuje vyčíslit podíl celkového příslušenství nebo penále na celkovém objemu daňových nedoplatků. Podle kvalifikovaného odhadu tvoří daňové penále cca 30 až 40 % celkového objemu evidovaných splatných daňových nedoplatků.

Podle evidence přeplatků a nedoplatků za jednotlivé druhy daní v České republice za rok 1999 bylo územními finančními orgány vykázáno celkem 97,9 mld. Kč splatných daňových nedoplatků. Z toho nedoplatky na daních "nové" daňové soustavy platné od 1. 1. 1993 činily 82,6 mld. Kč a nedoplatky na daních "staré" daňové soustavy platné do 31. 12. 1992 15,3 mld. Kč. Největší objem splatných daňových nedoplatků je evidován finančními úřady v působnosti Finančního ředitelství pro hlavní město Prahu (*dle údajů za rok 1999 částka 27,4 mld. Kč, tj. 27,9 % z celkového objemu evidovaných daňových nedoplatků v ČR*) a v působnosti Finančního ředitelství v Brně (*částka 19,0 mld. Kč, tj. 19,4 % z celkového objemu nedoplatků v ČR*). Nejvyšší objem nedoplatků na "starých" daních vykázaly finanční úřady v jihomoravském regionu (7,5 mld. Kč, tj. 48,8 % z celkového objemu nedoplatků na daních "staré" daňové soustavy v ČR). Je ovlivněn zejména povinností správce daně doměřit příslušenství daní u subjektů, na jejichž majetek byl prohlášen konkurz. Uvedené regiony se na druhé straně významnou měrou podílejí na výběru daňových příjmů. Nejnižší objem daňových nedoplatků, stejně jako inkasovaných příjmů do veřejných rozpočtů, byl za rok 1999 vykázán finančními úřady v působnosti Finančních ředitelství v Českých Budějovicích a v Plzni.

Na daňových nedoplatcích celkem se v rozhodující míře podílejí neuhrazené daňové povinnosti na daních "nové" daňové soustavy. Hlavní skupinu těchto nedoplatků představují daňové pohledávky u rozhodujících daní, tj. nedoplatky na dani z přidané hodnoty, na spotřebních daních a na daních z příjmů. Objem nedoplatků na dani z přidané hodnoty činil za rok 1999 částku 33,7 mld. Kč. Jejich podíl na celkovém objemu evidovaných daňových nedoplatků je nejvyšší a za rok 1999 činil 34,4 %.

Ve srovnání s vývojem v roce 1998 mírně poklesl o 1,4 bodu. Podíl nedoplatků na spotřebních daních k celkovému objemu daňových pohledávek činil za rok 1999 9,0 % a ve srovnání s rokem 1998 poklesl o 0,8 bodu. Podíl nedoplatků na jednotlivých daních z příjmů k celkovému objemu splatných daňových nedoplatků činil za rok 1999 28,7 %. Od roku 1996 vykazuje růst nedoplatků u těchto daní progresi.

Největší objem je vykazován u daně z příjmů právnických osob, kde výše daňových nedoplatků činila dle údajů za rok 1999 částku 15,4 mld. Kč, tj. 15,7 % celkového objemu daňových nedoplatků. Ve srovnání s rokem 1997 se objem nedoplatků na této dani zdvojnásobil. V posledních třech letech

se meziročně zvyšoval i objem nedoplatků na dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, který v roce 1998 činil 3,8 mld. Kč. Tento trend pokračoval i v roce 1999, kdy se jejich objem zvýšil na částku 4,7 mld. Kč.

U majetkových daní je největší částka nedoplatků vykazována u daně z převodu nemovitostí (3,8 mld. Kč tj. 3,8 % z celkového objemu daňových nedoplatků). Z dlouhodobějšího pohledu je vývoj nedoplatků u majetkových daní v podstatě stabilní a z hlediska hodnocení jejich vývoje za Českou republiku nehraje významnější roli.

Vývoj daňových nedoplatků v České republice od roku 1993 do konce roku 1999 ukazuje, že v jednotlivých letech, ale i meziročně pokračuje trend růstu celkové hodnoty splatných daňových nedoplatků z titulu neuhrazených, ale předepsaných daňových povinností. Ve sledovaném období daňové nedoplatky průměrně meziročně rostly o cca 25 % (v roce 1999 tento trend poklesl o 5 %). Jedná se o údaje shrnující všechny daňové nedoplatky již od roku 1990 do současnosti za všechny druhy daňových příjmů, bez ohledu na jednotlivá období a rozlišení na daně a příslušenství daní. Souhrnná částka splatných daňových nedoplatků je kumulovanou hodnotou a proto ji nelze přímo srovnávat s veličinami, které jsou vykazovány jen za příslušný kalendářní rok.

Z rozboru meziročního růstu hodnoty nedoplatků u nepřímých daní vyplývá, že v posledních třech letech se vývoj nedoplatků u těchto daní stabilizoval. Pozitivní vývoj je patrný i ze srovnání ukazatele podílu nedoplatků u nepřímých daní ve vztahu k vyměřené daňové povinnosti, který je již od roku 1996 na standardní úrovni. U daně z přidané hodnoty se tento podíl pohyboval v rozmezí 4,5 až 5 % a u spotřebních daní okolo 3,5 %. Meziroční přírůstky nedoplatků u daní z příjmů se rovněž neodchylují od standardní úrovně. U daně z příjmů právnických osob se podíly nedoplatků k vyměřené daňové povinnosti pohybovaly okolo 3 až 4 %, u daně z příjmů fyzických osob podávajících příznání v rozmezí 7 až 8 %.

Celkové porovnání dynamiky vývoje daňových nedoplatků na "nových" daních platných od 1. 1. 1993 s vývojem daňových povinností podle výsledků vyměřovacích řízení ukazuje, že podíl daňových nedoplatků celkem k vyměřeným daňovým povinnostem se pohybuje okolo 3,6 %. Tento vývoj je srovnatelný s obdobnými ukazateli sledovanými v zemích EU. Zamezit vzniku daňových nedoplatků obecně nelze. Výraznější, spíše vizuální snížení nedoplatků by bylo možné jen zvýšeným odpisováním daňových nedoplatků pro nedobytnost dle § 66 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "ZSDP").

Vývoj od roku 1995 dokumentují rovněž údaje, uvedené v následující **Tabulce č.11**.

Tabulka č. 11

(v mld. Kč)

Nedoplatky *	1995	index 95/94	1996	index 96/95	1997	index 97/96	1998	index 98/97	1999	index 99/98
staré daně	13,3	0,90	14,1	1,06	12,8	0,91	12,6	0,98	15,3	1,21
nové daně	26,6	1,59	40,9	1,54	52,5	1,28	68,2	1,30	82,6	1,21
nedoplatky CELKEM	39,9	1,26	55,0	1,38	65,3	1,19	80,8	1,24	97,9	1,21

* *nedoplatkem je rozdíl mezi částkou daně, včetně příslušenství, která měla být zaplacená daňovým poplatníkem nebo plátcem v den její splatnosti a skutečně zaplacenou částkou.*

3. Daňové subjekty

Tabulka č. 12 porovnává počty daňových subjektů v letech 1998 a 1999 v členění podle hlavních druhů daní.

Tabulka č. 12

	počet daňových subjektů *		přírůstek	index 1999/1998
	1998	1999		
Daň z přidané hodnoty	377 174	390 547	13 373	1,04
Daně spotřební	4 748	5 365	617	1,13
Daň z příjmů PO	234 666	258 743	24 077	1,10
Daň z příjmů FO - podáv. příznání	2 079 933	2 306 443	226 510	1,11
Daň z příjmů FO - závislá činnost	464 444	494 570	30 126	1,06
Daň z příjmů - zvláštní sazba (§ 36)	320 177	341 406	21 229	1,07
Daň z nemovitostí	2 488 922	2 527 060	38 138	1,02
Daň dědická, darovací a z přev. nem.	527 522	523 603	- 3 919	0,99
Daň silniční	737 866	805 079	67 213	1,09
Dotace na tepelnou energii	1 793	2 223	430	1,24
Ostatní	62 124	76 849	14 725	1,24
CELKEM	7 299 369	7 731 888	432 519	1,06

* počtem daňových subjektů se v tomto případě rozumí počet tzv. osobních daňových účtů (ODÚ), které vede příslušný správce daně každému poplatníkovi nebo plátcovi daně, a to samostatně pro jednotlivé druhy příjmů (daní). To znamená, že jeden poplatník nebo plátec daně může mít několik ODÚ podle toho, kolik druhů daňových příznání, hlášení, případně jiných podkladů nezbytných pro stanovení daně je povinen ve sledovaném období podat.

Při hodnocení výkonu daňové správy se velice často kritizuje růst objemu daňových nedoplatků. Na vývoj daňových nedoplatků má vliv řada faktorů, které budou posouzeny dále. Jedním z nich je rostoucí počet daňových subjektů, který není dostatečně kompenzován adekvátním přírůstkem počtu pracovníků správce daně.

Přehled o počtu evidovaných daňových subjektů na dani z příjmů právnických osob v letech 1998 a 1999 podle jednotlivých finančních ředitelství poskytuje **Tabulka č. 13**. Z ní je zřejmý trend soustředování daňových subjektů této daně na území hl. města Prahy.

Tabulka č.13

Počet subjektů evidovaných na dani z příjmů právnických osob			
Finanční ředitelství	1998	1999	přírůstek
FŘ pro hl. m. Prahu	65 905	74 464	8 559
FŘ v Praze	19 595	21 765	2 170
FŘ v Č. Budějovicích	14 295	15 611	1 316
FŘ v Plzni	15 858	17 554	1 696
FŘ v Ústí nad Labem	20 168	22 036	1 868
FŘ v Hradci Králové	23 148	24 939	1 791
FŘ v Brně	46 011	50 106	4 095
FŘ v Ostravě	29 686	32 268	2 582
CELKEM	234 666	258 743	24 077

Přehled o počtu daňových subjektů evidovaných na dani z příjmů fyzických osob v letech 1998 a 1999 podle jednotlivých finančních ředitelství poskytuje **Tabulka č. 14**. Na dani z příjmů fyzických osob podávajících přiznání vzrostl počet subjektů v roce 1999 o **9 %** proti předchozímu roku.

Tabulka č.14

Počet subjektů evidovaných na dani z příjmů fyzických osob			
Finanční ředitelství	1998	1999	přírůstek
FŘ pro hl. m. Prahu	327 013	356 843	29 830
FŘ v Praze	223 162	248 036	24 874
FŘ v Č. Budějovicích	154 397	171 175	16 778
FŘ v Plzni	170 256	189 506	19 250
FŘ v Ústí nad Labem	210 068	235 069	25 001
FŘ v Hradci Králové	250 629	277 662	27 033
FŘ v Brně	396 754	441 545	44 791
FŘ v Ostravě	347 654	386 607	38 953
CELKEM	2 079 933	2 306 443	226 510

Rostoucí trend v počtu daňových subjektů je vykazován také na DPH a spotřebních daních ve správě územních finančních orgánů. Přehled podle jednotlivých finančních ředitelství ukazují **Tabulka č. 15** a **Tabulka č. 16**.

Tabulka č. 15

Počet subjektů na DPH ve správě FÚ			
Finanční ředitelství	1998	1999	přírůstek
FŘ pro hl. m. Prahu	66 477	69 438	2 961
FŘ v Praze	41 297	42 791	1 494
FŘ v Č. Budějovicích	25 271	25 993	722
FŘ v Plzni	27 912	28 840	928
FŘ v Ústí nad Labem	36 535	37 322	787
FŘ v Hradci Králové	46 498	48 099	1 601
FŘ v Brně	77 673	80 450	2 777
FŘ v Ostravě	55 511	57 614	2 103
CELKEM	377 174	390 547	13 373

Tabulka č. 16

Počet subjektů na spotřebních daních ve správě FÚ			
Finanční ředitelství	1998	1999	přírůstek
FŘ pro hl. m. Prahu	464	496	32
FŘ v Praze	254	263	9
FŘ v Č. Budějovicích	445	452	7
FŘ v Plzni	151	163	12
FŘ v Ústí nad Labem	572	1 044	472
FŘ v Hradci Králové	444	500	56
FŘ v Brně	2 025	2 020	-5
FŘ v Ostravě	393	427	34
CELKEM	4 748	5 365	617

4. Posečkání daně a povolení splátek

Základní přehled o povoleném posečkání daně a splátkách v roce 1999 poskytuje následující Tabulka č. 17.

Tabulka č. 17

Přehled posečkané daně a povolených splátek za rok 1999 Česká republika				
Daň	Celkem posečkáno v mil. Kč	Počet subjektů	* Z toho v min. letech v mil. Kč	Počet subjektů
Daň z přidané hodnoty	7 582	10 153	1 371	2 077
Daň spotřební	508	102	78	34
Daň z příjmů právnických osob	6 254	2 368	758	530
Daň z příjmů srážkou § 36	106	181	30	54
Daň silniční	60	732	9	141
Daň dědická	6	359	2	106
Daň darovací	158	1 179	120	420
Daň z převodu nemovitostí	1 232	6 075	214	1 870
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	2 118	1 561	1 096	608
CELKEM NOVÉ DANĚ - rozp. rep.	18 023	22 710	3 677	5 840
Daň z obratu	50	84	41	74
Odvod ze zisku	827	41	642	36
Odvod z objemu mezd	395	23	301	16
Důchodová daň	92	108	80	96
Daň z objemu mezd	4	14	3	11
Ostat. zrušené daně - rozp. rep.	124	195	97	136
CELKEM STARÉ DANĚ - rozp. rep.	1 492	465	1 164	369
CELKEM ROZPOČET REPUBLIKY	19 515	23 175	4 841	6 209
Daň z příjmů fyz. osob z příznání	1 490	8 856	353	1 932
Daň z příjmů fyz. osob - záv. činnost	591	978	92	282
Daň z nemovitostí	211	902	49	236
CELKEM NOVÉ DANĚ - rozp. úz.	2 292	10 736	494	2 450
Daň z příjmů obyvatelstva	62	609	38	450
Ostatní zruš. daně - rozp. úz.	31	66	29	59
CELKEM STARÉ DANĚ - rozp. úz.	93	675	67	509
CELKEM ROZPOČTY ÚZEMNÍ	2 385	11 411	561	2 959
CELKEM NOVÉ DANĚ	20 315	33 446	4 171	8 290
CELKEM STARÉ DANĚ	1 585	1 140	1 231	878
CELKEM	21 900	34 586	5 402	9 168

* objem daně posečkávané k 31. 12. předchozího roku

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že pracovníci správce daně za rok 1999 vyhověli celkem v 25 418 případech žádostem daňových subjektů o povolení posečkání nebo zaplacení daně ve splátkách. Objem takto posečkané daně činil cca 16 498 mil. Kč. Počet případů posečkání se zvýšil proti předchozímu roku o 4 769.

5. Příslušenství daně

Tabulka č. 18 udává celkový objem předepsaného příslušenství daně (bez exekučních nákladů) za rok 1999. Nejvyšší položku představuje penále z prodlení při placení daní, které činilo celkem 12 057 mil. Kč.

Tabulka č. 18

(v mil. Kč)

Přehled předepsaného příslušenství daně za rok 1999				
Česká republika				
Daň	Pokuty	Zvýšení daně	Úrok	Penále
Daň z přidané hodnoty	0	8	69	3 178
Daň spotřební	0	1	5	1 008
Daň z příjmů právnických osob	0	8	145	1 524
Daň z příjmů srážkou § 36	0	0	1	44
Daň silniční	0	5	1	168
Daň dědická	0	1	0	1
Daň darovací	0	3	0	22
Daň z převodu nemovitostí	0	42	12	209
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	52	0	74	967
CELKEM NOVÉ DANĚ - rozp. rep.	52	66	308	7 121
Daň z obratu	0	2	0	652
Odvod ze zisku	0	0	50	-32
Odvod z objemu mezd	0	0	5	32
Důchodová daň	0	0	0	181
Daň z objemu mezd	0	0	0	57
Ostat. zrušené daně - rozp. rep.	0	0	1	2 301
CELKEM STARÉ DANĚ - rozp. rep.	0	2	56	3 191
CELKEM ROZPOČET REPUBLIKY	52	68	364	10 312
Daň z příjmů fyz. osob z priznání	0	8	13	927
Daň z příjmů fyz. osob - záv. činnost	0	0	5	636
Daň z nemovitostí	0	3	2	124
CELKEM NOVÉ DANĚ - rozp. územ.	0	11	20	1 687
Daň z příjmů obyvatelstva	0	0	1	46
Ostatní zruš. daně - rozp. úz.	0	0	0	12
CELKEM STARÉ DANĚ - rozp. úz.	0	0	1	58
CELKEM ROZPOČTY ÚZEMNÍ	0	12	21	1 745
CELKEM NOVÉ DANĚ	52	77	328	8 808
CELKEM STARÉ DANĚ	0	2	57	3 249
CELKEM	52	79	385	12 057

Podle údajů uvedených v **Tabulce č. 18** předepsali správci daně za rok 1999 příslušenství daně v celkové výši 12 573 mil. Kč (bez exekučních nákladů). To představuje zhruba 6,3 % z předepsané daňové povinnosti za stejné období.

Tabulka č. 19

Přehled prominutého příslušenství daně za rok 1999 Česká republika		
Daň	Prominuté příslušenství daně v mil. Kč	Počet případů
Daň z přidané hodnoty	223	4 342
Daň spotřební	5	44
Daň z příjmů právnických osob	212	1 876
Daň z příjmů srážkou § 36	6	206
Daň silniční	15	1 558
Daň dědická	0	72
Daň darovací	1	172
Daň z převodu nemovitostí	19	895
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	203	506
CELKEM NOVÉ DANĚ - rozp. rep.	684	9 671
Daň z obratu	5	17
Odvod ze zisku	-1	4
Odvod z objemu mezd	43	5
Důchodová daň	-1	8
Daň z objemu mezd	0	1
Ostat. zrušené daně - rozp. rep.	1	29
CELKEM STARÉ DANĚ - rozp. rep.	47	64
CELKEM ROZPOČET REPUBLIKY	730	9 735
Daň z příjmů fyz. osob z příznání	107	6 095
Daň z příjmů fyz. osob - záv. činnost	38	1 004
Daň z nemovitostí	17	1 864
CELKEM NOVÉ DANĚ - rozp. územ.	162	8 963
Daň z příjmů obyvatelstva	6	248
Ostatní zruš. daně - rozp. úz.	1	11
CELKEM STARÉ DANĚ - rozp. úz.	7	259
CELKEM ROZPOČTY ÚZEMNÍ	169	9 222
CELKEM NOVÉ DANĚ	846	18 634
CELKEM STARÉ DANĚ	54	323
CELKEM	900	18 957

Za rok 1999 bylo prominuto na příslušenství daní celkem 900 mil. Kč, což představuje přibližně 0,5 % celkového inkasa všech daní za stejné období. Příslušenství daní lze prominout nejen z důvodu nesrovnalostí vyplývajících z uplatňování daňových zákonů (jako daň) ale také z důvodu tvrdosti zákona.

6. Prominutí daně

Na daních staré daňové soustavy bylo za rok 1999 prominuto celkem mil. Kč. Na nových daních bylo za stejné období prominuto celkem mil. Kč. Podrobné údaje o výši prominuté daně podle jednotlivých druhů daní poskytuje **Tabulka č. 20**.

Tabulka č. 20

Přehled prominuté daně podle § 55a za rok 1999			
Česká republika			
Daň	Celkem předepsáno v mil. Kč	Prominutá daň v mil. Kč	Počet případů
Daň z přidané hodnoty	142 097	2	40
Daň spotřební	36 506	20	9
Daň z příjmů právnických osob	59 324	9	36
Daň z příjmů srážkou § 36	20 608	0	10
Daň silniční	5 264	0	22
Daň dědická	152	1	147
Daň darovací	476	2	98
Daň z převodu nemovitostí	7 201	24	166
Ostat. příjmy, odvody a poplatky	7 125	370	196
CELKEM NOVÉ DANĚ - rozp. rep.	278 753	428	724
Daň z obratu	659	7	5
Odvod ze zisku	26	-24	3
Odvod z objemu mezd	56	81	1
Důchodová daň	174	1	4
Daň z objemu mezd	58	0	0
Ostat. zrušené daně - rozp. rep.	2 334	11	163
CELKEM STARÉ DANĚ - rozp. rep.	3 307	76	176
CELKEM ROZPOČET REPUBLIKY	282 060	504	900
Daň z příjmů fyz. osob z přiznání	18 905	32	104
Daň z příjmů fyz. osob - záv. činnost	68 002	0	27
Daň z nemovitostí	4 490	0	27
CELKEM NOVÉ DANĚ - rozp. územ.	91 397	32	158
Daň z příjmů obyvatelstva	40	2	23
Ostatní zruš. daně - rozp. úz.	12	1	7
CELKEM STARÉ DANĚ - rozp. úz.	52	2	30
CELKEM ROZPOČTY ÚZEMNÍ	91 448	35	188
CELKEM NOVÉ DANĚ	370 150	460	882
CELKEM STARÉ DANĚ	3 359	78	206
CELKEM	373 509	538	1 088

Pozn.: Ve sloupci Celkem předepsáno je uvedena celková předepsaná daň bez nadměrného odpočtu u DPH a nároku na vrácení spotřební daně (včetně předepsaného příslušenství daně).

7. Vymáhání daňových nedoplatků

Součástí analýzy vývoje daňových pohledávek je rozbor výsledků práce územních finančních orgánů na úseku zajištění daní a pohledávek na daních, včetně příslušenství daní (použití zajišťovacích instrumentů podle § 71 a § 72 zákona o správě daní a poplatků) a rozbor výsledků z oblasti vymáhání daňových nedoplatků.

Vývoj na úseku zajištění daní a pohledávek na daních a příslušenství daní zajišťovacím příkazem a uplatněním zástavního práva dokumentují údaje v **Tabulce č. 21**.

Tabulka č. 21

Zákon č. 337/1992 Sb.	Ukazatel	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
zajištění dle § 71	počet rozhodnutí	145	431	514	573	701	625	467
	částka v mil. Kč	132	852	787	932	1 454	1 226	957
zást. právo dle § 72	počet rozhodnutí	442	2 073	5 124	9 366	11 088	10 736	11 269
	částka v mil. Kč	1 604	5 634	9 959	11 458	14 689	15 665	17 558

*) Údaje jsou uvedeny sumárně za daně staré daňové soustavy platné do 31.12.1992 a nové daňové soustavy platné od 1.1.1993.

Ve srovnání s minulým rokem došlo u zajištění daní dle § 71 opět k poklesu jeho uplatnění cca o 269 mil. Kč (index 1999/1998 je 78 %). Použití zajištění daňových pohledávek uplatněním zákonného zástavního práva podle § 72 vzrostlo o 1 893 mil. Kč (index 1999/1998 činí 112 %). Nutno upozornit, že v tabulce je uvedena výše daňové pohledávky, ale často je hodnota zástavy nižší.

Porovnání vývoje od roku 1993 dokládá, že správci daní dosud v menším rozsahu přistupují k využití instrumentu zajištění úhrady nesplatné nebo dosud nestanovené daně. Jedním z důvodů je zřejmě velmi časté užití opravných prostředků proti tomuto institutu. V případě rychlé práce správce daně je však tento institut vhodný jen v opravdu výjimečných případech. V podstatně větší míře se uplatňuje k zajištění daní a daňových pohledávek institut zákonného zástavního práva. K zajištění daní přistupují správci daní zejména při doměření daní na základě daňových kontrol nebo při povolování splátek nebo posečkání daňových nedoplatků. Letitým problémem pro větší a efektivnější užití těchto institutů je to, že majetek "rizikových" daňových subjektů je buď předlužen, zatížen hypotekárními zástavními právy a úvěry bank, nebo věcnými právy ve prospěch jiných osob. Dalším problémem je praktická nemožnost zastavit motorové vozidlo vzhledem k nevyhovující právní úpravě "držitele" motorového vozidla a "technického průkazu vozidla", který je pouze listinou osvědčující technickou způsobilost vozidla k provozu na pozemních komunikacích. To vše ve spojení s nevyhovující platnou právní úpravou institutu zástavního práva a praxí nerespektování zákonných omezení v nakládání se zastavenými věcmi a stanoveného pořadí uspokojení věřitelů ze zastavených věcí v rozvrhových řízeních, např. při vymáhání prodejem movitých věcí, výrazně omezuje uspokojení pohledávek prostřednictvím daňové exekuce nebo soudním výkonem rozhodnutí.

Vývoj ve vymáhání daňových pohledávek finančními úřady dokumentují údaje v následující **Tabulce č. 22**.

Tabulka č.22

Rok	Nedoplatky vymáhané		Nedoplatky vymožené	
	Počet případů	Částka v mld. Kč	Počet případů	Částka v mld. Kč
1995	30 633	17,284	24 714	2,648
1996	49 954	22,649	35 973	2,895
1997	80 558	29,006	51 226	4,240
1998	100 743	31,375	72 371	3,957
1999	127 278	33,131	92 710	4,235

*) Údaje jsou uvedeny sumárně za daně staré daňové soustavy platné do 31.12.1992 a nové daňové soustavy platné od 1.1.1993

Každoročně se zvyšuje objem vymáhaných pohledávek a ještě výrazněji roste počet případů nedoplatků, předaných k vymáhání. Podíl vymáhaných pohledávek na celkovém objemu evidovaných daňových nedoplatků činil v roce 1999 **33,9 %** a proti předchozímu roku poklesl o 4,9 procentního bodu. V roce 1999 poklesl mírně i podíl vymožených daňových pohledávek k celkovému objemu evidovaných daňových nedoplatků, který činil jen **4,3 %**, když celková suma vymožených nedoplatků činila 4,2 mld. Kč. Rozbor údajů ukazuje, že správci daní sice výrazně zvyšují rozsah daňových exekucí, avšak efektivita vymožení daňových nedoplatků je stále poměrně nízká. Vyšší úspěšnost vymáhání je dosahována převážně u menších dlužných částek v intervalu od 0,1 do 1,0 mil. Kč. Nejmenší úspěšnost vymáhání daňových pohledávek je u nedoplatků s objemem nad 10 mil. Kč. Jejich podíl na celkovém objemu splatných daňových nedoplatků je přitom nejvyšší a podle údajů za rok 1999 činí téměř 52 %.

Na efektivitu vymáhání daňových nedoplatků působí řada vlivů. Nejzávažnějším problémem je nepříznivá hospodářská a platební situace poměrně velké části podnikatelských subjektů. Mnohé z nich nedisponují dostatečnou majetkovou podstatou nebo jsou dlouhodobě přeúvěrovány. Největší splatné daňové nedoplatky se váží zejména k bývalým státním podnikům a subjektům, zřízeným za účelem rychlého a většinou i podvodného obohacení. Řada obchodních a jiných aktivit podnikatelských subjektů sleduje zastření a rozmělnění skutečných platebních povinností nebo využití legislativních mezer. Roste počet daňových dlužníků, vstupujících do likvidace nebo konkurzu, aniž je zde evidován jakýkoliv majetek. Zvyšuje se množství prodejů zadlužených obchodních společností (zejména s. r. o.) osobám, které jsou nekontaktní, případně nemají žádné vědomosti o majetku těchto převzatých subjektů. V těchto případech se jedná zcela jednoznačně o nedobytné daňové pohledávky. K vymožení daňových nedoplatků využívají územní finanční orgány všech zákonem svěřených prostředků. Nejvíce uplatňovaným prostředkem je příkazání pohledávky podle § 73 odst. 6 písm.a) ZSDP s přiměřeným použitím občanského soudního řádu. V roce 1999 bylo tímto prostředkem vymáháno 25,2 mld. Kč, tj. 75,9 % z celkového objemu vymáhaných daňových pohledávek. Doplnující údaje z oblasti vymáhání zpracované územními finančními orgány ukazují výslednou nízkou efektivitu výběru u této nejpoužívanější formy daňové exekuce. Skutečná výše vymožených pohledávek činí pouze 2,4 mld. Kč.

Proti minulému období výrazněji vzrostl objem daňových pohledávek vymáhaných prodejem nemovitostí, který za rok 1999 činil částku 7,7 mld. Kč, tj. 23,2 % z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků. Z údajů poskytnutých územními finančními orgány ale vyplývá, že skutečně vymožená částka z těchto exekucí je podstatně nižší a činí jen 125,5 mil. Kč. Ostatní exekuční prostředky jsou dosud využívány jen v omezeném rozsahu, např. u daňové exekuce srážkou ze mzdy a jiné odměny činil za rok 1999 podíl vymáhaných daňových pohledávek 4,5 % a výkon daňové

exekuce prodejem movitých věcí byl uplatněn v roce 1999 jen u 3,8 % vymáhaných daňových nedoplatků. Největším problémem při výkonu exekucí prodejem nemovitostí jsou zástavní práva bank vážnoucí na nemovitostech. Uspokojení daňových pohledávek v rámci rozvrhových řízení bývá pro správce daně ve většině případů bez efektu, neboť zástavy bank, které navíc vznikají již při poskytování úvěrů a mají tak většinou přednost před zástavami správců daní, vysoce převyšují tržní hodnotu nemovitostí. V uplynulém roce poklesla výtěžnost exekucí prodejem movitých věcí. Hlavní příčinou je stále menší zájem veřejnosti o dražené věci z důvodu insolventnosti občanů či jiných daňových subjektů a problémem je i minimum vhodného majetku pro daňovou exekuci. V posledních letech je evidován větší počet případů, kdy správci daní požádali o provedení exekuce soudy,

a to zejména k vymožení nedoplatků u daní "staré" daňové soustavy (za rok 1999 se jednalo celkem o částku 4,8 mld. Kč, tj. 14,4 % z celkového objemu vymáhaných daňových nedoplatků). Vážným problémem je zde "nečinnost" soudů, zejména při provádění exekucí prodejem nemovitostí. V mnoha případech nejsou exekuce po vydání usnesení soudu o nařízení prodeje nemovitosti v dražbě realizovány nebo zakončeny rozvrhovým usnesením.

Zhruba jedna třetina daňových nedoplatků (ve výši 30,3 mld. Kč) je evidována za subjekty, na jejichž majetek byl prohlášen konkurz. Asi 70 % prohlášených konkurzů je takového charakteru, že objem majetku tvořící konkurzní podstatu úpadce neumožňuje správcům podstat uhradovat v požadované výši daňovou povinnost vzniklou po prohlášení konkurzu (tj. pohledávky za podstatou). Obdobná situace je v uspokojování daňových pohledávek, které mají v konkurzním řízení charakter přednostních pohledávek druhé třídy nebo pohledávek třetí třídy. Výše daňových pohledávek přihlášených do konkurzu či uplatněných v jeho průběhu se též neúměrně zvyšuje o částku penále, neboť penalizace úpadce trvá ex lege i po prohlášení konkurzu. Z doplňujících údajů poskytnutých územními finančními orgány lze dovodit, že uspokojování daňových pohledávek přihlášených do konkurzu dosahuje max. cca 3 % z objemu přihlášených pohledávek, čímž daňová správa nikterak zásadním způsobem nevybočuje z ustáleného průměru v míře uspokojování pohledávek konkursních věřitelů. Tyto údaje také nedokládají pravdivost tvrzení o privilegovaném postavení daňové správy v konkursním řízení. Na tomto konstatování pak nemůže změnit nic ani připravená novela zákona o konkursu a vyrovnání, která chce ještě zásadnějším způsobem zrovnoprávnit postavení státu s ostatními věřiteli v konkursním řízení. Jak vyplývá z údajů obsažených v tabulce č. 24, převládá i nadále neuspokojivý trend spočívající v tom, že správci daně nemají v konkursu ani z poloviny postavení odděleného věřitele. Míra efektivity tohoto zajišťovacího institutu je v konkursním řízení zásadním způsobem ovlivněna ust. § 28 odst. 3 zákona o konkursu a vyrovnání, které stanoví, že pro pořadí zákonného zástavního práva je rozhodující den jeho záznamu v katastru nemovitostí (tj. prakticky den doručení rozhodnutí správce daně na katastrální úřad). Tato koncepce pak v konečném důsledku způsobuje, že banky mají v tomto řízení vždy lepší pořadí než správce daně.

Ačkoliv došlo k určitému zlepšení v míře uspokojování pohledávek za podstatou správci konkursních podstat, nadále lze pozorovat, že díky platné definici úpadku (zejména předlužení), bývá konkurs prohlášen se zpožděním, což způsobuje "únik" majetku z podstaty. Objem zbývajících majetku v konkursní podstatě pak neumožňuje správcům podstaty uhradovat v uspokojivé výši daňové pohledávky vzniklé po prohlášení konkursu.

Výše daňových pohledávek přihlášených nebo uplatněných v konkursu se neúměrně stejně jako v uplynulém období zvyšuje o částky penále podle § 63 zákona o správě daní a poplatků, protože penalizace daňového subjektu, na jehož majetek byl soudem prohlášen konkurs, trvá i v průběhu konkursu. Tento proces však nemá v případě úpadku právnické osoby žádný efekt, a to vzhledem k tomu, že zákon o konkursu a vyrovnání vylučuje tyto nároky z uspokojení v rámci konkursu, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla po prohlášení konkursu. Odhaduje se,

že z objemu pohledávek přihlášených a uplatněných v konkursním řízení tvoří příslušenství daně, tj. mj. i penále cca téměř jednu polovinu.

Zcela neuspokojivá zůstává i nadále situace v oblasti uspokojování ostatních nároků přihlášených správcem daně do konkursu, které nemají ve smyslu zákona č. 212/1992 Sb., o soustavě daní, charakter daně. V praxi se tak většinou jedná o částky neoprávněně použitých nebo zadržovaných rozpočtových prostředků (dotace a bezúročné půjčky), které jsou účelově vázanými prostředky státního rozpočtu. Z toho pak vyplývá, že v drtivé většině případů na úhradu těchto nároků, jež mají charakter ostatních pohledávek třetí třídy nezbyvají v rámci rozvrhu dostatečné peněžní prostředky.

Počet zrušených konkursů neodpovídá potřebám praxe, což může být v mnoha případech způsobeno jak lidským faktorem, tak i současnou koncepcí tohoto řízení (zejména pak koncepce incidenčních sporů, která je časově velmi náročná). I když k určitému zrychlení průběhu incidenčních sporů může napomoci delegování jejich řešení na správní orgány, mj. i finanční ředitelství (v loňském roce územní finanční orgány evidovaly 97 zahájených incidenčních sporů, přičemž 54 jich bylo pravomocně ukončeno), podstatné zrychlení na tomto úseku v dohledné době nelze očekávat. Má-li být dosaženo vyššího efektu v uspokojování veřejnoprávních pohledávek, bylo by vhodné preferovat ve větší míře než tomu bylo dosud jako právní prostředek k řešení úpadku dlužníka institutu vyrovnání. Platná právní úprava tohoto institutu v zákonu o konkursu a vyrovnání však dlužníka dostatečnou měrou nemotivuje k jeho širší aplikaci, přičemž ani připravená novela tuto motivaci nikterak nezohledňuje. Z hlediska společensko ekonomického a i z pohledu daňové správy přináší s sebou tento institut podstatně menší dopady než konkurs.

U nedoplatků, kde daňová správa přistupuje k vymáhání, je zásadní otázkou právní úprava vymáhání pohledávek a schopnost daňové správy platnou úpravu realizovat. Ke zkvalitnění právní úpravy by měla přispět jednak rozsáhlá novela občanského soudního řádu a zejména novela zákona o správě daní a poplatků, včetně novely obchodního zákoníku. Legislativními prostředky je nutno řešit i problémy daňového řízení technického rázu, které by územním finančním orgánům umožnily komplexnější využívání dat z již existujících centrálních registrů, např. v oblasti součinnosti třetích osob.

Efektivitu výběru daní negativně ovlivňuje současný nevyhovující stav v personálním obsazení vymáhacích útvarů, a to nejen z hlediska kapacity pracovníků, ale i možnosti získání kvalifikovaných pracovníků s odpovídajícím právním, resp. ekonomickým vzděláním. Předpokládá se, že ke komplexnímu řešení stabilizace pracovníků územních finančních orgánů přispěje až zákon o státní službě, který by měl být přijat s účinností od 1. 1. 2002.

Vyšší účinnost vymáhání daňových nedoplatků závisí i na vytváření nezbytných materiálně technických podmínek finančních úřadů. Výkon daňové exekuce je poměrně nákladnou záležitostí, vyžadující odpovídající techniku, skladovací a dražební prostory apod. Tyto potřeby souvisí s jejich rozpočtovým zajištěním, které je stále nedostatečné.

Další rozbor činnosti územních finančních orgánů z oblasti vymáhání dokumentují údaje z **Tabulky č. 23** ... "Doplňující údaje z oblasti vymáhání" (stav za Českou republiku k 31. 12. 1999):

Tabulka č. 23

p.č.	U k a z a t e l	počet případů	částka v tis. Kč
1.	Splatné daňové nedoplatky předané k vymáhání z r. 1998 a předchozích let, u nichž nebylo ke sledovanému dni zahájeno vymáhací řízení	22 005	2 826 817
2.	Nedoplatky vybrané pracovníky vymáhacích úseků FÚ před vydáním EP	58 593	1 632 324
3.	Nedoplatky celkem, vymožené FÚ (u nichž bylo ukončeno vymáhání vydáním přísluš. rozhodnutí)	52 288	3 188 621
	a) příkázáním pohled. na peněž. prostředky u bank	32 783	2 398 754
	b) příkázáním jiné pohledávky	3 533	467 374
	c) srážkou ze mzdy, jiné odměny, důchody apod.	14 790	111 018
	d) prodejem movitých věcí	1 261	86 056
	e) prodejem nemovitostí	281	125 419
4.	Daňové nedoplatky přihlášené do konkursu: z toho:	x	30 322 818
	a) zajištěných zákon. zástavním právem (s nárokem na odděl. Uspokojení, než vzniklo déle než 2 měsíce před podáním návrhu a po podání návrhu na konkurs	x	7 558 672
	b) které vznikly nejdéle 3 roky před prohláš. K bez nároku na odděl. uspok. (přednost. pohl. 2.tř.)	x	15 899 363
	c) které vznikly déle než 3 roky před prohlášením konkursu bez nároku na odděl. uspokojení (pohledávky 3. třídy)	x	6 864 783
5.	daň. nedoplatky, které vznikly po prohlášení K (pohledávky za podstatou)	x	889 469
6.	Suma nedopl. uhraz. v průběhu K správcem podstaty (pohl. za podst. a nároky na odd. usp.)	x	656 846
7.	Suma nedopl. uhrazených v rámci rozvrh. usnesení z toho:	x	147 346
	a) suma uhraz. nedopl. vzniklých a neuhrazených do vydání a schvál. konečné zprávy (pohled. za podstatou)	x	53 376
	b) suma uhraz. nedopl. přihláš. do K jako přednostní pohledávka 2. Třídy	x	87 788
	c) suma uhraz. nedopol. přihlášených do K jako pohledávka 3. Třídy (jen daně)	x	6 182
8.	Počet prohlášených konkursů	6 367	x
9.	Počet ukončených konkursů	445	x
10.	Výše ost. nároků (dotace, bezúroč. půjčky, návrat. fin. výpomoci) přihlášené správcem daně do K	x	1 984 700
11.	Suma ost. nároků uhraz. v rámci rozvrh. usnesení	x	3 905
12.	Nedoplatky, vymožené soudy od počátku roku	119	23 690
13.	Žaloby podané proti proces. rozhod. FÚ, souvisejících s daňovou exekucí	61	x

8. Místní šetření

V roce 1999 se zvýšil počet provedených místních šetření o 12 495 proti předchozímu roku. Největší počet místních šetření provedli pracovníci správce daně za účelem ověření nároku na nadměrný odpočet DPH. Přehled o počtu uskutečněných místních šetření v letech 1998 - 1999 poskytuje **Tabulka č. 24**.

Tabulka č. 24

	Počet místních šetření			
	1998	1999	rozdíl	1999/1998
DPH	48 040	56 642	8 602	1,18
spotřební daně	9 403	5 094	-4 309	0,54
daň z příjmů práv. osob	6 837	9 267	2 430	1,36
DPFO	20 187	22 344	2 157	1,11
DPFO-závislá činnost	2 781	3 269	488	1,18
daň z příjmů zvl. sazba (§36)	530	511	-19	0,96
daň z nemovitostí	4 873	4 695	-178	0,96
daň dědická, darovací, z převodu nemovitostí	1 827	2 612	785	1,43
silniční daň	1 262	1 386	124	1,10
dotace na tepel. energii	247	176	-71	0,71
ostatní	9 668	12 154	2 486	1,26
CELKEM	105 655	118 150	12 495	1,12

9. Vytýkáací řízení

Vytýkáací řízením správce daně vyjadřuje pochybnost o skutkovém stavu, ze kterého poplatník vycházel při sestavování daňového přiznání. Toto řízení je nejefektivnější u nepřímých daní zejména v případech, kdy je nárokováno vrácení nadměrného odpočtu DPH. Jedná se o prostředek, který je velmi účinný, neboť pokud daňový subjekt v průběhu řízení neodstraní pochybnosti o správnosti, pravdivosti, průkaznosti nebo úplnosti podaného daňového přiznání (nebo jiných dokladů), zabráni se tím neoprávněným odpočtům daně na vstupu ještě před jejich vyplacením. Tím odpadají náklady na případné pozdější vymáhání neoprávněně uplatněného odpočtu DPH a nedochází ke zvyšování nedoplatků často nevymahatelných.

Za rok 1999 byla v rámci vytýkáacího řízení vedeného finančními úřady zvýšena částka přiznané DPH o 1 477 mil. Kč. Mimo to byla snížena částka nárokových nadměrných odpočtů DPH celkem o 1 231 mil. Kč, což představuje přímé zvýšení inkasa daně.

10. Daňová kontrola

V roce 1999 provedly finanční úřady 108 221 kontrol a 118 150 místních šetření s celkovou výší doměrků včetně příslušenství 19 642 mil. Kč. Přehled o vývoji výše doměrků od roku 1993 do roku 1999 je zřejmý z následující **Tabulky č. 25**.

Tabulka č. 25

	Počet subjektů daně v tis.	Počet provedených kontrol a místních šetření	Celková výše doměrků, pokut a penále v mil. Kč
v roce 1993	5 092,70	188 503	4 445
v roce 1994	5 715,60	203 940	13 179
v roce 1995	6 137,50	198 084	15 894
v roce 1996	6 176,90	207 177	16 950
v roce 1997	6 731,18	212 403	14 797
v roce 1998	7 299,37	219 362	17 526
v roce 1999	7 731,89	226 371	19 642

Z uvedené tabulky vyplývá, že v letech 1995 až 1998, tj. ve zdaňovacích obdobích, za které v roce 1999 mohla být prováděna daňová kontrola (v návaznosti na lhůty uvedené v § 47 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů) došlo k výraznému nárůstu daňových subjektů. V žádném případě není možno zkontrolovat všechny daňové subjekty.

Daňová kontrola se tedy zaměřuje zejména na významné plátce a poplatníky a na daňové subjekty, u kterých je možno podle poznatků správce daně předpokládat možnost daňových úniků. Jako příklad je možno uvést subjekty s opakovaně vykazovanou ztrátou, s propojenými majetkovými a obchodními vztahy, s opakovaně vysokým nebo mimořádným odpočtem DPH a s opakovaně zjišťovanými jinými nedostatky. Ke zlepšení činnosti správců daně přispěje i realizace aplikací systému ADIS "Hodnocení věrohodnosti podaných daňových přiznání" a "Systém výběru daňových subjektů

ke kontrole". V roce 1999 byly na základě daňových kontrol doměřeny daně v celkové výši 6 479 mil. Kč, penále činilo 12 057 mil. Kč, pokuty byly uloženy ve výši 52 mil. Kč. V roce 1998 bylo doměřeno na základě kontrol 7 998 mil. Kč, penále je uvedeno ve výši 9 477 Kč, pokuty ve výši 51 mil. Kč. Z uvedených údajů vyplývá, že rozdíl (zvýšení) ve sloupci "Celková výše doměrků, pokut a penále" je způsoben výrazným nárůstem výše penále předepsaného v roce 1999.

Nedostatky s následným doměřením daně zjistily kontroly ve všech oblastech daňové soustavy a mají stejný nebo obdobný charakter jako v roce 1998.

Přetrvávají problémy spolupráce a vzájemné komunikace mezi správcem daně a daňovými subjekty. Často dochází k úmyslnému prodlužování kontroly nebo je oddalováno její zahájení, a to z různých důvodů (zahraniční cesty, nemoc, dovolená ap.). V řadě případů jsou daňové subjekty naprosto nekontaktní a kontrolu tedy nelze zahájit vůbec. Běžným jevem se stává stále stoupající agresivita daňových subjektů vůči pracovníkům, provádějícím daňovou kontrolu, která se projevuje verbálními napadáními pracovníků v průběhu kontrol, ale i na veřejnosti (osočování, urážky), podáváním neoprávněných stížností, jejichž šetření a administrativní vyřízení vyžaduje značné časové fondy pracovníků územních finančních úřadů, ale v mnoha případech i Ministerstva financí. Stále méně jsou zjišťovány "standardní" nálezy, které vyplývají z neznalosti daňové legislativy. Tyto jsou nahrazovány nálezy "nestandardními", které naopak vycházejí z dokonalé znalosti daňové problematiky a zejména z nedostatků daňové, ale i nedaňové legislativy. Mezi tyto "nestandardní" nálezy patří jednak neoprávněné uplatnění odpočtu daně z přidané hodnoty z faktur za služby (většinou se jedná o zprostředkování všeho druhu a marketingové studie) a zboží za účelem získání neoprávněného majetkového prospěchu na úkor státního rozpočtu, jednak neoprávněné uplatnění

na těchto fakturách do daňových nákladů či výdajů za účelem snížení základu daně z příjmů,

a dále i za účelem legalizace nelegálně získaného zboží či zboží pochybného původu. U DPH jsou tyto případy častěji odhalovány již ve vytýkacím řízení v rámci prvního vyměření daně, což je podstatně efektivnější, než zjištění teprve při daňové kontrole.

Oproti předchozím rokům je však patrné další zdokonalení těchto daňových úniků. V případě faktur za služby se jedná většinou o fiktivní plnění, kdy na straně dodavatele je faktura zahrnuta do příslušných daňových přiznání, ale daně nejsou odvedeny. Dodavatel potvrzuje uskutečnění deklarovaných plnění a nezaplacení daně odůvodňuje tím, že by rád zaplatil, ale nemá z čeho. Důkazní řízení je značně komplikované, neboť se dodavatel i odběratel předem dohodnou, jak mají vypovídat, aby znemožnili správci daně zpochybnit deklarovaná plnění. Byl dokonce zaznamenán i případ zprostředkovatelských služeb, kdy všechny tři zúčastněné strany (zprostředkovatel, zájemce i zprostředkovaná třetí osoba) potvrzovaly uskutečnění zprostředkování (mezi zájemcem a třetí osobou byly realizovány i konkrétní dodávky), přičemž zprostředkovatel je známým dlouholetým vystavovatelem faktur za fiktivní zprostředkovatelské služby. Obdobná je situace v případě faktur za zboží, kdy zboží (většinou neznámého původu a pochybné kvality) je dodavatelem odběrateli nejen fakturováno, ale i skutečně dodáno, a odběratel či dodavatel navrhuje k prokázání uskutečnění deklarovaných plnění velký počet věrohodných svědků.

Stále více se při kontrolní činnosti zjišťuje zapojování daňových subjektů do řetězců za účelem daňových úniků. Jedna firma obchoduje s určitou komoditou v relativně nízké cenové hladině (často jde o zboží získané výprodejem) s řadou dalších subjektů, přičemž postupně dojde k mnohanásobnému zvýšení ceny a tím i daně z přidané hodnoty. Zboží se nakonec vyveze do zahraničí "řádnou firmou," výsledkem je nadměrný odpočet u exportující firmy, o který se pravděpodobně účastníci těchto pseudotransakcí rozdělí.

Při kontrolách a místních šetřeních u maloobchodních prodejců je zjišťována chybně a nedostatečně vedená evidence o cenách, evidence denních tržeb není doložena kontrolní páskou z pokladen, nedostatky jsou ve skladových evidencích, inventury, jsou-li vůbec prováděny, jsou často neúplné, neprůkazné, nejsou doloženy hodnověrnými inventurními protokoly. Je zjišťováno porušování zákona o účetnictví spočívající v nedodržování kontinuity účetních období. To vše je důsledek krácení tržeb, což vede k mnohaletému vykazování daňových ztrát. Tyto daňové subjekty ztráty vyrovnávají účetním zápisem do deníku do sloupce příjmů nezahrnovaných do základu daně, a označují je jako osobní vklady do podnikatelské činnosti. Jako zdroje vkladů jsou uváděny rodinné úspory, případně

je přímo subjektem sděleno, že na prokázání původu osobního majetku nemá správce právo, neboť neexistuje žádná právní norma o povinnosti prokázání původu majetku.

Ke značnému snižování základu daně (u daní z příjmů) a neoprávněnému odpočtu daně (u daně z přidané hodnoty) dochází prostřednictvím fingování poradenských, zprostředkovatelských a dalších služeb. V účetnictví těchto firem se objevují tzv. "optimalizační faktury" – jedná se o fiktivní provedení služeb či dodání zboží, zejména pomocí marketingových studií, průzkumu trhu, apod. Společnosti

či fyzické osoby mají tyto faktury řádně zaúčtované i zahrnuté v daňové evidenci – prokazování, že se dané služby neuskutečnily, je značně obtížné.

Z výše uvedeného je zřejmé, že se neustále prodlužuje délka trvání a roste náročnost jednotlivých daňových kontrol.

Rostoucí měrou jsou při kontrolách zjišťovány případy zapojení daňových subjektů do řetězců společností, mezi kterými je zboží přefakturováno - dochází přitom ke značnému navýšení cen a někdy i množství zboží (v případě následného vývozu zboží je daňový subjekt, kterému vzniká daňová povinnost, nekontaktní). Jsou zjišťovány případy, kdy v daném řetězci společností je jedna

dodávka zboží fakturována několika odběratelům a při fyzické kontrole zboží finanční úřady zjišťují, že společnosti prokazují nákup stejného zboží, event. je zjišťováno, že se předmětná hospodářská operace neuskutečnila - subjekt neprokáže nabytí zboží. Tyto případy zkrácení daně jsou oznamovány orgánům činným v trestním řízení.

Příklady nejzávažnějších nedostatků zjištěných při kontrolní činnosti finančních úřadů v roce 1999 jsou uvedeny v **Příloze č. 1**.

Přehled o počtu daňových subjektů, kontrol a místních šetření za rok 1999 podle jednotlivých druhů daní a finančních ředitelství poskytuje **Příloha č. 2**.

11. Finanční revize s daňovým obsahem

Činnost oddělení finančních revizí byla v roce 1999 zaměřena zejména na finanční revize s daňovým obsahem. Finanční revize jsou prováděny především u významnějších společností, státních podniků, družstev a vybraných fyzických osob. Výsledky činnosti oddělení v této oblasti jsou následující:

- u podnikatelských subjektů bylo provedeno **124** finančních revizí, které prokázaly negativní ovlivnění hospodářského výsledku (snížení zisku nebo zvýšení ztráty) ve výši **2 960,8** mil. Kč,
- za porušení povinnosti v oblasti účetnictví byla finančními úřady navržena pokuta podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v šesti případech,
- za porušení povinnosti kontrolovaných osob vyplývající ze zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, byla v roce 1999 uložena jediná pokuta ve výši 5000,- Kč,
- orgánům činným v trestním řízení byly předány nebo na jejich vyžádání prověřeny 2 podněty.

Přehled o počtu finančních revizí s daňovým obsahem zjištěné neoprávněné snížení zisku nebo zvýšení ztráty je uveden v **Tabulce č. 26**.

Tabulka č. 26

(v mil. Kč)

Finanční ředitelství oddělení finančních revizí	počet revizí	zjištěné neoprávněné snížení zisku nebo zvýšení ztráty
v Ostravě	23	564,2
pro hl. m. Prahu	19	121
v Hradci Králové	8	645,2
v Praze	23	666,6
v Ústí nad Labem	10	261,0
v Českých Budějovicích	10	28,9
v Brně	18	608,8
v Plzni	13	65,1
CELKEM	124	2 960,8

V **Příloze č. 3** jsou uvedeny příklady nejzávažnějších zjištění z finančních revizí.

12. Opravné prostředky

Také v roce 1999 pokračoval trend růstu počtu podaných opravných prostředků proti rozhodnutím správců daně. Počet podaných odvolání proti platebním výměrům podle jednotlivých daní dokumentuje **Tabulka č. 27**.

Tabulka č. 27

Druh příjmu	Odvolání proti platebním výměrům podaná			
	v minulém roce a nevyřízená k 1.1.		ve sledovaném období	
	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč
Daň z přidané hodnoty	780	541 925	6 336	2 149 749
Daně spotřební	7	607 178	108	807 467
Daň z příjmů PO	254	1 333 917	1 838	2 937 584
Daň z příjmů FO - podáv. přízn.	872	245 983	4611	1 131 484
Daň z příjmů FO - závislá činnost	69	10 379	631	142 405
Daň z příjmů - zvláštní sazba (§ 36)	17	7 413	91	4 805
Daň z nemovitostí	136	15 645	1 013	246 804
Daň dědická, darovací a z přev. nem.	728	54 220	4 357	209 799
Daň silniční	111	1 425	865	8 054
Ostatní příjmy, odvody, poplatky	24	54 224	184	784 292
CELKEM	2 998	2 872 309	20 034	8 422 443

Způsob vyřízení odvolání proti platebním výměrům v roce 1999 u finančních úřadů podle jednotlivých daní ukazuje **Tabulka č. 28**.

Tabulka č. 28

Druh příjmu	způsob vyřízení u finančních úřadů 1)					
	vyhověno 2)		zamítnuto 3)		postoupeno FŘ	
	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč	počet	tis. Kč
Daň z přidané hodnoty	3 825	475 746	694	222 134	1 779	1 417 558
Daně spotřební	12	55 395	6	104 172	74	184 576
Daň z příjmů PO	506	730 917	211	204 560	1 018	2 584 077
Daň z příjmů FO - podáv. přízn.	1 775	68 134	637	215 156	2 059	797 944
Daň z příjmů FO - závislá činnost	246	10 764	125	41 318	216	109 780
Daň z příjmů - zvláštní sazba (§ 36)	46	468	16	1 170	30	5 157
Daň z nemovitostí	550	3 438	238	2 029	202	11 921
Daň dědická, darovací a z přev. nem.	758	43 554	460	27 505	3 441	148 386
Daň silniční	552	4 178	182	2 033	92	775
Ostatní příjmy, odvody, poplatky	31	14 471	43	145 430	122	645 338
CELKEM	8 301	1 407 065	2 612	965 507	9 033	5 905 512

Poznámka: 1) rozdíl oproti celkovému počtu jsou nové případy dosud v řízení
 2) i částečně
 3) § 49 odst. 2 zákona č. 337/1992 Sb.

Vybrané ukazatele z oblasti soudního řízení ve věcech žalob proti rozhodnutím územních finančních orgánů jsou prezentovány v **Tabulce č. 29**.

Tabulka č. 29

Přehled o žalobách k soudu proti rozhodnutí územních finančních orgánů a o výsledku řízení v roce 1999 u daní daňové soustavy platné od 1.1.1993				
Druh příjmu	zamítnuto počet	zamítnuto tis. Kč	vyhověno počet	vyhověno tis. Kč
Daň z přidané hodnoty	100	109 845	34	78 923
Daně spotřební	17	16 885	0	0
Daň z příjmů PO	67	153 531	44	151 024
Daň z příjmů FO podávajících příznání.	102	237 713	37	56 442
Daň z příjmů FO závislá činnost	1	2 653	2	2 040
Daň z příjmů zvl. sazba §36	6	795	1	489
Daň z nemovitostí	8	101	5	65
Daň dědická, darovací, z převodu nem.	20	84 418	3	45
Daň silniční	1	58	0	0
Ostatní	15	207 384	6	26 161
CELKEM	337	813 383	132	315 189

13. Sankce

V roce 1999 Finanční úřady prováděly rovněž kontroly podle zákona č.136/1994 Sb., o barvení a značkování některých uhlovodíkových paliv a maziva, dále podle zákona č. 303/1993 Sb., o zrušení státního tabákového monopolu. Počet těchto pokut a jejich výše se jeví jako nevýznamné.

Přehled o sankcích ukládaných podle zákona č. 136/1994 Sb. a zákona č. 303/1993 Sb. podává **Tabulka č. 30.**

Tabulka č. 30

Sankce uložena dle	počet případů		částka v tis. Kč	
	1998	1999	1998	1999
zák. č. 136/1994 Sb. pokuty dle § 9	2	0	1 000	0
zák. č. 303/1993 Sb. - pokuty dle § 7	5	6	100	123
CELKEM	7	6	1 100	123

Daleko významnější část agendy územních finančních orgánů představují sankce (především pokuty) ukládané jinými nedaňovými správními a státními orgány, které jsou finančním úřadům předávány v rámci tzv. dělené správy k vybrání a vymáhání. Zejména v posledních letech neúměrně narůstá počet nových právních předpisů (příp. novel stávajících předpisů), kterými se vybírání a vymáhání nejrůznějších druhů " cizích " pokut svěřuje územním finančním orgánům, a to většinou bez finančních prostředků na personální, technické a materiálové zajištění této agendy.

Jak je zřejmé z následující **Tabulky č. 31,** počet případů nevybraných cizích pokut předaných územním finančním orgánům jen za rok 1999 představuje významný objem správní činnosti.

Tabulka č. 31

Přehled o pokutách uložených jinými orgány ale vymáhaných finančními úřady ČR v roce 1999				
Ukládající orgán	Od počátku roku převzato FÚ k vymáhání		Od počátku roku vymoženo FÚ	
	počet případů	částka (v mil. Kč)	počet případů	částka (v mil. Kč)
ČOI	2 379	8	2 189	9
IBP	618	11	516	9
ČZPI	679	11	477	6
Okresní úřady	1 862	9	1 796	8
Cenové pokuty FŘ	277	34	263	27
Policie-DI	278 079	361	168 598	226
Policie ČR	162 151	142	79 701	70
Ostatní	28 715	143	18 960	125
CELKEM	474 770	719	272 500	480

V roce 1999 převzaly územní finanční orgány k vymáhání celkem 474 770 případů nevybraných pokut, které byly uloženy jinými správními orgány v celkové částce 719 mil. Kč. Největší objem nevybraných pokut byl předán k dalšímu řízení od Dopravního inspektorátu České policie (58,5 %) tj. 278 079 případů pokut. Dále pak následují orgány Policie ČR, které ve sledovaném období předaly finančním úřadům k vymáhání celkem 162 151 případů nevybraných pokut. Situace v minulých letech byla obdobná, viz. **Tabulka č. 32.**

Ačkoliv počet ukončených případů řízení o pokutě v jednotlivých letech vykazuje rostoucí trend, stále se nedaří uzavřít řízení o vymožení pokuty do jednoho roku od předání. Díky nedostatečným kapacitám roste objem nevybraných pokut z minulých let. Za situace, kdy jsou územní finanční orgány kritizovány pro vysoký objem vykazovaných daňových nedoplatků, se vymáhání pokut uložených jinými orgány jeví jako činnost, která odčerpává stávající kapacity specializovaných útvarů finančních úřadů a dopadá i na vymáhání daňových nedoplatků.”

Tabulka č. 32

Vývoj objemu pokut uložených jinými orgány ale vymáhaných finančními úřady v letech 1996 až 1999.				
ROK	Od počátku roku převzato FÚ k vymáhání		Od počátku roku vymoženo FÚ	
	počet případů	částka (v mil. Kč)	počet případů	částka (v mil. Kč)
1996	271 977	546	153 283	380
1997	340 351	612	188 863	387
1998	418 762	700	224 900	416
1999	474 770	719	272 500	480
CELKEM	1 505 860	2 577	839 546	1 663

14. Podněty předané orgánům činným v trestním řízení

Jedním z výstupů zejména kontrolní činnosti finančních úřadů jsou podněty předané orgánům činným v trestním řízení ohledně trestného činu zkrácení daně. Jsou to podněty, které se týkají např. nepřiznání příjmů, neodvádění sražené daně z příjmu, falšování daňových dokladů, nadměrný odpočet (u DPH) uplatněný na základě zfalšovaných daňových dokladů, daňové doklady vystavené neplátcem DPH.

V roce 1999 dochází ke značnému nárůstu počtu případů, které předaly finanční úřady k dalšímu šetření orgánům činným v trestním řízení pro podezření z trestného činu zkrácení daně. Zatímco v roce 1998 to bylo 1 362 případů v částce 3 535 mil. Kč, v roce 1999 se tento počet zvýšil na 2 533 případů v částce 3 417 mil. Kč (viz. **Tabulka č. 33**).

Tabulka č. 33

	Počet případů předaných od počátku roku do konce téhož roku		Částka v mil. Kč	
	1998	1999	1998	1999
ohledně trestného činu zkrácení daně	1 233	1 468	3 402	2 851
ohledně jiného trestného činu	129	1 065	133	565
CELKEM	1 362	2 533	3 535	3 416

15. Vyhledávací činnost

Vyhledávací činnost není na finančních úřadech obvykle soustředěna do samostatných referátů, nýbrž je vykonávána a zajišťována průběžně v rámci činností jednotlivých oddělení finančních úřadů. Vyhledávací činností se zabývají všichni pracovníci daňové správy jako nedílnou součástí výkonu jednotlivých agend. Systematičtější vyhledávací činnost je pak prováděna jednotlivými pracovníky dle vykonávané agendy s přihlédnutím k případným specifikám organizace práce u finančního úřadu. Na některých zejména větších finančních úřadech byly pro vyhledávací činnost zřízeny samostatné referáty, jejichž pracovníci provádějí dožadání, místní šetření, prošetřují podněty z vyměřovacích oddělení a zabezpečují kontakt a spolupráci s policií, s celní správou, s okresním státním zastupitelstvím, s katastrálním úřadem, ověřují bydliště nekontaktních fyzických a právnických osob a provádějí doručování písemností.

Při vyhledávací činnosti jsou využívány zejména tyto zdroje :

- údaje z celostátní databáze ADIS, údaje z obchodního rejstříku, Internetu,
- údaje z jiných registrů (především ARES, externí registry v ADIS - vozidla, nemovitosti, JCD, registr obyvatelstva,
- spolupráce s celními orgány (např. informace o dovezených ojetých automobilech u subjektů, kteří nejsou zaregistrováni),
- využívání poznatků z daňových kontrol a místních šetření, využívání institutu dožadání,
- údaje od katastrálního úřadu, živnostenského úřadu, úřadu práce, zdravotních pojišťoven, okresních správ sociálního zabezpečení a informace od orgánů činných v trestním řízení,
- oznamovací povinnosti právnických a fyzických osob podle ustanovení § 34 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů,

- monitorování celostátního a regionálního tisku (např. šetření některých podezřelých inzerátů nabízející optimalizaci daňového základu, zaměstnávání cizích státních příslušníků),
- sledování celostátního i regionálního televizního zpravodajského vysílání a sledování reklam ve sdělovacích prostředcích,
- různá oznámení, podání a stížnosti občanů.

Vyhledávací činnost je zaměřena především na :

- zjišťování majetkových poměrů především pak u daňových dlužníků,
- zjišťování existence nových provozoven,
- vyhledávání neregistrovaných plátců daně z přidané hodnoty a plátců daně z příjmů ze závislé činnosti,
- zmapování daňových subjektů zabývajících se dovozem a opravami ojetých vozidel,
- zjišťování prodejců na tržištích, kterým byla následně uložena záznamní povinnost,
- vyhledávání poplatníků silniční daně (především při kontrolách daně z příjmů a místních šetřeních),
- vyhledávání osob, které mají (nebo měly) v držení větší počet motorových vozidel.

III. Nedaňové agendy

1. Cenové kontroly

Pracovníci finančních ředitelství provedli celkem 714 kontrolních akcí a šetření. Ve správním řízení bylo vydáno 320 rozhodnutí a uloženy pokuty v částce 162.404 tis. Kč. Přehled o počtu a výsledcích cenových kontrol provedených odděleními cenové kontroly finančních ředitelství za rok 1999 je uveden v **Příloze č. 4.**

V roce 1999 byla cenová kontrola zaměřena především na kontrolu věcně usměrňovaných cen tepelné energie, vodného a stočného, sběru, svozu a třídění komunálního odpadu. Byly prováděny cenové kontroly maximálních i věcně usměrňovaných cen ve zdravotnictví, nájemného a cen služeb spojených s užíváním bytu. V souvislosti se stížnostmi byly kontrolovány i maximální ceny elektrické energie a možné zneužití postavení prodávajícího nebo kupujícího při sjednávání cen. Značná pozornost byla věnována prověřování stížností občanů.

V oblasti cen tepelné energie bylo v roce 1999 provedeno celkem 290 cenových kontrol. Ve správním řízení bylo vydáno 131 rozhodnutí a uloženy pokuty ve výši 132.739 tis. Kč. Kontrolní orgány se zabývaly 120 stížnostmi na ceny tepelné energie, přitom pouze 34 bylo shledáno oprávněnými.

Kontroly byly zaměřeny na dodržování pravidel věcného usměrňování cen, dodržování limitu meziročního zvýšení těchto cen a maximálních cen TE pro domácnosti. Zde se podezření na překročení maximálních cen se ve většině případů potvrdilo. Třetí oblastí je šetření žádostí dodavatelů tepelné energie o možnost překročení povoleného meziročního růstu cen nad stanovený limit. Snahou cenového kontrolního orgánu je tyto případy řešit prioritně, protože se vždy týkají cen uplatňovaných v příslušném roce.

V oblasti zdravotnictví bylo v roce 1999 celkem ukončeno 154 cenových kontrol. Za zjištěné porušení cenových předpisů bylo vydáno 118 rozhodnutí o pokutě ve výši 4 989 tis. Kč, u 38 kontrol nebylo zjištěno porušení cenových předpisů., jedna kontrola byla ukončena protokolem bez vydání rozhodnutí z důvodu zanedbatelné částky vyčísleného neoprávněného majetkového prospěchu. Kontroly byly zaměřeny na dodržování maximálních cen, maximální přírázky obchodního výkonu,

dodržení pravidel věcného usměrňování cen a povinnosti zpracovávat kalkulace u těchto cen a povinnosti vést cenovou evidenci v lékárnách, u distributorů a dovozců léčiv a prostředků zdravotnické techniky, prodejců prostředků zdravotnické techniky, očních optik, stomatologických laboratoří a výkonů zubních lékařů a výrobců. Zjišťováno bylo kalkulování neoprávněných nákladů do cen, nezpracování kalkulací a neprůkaznost nákladů u věcně usměrňovaných cen i překračování maximálních cen výrobků a maximální přírážky obchodního výkonu.

V oblasti věcně usměrňovaných **cen vody pitné a užitkové** dodávané přímým odběratelům a vody odvedené kanalizací bylo dokončeno 24 cenových kontrol, pokuty uložené 16 prodávajícím dosáhly výše 3.111 tis. Kč. Porušení cenových předpisů spočívalo v zahrnování vyšších než ekonomicky oprávněných nákladů do kalkulací cen. Stále jsou zjišťovány případy, kdy prodávající neplní povinnost zpracování kalkulace nebo evidence cen.

Počet stížností občanů ve srovnání se stejným obdobím minulého roku se poněkud snížil, z 21 šetřených bylo pouze 6 oprávněných.

Na základě Usnesení vlády ČR č. 881/1998, které uložilo MZe, MŽP a MF ČR zabezpečit do konce března 1999 kontroly hospodaření a.s. Povodí byly mimo jiné provedeny i kontroly věcně usměrňovaných cen **vody povrchové**. U všech povodí bylo cenovou kontrolou zjištěno porušení pravidel stanovení VUC. Ve správním řízení bylo vydáno 6 rozhodnutí, kterými byly uloženy pokuty ve výši 730 tis. Kč.

Předmětem těchto kontrol byla výše úplat za odběry povrchové vody. Kalkulace cen zahrnovaly náklady, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné, např. náklady na reprezentaci a propagační materiál, náklady na pohoštění a dary, odpisy z promlčených a nedobytných pohledávek, pokuty a penále, manka a škody na investičním majetku apod. Došlo také k chybnému propočtu výše odpisů i k chybnému zahrnutí daní. V některých případech byly do kalkulace ceny vody zahrnuty náklady, které sice neměly vliv na výši ceny, protože byly vykompenzovány výnosy, ale které s výrobou vody nesouvisely a měly by být vykazované jako samostatné činnosti např. bytové hospodářství. Kontrola dále zjistila nesprávné klíčování správní režie, která byla rozpuštěna pouze do některých prováděných činností, převážně do výroby vody, zatímco některá střediska nebyla touto režii vůbec zatížena.

Některé akciové společnosti neplní své evidenční povinnosti. Byl zjištěn prodej za ceny, na které nebyla zpracována kalkulace a také byla zjišťována nepřehlednost a neprůkaznost nákladů daná komplikovaným metodickým předpisem o jejich rozvrhování.

V oblasti věcně usměrňovaných **cen za sběr, svoz, třídění a zneškodňování komunálního odpadu** bylo provedeno 26 kontrol. 20 kontrolovaným subjektům byla uložena pokuta v celkové výši 353 tis. Kč. Nejčastějším porušením pravidel věcného usměrňování cen bylo kalkulování nákladů, které nelze považovat za ekonomicky oprávněné. Některé subjekty kalkulují ceny na základě nedoložených odhadů místo skutečných nákladů prošlých zpracováním. Řada kontrolovaných subjektů je příspěvkovými organizacemi obcí, které jejich činnost dotují a pak se zaměřují spíše na jejich celkové hospodaření, než na dodržování cenových předpisů.

Četnost stížností občanů se snížila a problémů s odpady ve srovnání s minulým obdobím relativně ubylo. Důvodem může být přenesení působnosti ve stanovení maximálních cen za svoz komunálního odpadu na obce, daná výměrem Ministerstva financí č. 01/99.

Cenová kontrola se zaměřila i na **cenу služby za zřízení a používání přípojek digitální sítě integrovaných služeb (ISDN)**, která je regulována pomocí věcného usměrňování cen. Bylo zjištěno porušení cenových předpisů tím, že nebyly zpracovány cenové kalkulace a předložené propočty neumožnily ověření, zda uplatňovaná cena odpovídá pravidlům věcného usměrňování. Ve správním řízení byla uložena pokuta.

V oblasti **nájemného a služeb spojených s užíváním bytu** bylo ukončeno 52 kontrol prováděných na základě stížností občanů. Počet kontrol se proti roku 1998, kdy bylo provedeno 28 kontrol podstatně zvýšil. Ve správním řízení bylo vydáno 19 rozhodnutí o pokutách ve výši 208 tis. Kč. Cenovými kontrolami byla prověřována výše maximálního nájemného a vybavení bytu zařízeními a správnost účtování cen služeb spojených s užíváním bytu, včetně dodržení podmínek na něž je vázáno uplatnění ceny.

Při kontrolách věcně usměrňovaných cen je současně ověřováno dodržování **povinnosti zpracovávat kalkulace cen** za něž je prodej realizován a vést **evidenci cen**. Tato povinnost platí od vydání zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, přesto je stále zjišťováno porušení těchto povinností, zejména u cen vodného a stočného, sběru, svozu a třídění komunálního odpadu, cen ve zdravotnictví a ojediněle u cen tepelné energie. Důvodem je neznalost cenových předpisů ze strany podnikatelských subjektů, ale i obcí, kterým byla předána správa vodohospodářských a teplotních objektů, skládek i bytového fondu.

S postupnou deregulací cen roste počet podnětů na **zneužití hospodářského postavení při sjednávání cen**. Bylo provedeno celkem 14 kontrol neregulovaných cen. Jedná se o časově velmi náročné kontroly začínající průzkumem trhu a průkazem výhodnějšího hospodářského postavení. Teprve v další fázi je posuzována obvyklost ceny v závislosti na parametrech srovnatelných výrobků a vývoj nákladů a cen v čase. Předmětem kontrol bylo například sjednání ceny za pronájem vodovodní soustavy. Tím, že cena zahrnovala neoprávněné náklady byla uložena pokuta ve výši 15.893 tis. Kč. Další kontroly byly zaměřeny na zneužití hospodářského postavení při sjednání a uplatnění cen za poskytování služeb kabelové televize a poskytovatelů pohřebních služeb.

Na základě podnětu Svazu zemědělských družstev byla ve třech regionech zahájena rozsáhlá šetření o postavení kupujících na trhu. Výsledky tohoto šetření neprokázaly výrazné hospodářské postavení na trhu a pro nesplnění této základní podmínky nebyly kontroly zneužití postavení při sjednávání cen nákupu jatečných prasat zahájeny.

Cenové kontrolní orgány se zabývaly dvěma podněty prvovýrobců na **nedodržení minimálních cen mléka**. Vzhledem k tomu, že mlékárny ihned provedly nápravu v souladu s platným cenovým výměrem i vyrovnání s dodavateli, byla realizována pouze tzv. zpráva kontrolora o zjištěném stavu.

Mimořádná pozornost je trvale věnována vyřizování **stížností**. Zejména občané se obracují na Ministerstvo financí i s problémy, kde tento státní orgán nemá žádné kompetence. V roce 1999 bylo předmětem šetření 295 stížností, z nichž 212 (71,9 %) bylo neoprávněných nejen z titulu že nedošlo k porušení cenových předpisů, ale i z toho důvodu, že se jednalo právě o stížnosti zaslané na nekompetentní orgán. Stížnosti na ceny se týkaly zpravidla cen nájemného, tepelné energie, vodného a stočného a svozu, třídění a likvidace komunálního odpadu.

Kromě výkonu cenové kontroly provádí dvě oddělení cenové kontroly v ČR pro potřeby svého finančního ředitelství a finančních úřadů v regionu také **činnost oceňovací**, spočívající, kontrole znaleckých posudků, v metodických konzultacích obvyklých cen a podobně.

Cenová kontrola plní také funkci zpětné vazby. Na základě zkušeností z kontrol jsou předkládány návrhy na úpravu regulačních pravidel příslušným útvarům Ministerstva financí.

2. Dotace a hypotéční úvěry

Finanční úřady v sídle okresu jsou kromě správy daní ze zákona pověřeny i rozsáhlou agendou správy dotací resp. správou neoprávněně použitých či zadržovaných prostředků státního rozpočtu. Prostředky státního rozpočtu jsou ročně ve výši sta miliard vypláceny mezi desetitisíce konečných příjemců. Kontrola dodržování rozpočtové kázně u takového množství příjemců leží v převážné míře na územních finančních orgánech.

a) Dotace na tepelnou energii

V roce 1999 nebyla již dotace na tepelnou energii, určená pro vytápění a ohřev teplé užitkové vody pro domácnosti, finančními úřady vyplácena. Finanční úřady tak získaly prostor pro zintenzivnění činnosti na úseku provádění kontrol hospodaření s dotací u příjemců dotace. Nadále však se této kategorie týkal cenový výměr Ministerstva financí č.01/1999 usměrňující tvorbu ceny tepla v tomto roce, již se museli výrobci a dodavatelé tepla řídit.

U vlastníků domů, kteří obdrželi ze státního rozpočtu dotaci k výrobní ceně tepelné energie byly tedy v roce 1999 prováděny pouze kontroly jejich hospodaření s touto dotací.

Finanční úřady provedly celkem 2 287 kontrol čerpání dotace ze státního rozpočtu a 104 místních šetření. Při provedených kontrolách bylo zjištěno neoprávněně čerpání dotace spolu s neoprávněným zadržováním přeplatků dotace plynoucích z nesprávně provedených finančních vypořádání v celkové výši 143,9 mil. Kč. Objem vyměřených penále dosáhl částky 23,1 mil. Kč. Nejaktivnějším finančním ředitelstvím v počtu provedených kontrol příjemců dotace bylo Finanční ředitelství v Hradci Králové, jímž řízené finanční úřady provedly kontroly u 716 příjemců dotace a zkontrolované období se týkalo zejména roků 1995 až 1997. V rámci tohoto finančního ředitelství dosáhl největšího počtu

256 provedených kontrol Finanční úřad v Trutnově.

V celkovém počtu 87 finančních úřadů, spravujících tuto agendu, se vyskytují i finanční úřady, které za rok 1999 provedly minimum kontrol a podílejí se tak na tom, že polovina nezkontrolovaných příjemců dotace je připisána na vrub Finančních ředitelství pro hl.m. Prahu, v Plzni, Ústí nad Labem a Ostravě. Značná část finančních úřadů se vyrovnávala s počtem oscilujícím kolem 25 kontrol za rok. Hlavním důvodem obecně nízké kontrolní činnosti je nedostatečné personální zajištění správy dotace související v některých případech s kumulací této agendy s jinou činností a stále se rozrůstající rozsah zabezpečovaných činností. Naplnění příjmů státního rozpočtu z odvodů a zejména pak penále však v této předepsané výši nedošlo. Kromě platební neschopnosti subjektu či jeho liknavosti v placení důvodem nezískání předepsaných částek na účet státního rozpočtu bylo ve většině případů podání žádostí o prominutí odvodu nebo penále dle ustanovení § 30 zákona ČNR č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky. Úhrada uložených odvodů nebyla žadatelům ze strany MF vesměs - až na zřetele přípustné výjimky - promíjena. Jinak tomu bylo u promínutých penále. Promíjeno bylo penále, které se týkalo důvodů nacházejících se mimo přímou působnost a odpovědnost příjemců dotace a snižovala se tak skutečně tvrdost zákona.

O množství zkontrolovaných příjemců dotace, o tom jak rozsáhlá byla agenda správců dotace TE, náročnost její kontroly a zejména pak plošné rozložení příjemců dotace vypovídá tabulka za Českou republiku uvedená v **Příloze č. 5.**

b) Státní podpora hypotéčního úvěrování a Centrální evidence dotací z rozpočtu

Státní podpora hypotéčnímu úvěrování začala být vyplácena ze státního rozpočtu od roku 1995. V prvních letech se jednalo o pouhé desítky příjemců této podpory, v loňském roce však již by státní příspěvek k hypotéčnímu úvěrování bytové výstavby /tj. fyzické osobě/ nebo dotace /osobě podnikající/ vyplácen 5 501 příjemcům a od počátku systému jim bylo vyplaceno již přes 307 mil. Kč. Přehled

o vyplacených částkách a počtu kontrol je uveden v **Tabulce č. 34**.

Tabulka č. 34

Statistické údaje o vyplacené výši dotace a SFP HÚ BV za rok 1999												
	Celková dosud vyplacená výše (tisíce Kč)			Celkový počet příjemců dotace a SFP			Počet kontrol v roce 1999			Počet místních šetření v roce 1999		
	SFP (FO)	dotace (PO)	celkem	FO	PO	celkem	FO	PO	celkem	FO	PO	celkem
FŘ pro hl. m. Prahu	60 779	680	61 459	1 016	5	1 021	128	0	128	110	0	110
FŘ v Praze	37 415	454	37 869	670	3	673	90	2	92	28	0	28
FŘ v Českých Budějovicích	17 265	6 800	24 065	344	5	349	47	0	47	1	0	1
FŘ v Plzni	19 489	434	19 923	339	3	342	43	0	43	3	0	3
FŘ v Ústí nad Labem	24 921	5 751	30 672	463	23	486	112	6	118	0	0	0
FŘ v Hradci Králové	35 103	6 621	41 724	738	20	758	169	4	173	3	0	3
FŘ v Brně	52 030	2 957	54 987	1 128	20	1 148	80	1	81	0	0	0
FŘ v Ostravě	33 692	2 993	36 685	717	7	724	155	4	159	18	0	18
CELKEM	280 694	26 690	307 384	5 415	86	5 501	824	17	841	163	0	163

Finanční úřady zahájily svoji kontrolní činnost v této oblasti koncem roku 1998. Tato naprosto nová oblast kontroly byla podpořena uvedením informačního systému CEDR do provozu. Ten příslušným finančním úřadům dodal nezbytné údaje o příjemcích státní podpory a její výši.

V roce 1999 finanční úřady již zkontrolovaly celkem 1004 příjemců státní finanční podpory, což představuje cca 20% z celkového počtu příjemců. Objem zkontrolovaných finančních prostředků dosáhl cca 65 mil. Kč, což představuje cca 21 % z celkové sumy vyplacených prostředků.

Většina finančních ředitelství svými úřady prověřila jednu čtvrtinu všech svých příjemců. Nejméně se této oblasti věnovalo finanční ředitelství v Brně, které provedlo kontrolu či místní šetření u pouhých 7 % z nich. V rámci téměř každého finančního ředitelství se našly finanční úřady, které neprovedly ani jednu kontrolu státní podpory hypotéčního úvěrování. Např. z 10 finančních úřadů spravovaných Finančním ředitelstvím v Plzni neprovedlo v roce 1999 ani jedinou kontrolu 5 z nich.

Pozornost věnovaná finančními úřady od samého počátku výplaty státní podpory kontrole dodržování stanovených podmínek se odráží v prozatím velmi dobrých zkušenostech s dodržování rozpočtové kázně příjemců státní podpory a proto také objem předepsaných odvodů a vyměřeného penále nedosahuje velkých částek.

a) Ostatní dotace

V polovině roku 1999 byly poprvé finančním úřadům v sídle okresu převedeny údaje o konečných příjemcích dotace z centrálního registru CEDR III. Jednalo se o přibližně 40 000 konečných příjemců neinvestičních dotací, kterým bylo v roce 1998 vyplaceno okolo 60 mil. Kč.

Finanční úřady provedly v této oblasti celkem 2 935 kontrol a místních šetření, při kterých byl na základě porušení rozpočtové kázně předepsán odvod do státního rozpočtu v objemu přes cca 1 mld. Kč a vypočteno penále ve výši cca 800 mil. Kč.

Jako tradičně se finanční úřady nejvíce věnovaly kontrolám dotací v agro-potravinářském komplexu, kam směřovalo 59 % probíhajících kontrol ostatních dotací a téměř 27 % ze všech provedených kontrol. Nejaktivněji se v této oblasti – dá se říci již pravidelně - chová Finanční ředitelství v Hradci Králové a Brně. V roce 1999 zvýšilo svoji kontrolní aktivitu dotací APK i Finanční ředitelství v Praze.

Roste i počet kontrol ostatní příjemců dotací z resortů školství, práce a sociálních věcí, částečně i zdravotnictví. Přesto však jejich počet je stále nedostatečný a naprosto nevyhovující je pak u konečných příjemců dotací z resortu kultury. Do tohoto prostředí nevstoupil v roce 1999 ani jeden finanční úřad u 4 finančních ředitelství, naopak naprostou převahu v kontrolách kulturních akcích má Finanční úřad pro Prahu 1, který zabezpečil většinu zde vykázanych kontrol. Přitom oblast kultury a zdravotnictví je dle našich zjištění nejvíce problematická co se týče dodržování rozpočtové kázně a zvýšený dohled je nadmíru žádoucí.

Přehled o provedených kontrolách ostatních dotací a srovnání v letech zachycují
Tabulky č. 35 a 36

Tabulka č. 35

Přehled o provedených kontrolách a místních šetření za rok 1999									
	Počet kontrol a místních šetření							Vyměřeno	
	APK *	MŠMT *	MPSV *	MZ *	MK *	Ostatní	Celkem	Odvod (v mil. Kč)	Penále (v mil. Kč)
pro hl. m. Prahu	17	10	-	6	13	70	116	128	51
v Praze	353	6	3	3	4	148	517	26	18
v Českých Budějovicích	64	13	3	-	7	71	158	301	287
v Plzni	96	14	7	1	4	119	241	40	10
v Ústí nad Labem	245	17	7	3	-	105	377	217	134
v Hradci Králové	467	8	-	2	-	94	571	53	24
v Brně	363	59	7	9	-	196	634	293	230
v Ostravě	123	80	21	2	-	95	321	125	40
CELKEM	1 728	207	48	26	28	898	2 935	1 184	798

* viz. vysvětlivky pod **Tabulkou č. 37**

Tabulka č. 36

Přehled o provedených kontrolách a místních šetření za rok 1998 a 1999														
Finanční ředitelství	Počet kontrol a místních šetření													
	APK *		MŠMT *		MPSV *		MZ *		MK *		Ostatní		CELKEM	
	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999	1998	1999
pro hl. m. Prahu	8	17	20	10	4	-	2	6	3	13	44	70	81	116
v Praze	282	353	5	6	1	3	-	3	2	4	99	148	389	517
v Českých Budějovicích	37	64	15	13	3	3	1	-	-	7	43	71	99	158
v Plzni	65	96	8	14	1	7	1	1	1	4	56	119	132	241
v Ústí nad Labem	222	245	9	17	2	7	-	3	2	-	15	105	250	377
v Hradci Králové	740	467	2	8	3	-	-	2	5	-	90	94	840	571
v Brně	270	363	26	59	1	7	1	9	1	-	148	196	447	634
v Ostravě	122	123	55	80	27	21	1	2	-	-	29	95	234	321
CELKEM	1 746	1 728	140	207	42	48	6	26	14	28	524	898	2 472	2 935

* viz. vysvětlivky pod Tabulkou č. 37

d) Informační systém CEDR

Pro potřeby územních finančních orgánů byl vytvořen informační evidenční a kontrolní systém, který by měl evidovat veškeré příjemce dotací ze státního rozpočtu a zabezpečovat tak informovanost jednotlivých správců dotací, umožňovat jim vytypovávat nejožehavější příjemce ke kontrole a vést administrativní podporu celého kontrolního procesu.

Již koncem roku 1998 byl uveden do zkušebního provozu subsystém CEDR II, který přinášel na finanční úřady informace o příjemcích státního hypotečního příspěvku či dotace. V polovině roku 1999 byl uveden do rutinního provozu centrální registr dotací z rozpočtu tj. CEDR III. Tím došlo k rozšíření již rutinně provozovaného systému CEDR II na územních finančních orgánech o ostatní příjemce neinvestičních dotací. Kromě informací o konečných příjemcích dotací ve vyčerpávající formě, umožňuje systém vybrat z celkového registru zajímavé subjekty ke kontrole a vytvořit kontrolní plán, sjednocuje vzhled a obsah kontrolních zpráv, nabízí jednotné formuláře rozhodnutí o odvodu

i předpis penále a v podstatě vede správce dotace krok po kroku kontrolním procesem a samozřejmě pak podává řadu statistických výstupů.

Od příštího roku budou veškeré výstupy a statistiky vypovídající o činnosti jednotlivých úřadů i finančních ředitelství automatizovaně vystupovat z IS CEDR, čímž odpadnou zbytečné a naprosto nepřesné ručně zpracovávané statistiky. Bude pak záviset na schopnosti toho kterého úřadu a konkrétního správce dotace, zda systém využije jako svého pomocníka a ulehčí si tak řadu rutinních činností nebo bude nadále vést hromady papíru a koncem roku pak krmit počítač údaji, aby jeho činnost byla rovněž vzata v potaz.

e) Závěr

Vzrůstající požadavky na zabezpečení kontroly ze strany územních finančních orgánů, větší informovanost o příjemcích dotací, lepší technické zázemí zlepšují výsledky územních finančních orgánů v této oblasti. Naprosto zásadním se však jeví nezbytnost posílení jejich počtu tak, aby každoroční přírůstek desetitisíců konečných příjemců dotací bylo možné v rámci celého širokého spektra dotačních titulů alespoň částečně zkontrolovat.

Proto připravované vytvoření samostatných oddělení pro správu dotací a posílení počtu správců na finančních úřadech v sídle okresů a metodiků na finančních ředitelstvích je rozhodujícím krokem k prohloubení a zefektivnění jejich práce. Současně musí následovat prohloubení školení a soustavného vzdělávání správců dotací a zintenzivnění metodické podpory ze strany MF.

Přehled o veškerých kontrolách a místních šetřeních provedených finančními úřady v členění dle resortů – poskytovatelů dotací uvádí **Tabulka č. 37**. Finanční úřady provedly celkem 6 330 kontrol a místních šetření, což představuje přes 40 kontrol na každého pracovníka za rok. Nejvíce kontrol zabezpečily správci dotací u jimi - do roku 1998 - vyplácené dotace na tepelnou energii. Vzhledem k tomu, že v roce 1998 začaly poprvé kontrolovat státní podpory hypotéčnímu úvěrování, věnovaly se i následně této oblasti, aby zmapovali situaci a hned od počátku naučili příjemce těchto podpor rozpočtové kázní.

Tabulka č. 37

Celkový přehled o provedených kontrolách a místních šetření za rok 1999									
Finanční ředitelství	Počet kontrol a místních šetření								
	APK *	MŠMT *	MPSV *	MZ *	MK *	Ostatní	TE *	HÚ BV *	Celkem
pro hl. m. Prahu	17	10	-	6	13	70	339	238	693
v Praze	353	6	3	3	4	148	115	120	752
v Českých Budějovicích	64	13	3	*	7	71	150	48	356
v Plzni	96	14	7	1	4	119	229	46	516
v Ústí nad Labem	245	17	7	3	-	105	462	118	957
v Hradci Králové	467	8	*	2	-	94	716	176	1 463
v Brně	363	59	7	9	-	196	246	81	961
v Ostravě	123	80	21	2	-	95	134	177	632
CELKEM	1 728	207	48	26	28	898	2 391	1 004	6 330

* Vysvětlivky: APK = agropotravinářský komplex
 MŠMT = ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
 MPSV = ministerstvo práce a sociálních věcí
 MZ = ministerstvo zdravotnictví
 MK = ministerstvo kultury
 TE = tepelná energie
 HÚ BV = hypotéční úvěrování bytové výstavby

Z tabulky je patrné, na které oblasti se finanční úřady zaměřují nejvíce, kterýžto stereotyp se bude muset výrazně změnit. Kontrolní orgán bude muset vstoupit i do zcela panenských míst dosud nepoznamenaných kontrolou, aby i tam příjemci dotací došli k přesvědčení, že prostředky státního rozpočtu jsou skutečně prostředky státu, který si jejich užití hlídá a nenechá bez povšimnutí soustavné porušování rozpočtové kázně.

IV. Personální práce ÚFO

Personální práce územních finančních orgánů popsaná v následujících kapitolách je detailně rozpracovaná v **Přílohách č. 6 - 32.**

1. Stav zaměstnanců

Stanovený počet zaměstnanců územních finančních orgánů nebyl v roce 1999 upravován. **Závazný ukazatel 14 209 zaměstnanců ÚFO byl naplněn na 99,6 % a skutečný evidenční počet ke 31.12.1999 činil 14 155 zaměstnanců** (ve fyzických osobách).

Úplné naplnění stanoveného počtu zaměstnanců docílilo v roce 1999 FŘ v Praze (Středoč.) a FŘ v Brně. Příznivý vývoj v dosažení stanoveného počtu zaměstnanců vykázalo rovněž FŘ v Plzni a FŘ v Ostravě, kterým do stanoveného limitu chyběli pouze 2 zaměstnanci.

Celkový skutečný evidenční stav 14 155 zaměstnanců ke 31. 12. 1999 zahrnoval:

a) **z hlediska podílu žen**

- 75 % žen** z celkového počtu zaměstnanců
76 % žen z počtu odborných zaměstnanců,
což je stejný podíl ve srovnání s rokem 1998;

obdobně i **nejvyšší podíl žen (82 %)** vykázalo FŘ pro hlavní město Prahu a FŘ v Ústí nad Labem (79 %);
naproti tomu **menší podíl žen** než je celostátní průměr mělo FŘ v Čes. Budějovicích (70 %), FŘ v Ostravě (72 %), FŘ v Brně a FŘ v Hradci Králové (73 %).

b) **z hlediska vysokoškolského vzdělání**

- 31 % zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním** z celkového počtu zaměstnanců,
32 % zaměstnanců s vysokoškolským vzděláním z počtu odborných zaměstnanců;
rovněž byl zachován shodný poměr ve srovnání s předcházejícím rokem;

nejvyšší podíl zaměstnanců s VŠ opět vykazují FŘ v Ostravě (42%) a FŘ v Brně (38 %), která při personálním obsazování pracovních míst dlouhodobě usilují o plnění stanovených kvalifikačních předpokladů vzdělání;
naproti tomu hluboce **pod celostátním průměrem** nadále zůstalo FŘ v Ústí (20 % podíl VŠ), FŘ pro hlavní město Prahu (25 % podíl VŠ) a FŘ v Praze (26 % podíl absolventů VŠ).

c) z hlediska činnosti

97,9 % (13 864) **odborných zaměstnanců,**

2,1 % (291) **obslužných zaměstnanců (POP),**

podíl obslužných zaměstnanců se proti předchozímu roku změnil ve prospěch odborných zaměstnanců (+ 0,1%);

opět **největší podíl na celkovém počtu POP** v rámci ČR (přes **31 %**) mělo **FŘ pro hlavní město Prahu**, kde obslužní zaměstnanci vázali **91 pracovních míst**, z toho bylo 8 POP na finančních úřadech a 83 POP bylo zařazeno v aparátu Finančního ředitelství pro hlm. Prahu; další větší podíl POP (24 %) představovalo 70 obslužných zaměstnanců ve vzdělávacích zařízeních;

d) z hlediska organizačních jednotek

8,8 % zaměstnanců finančních ředitelství,

90,4 % zaměstnanců finančních úřadů,

0,8 % zaměstnanců vzdělávacích zařízení,

od roku 1996 nedošlo ke změně podílu zaměstnanců v základních člancích soustavy ÚFO,

nejnižší podíl aparátu finančního ředitelství (6,9 %) vykázalo FŘ v Brně a FŘ v Ostravě,

naproti tomu **větší podíl aparátu FŘ** než je celostátní průměr stále mělo FŘ v Plzni (**9,2 %**) a FŘ pro hlavní město Prahu, kde i po odečtení POP činí podíl aparátu FŘ **10,8 %**;

e) z hlediska věkového složení

17 % (2 351) zaměstnanců do 30 let,

26 % (3 732) zaměstnanců od 31 do 40 let,

35 % (4 939) zaměstnanců od 41 do 50 let,

22 % (3 133) zaměstnanců nad 50 let,

z toho je **2 % přesluhujících zaměstnanců (celkem 286, což je o 113 více** proti roku 1998);

v roce 1999 byl zachován **příznivý podíl** zaměstnanců ve věkových skupinách 31-50 let;

pokračující stabilizací zaměstnanců se snížil o 1 % podíl mladých zaměstnanců do 30 let a o shodné % se zvýšil podíl zaměstnanců ve skupině od 41 do 50 let;

f) z hlediska doby trvání pracovního poměru

- 66 %** (9 158) **zaměstnanců** bylo v pracovním poměru k ÚFO **déle než 5 let**, což je o 12 % více než v roce 1998,
- 5 %** (654) zaměstnanců bylo v pracovním poměru k ÚFO **kratší dobu než 1 rok**, t.j. o 1 % nižší podíl než v předcházejícím roce;
- i toto hledisko svědčí o pokračující stabilizaci zaměstnanců ÚFO.

2. Vedoucí zaměstnanci

Z celkového evidenčního počtu 14155 zaměstnanců územních finančních orgánů bylo **ke 31.12.1999 ve vedoucí funkci 1 949 zaměstnanců, t.j. 13,8 %.**

Nejnižší podíl vedoucích zaměstnanců z celkového stavu zaměstnanců mělo FŘ v Ústí nad Labem (**12,4 %**); naproti tomu **nejvyšší podíl** vedoucích ze stavu zaměstnanců vykázalo FŘ v Praze, a to **15,4 %**.

Jeden vedoucí zaměstnanec ÚFO v průměru řídil 7,3 zaměstnance. Nejméně řízených zaměstnanců připadá na 1 vedoucího zaměstnance **FŘ v Praze** (v průměru **6,5**), **nejvíce** zaměstnanců (v průměru **8,1**) **řídí vedoucí zaměstnanec FŘ v Ústí nad Labem.**

V obsazených vedoucích funkcích (1949) bylo ke konci roku 1999 **celkem 54 % žen** (1 060), což je o 1% **větší podíl** ve srovnání s rokem 1998, kdy bylo na vedoucích místech 1033 žen.

Z počtu 1949 vedoucích zaměstnanců v roce 1999 mělo **72,5 % vysokoškolské vzdělání** (1413). V roce 1998 činil tento podíl 73 % (1420). Nadále byly funkce řídicích zaměstnanců, t.j. ředitelů FŘ a ředitelů FÚ **obsazovány bez výjimky pouze absolventy VŠ.**

Z hlediska věkového složení v roce 1999 odpovídají změny ve věkové struktuře vedoucích zaměstnanců i poměr jednotlivých kategorií celkovému věkovému složení zaměstnanců;

- 3 % (65) vedoucích zaměstnanců bylo ve věku do 30 let,
- 27 % (524) vedoucích zaměstnanců bylo ve věku od 31 do 40 let,
- 42 % (811) vedoucích zaměstnanců** bylo ve věku **od 41 do 50 let**,
- 28 % (549) vedoucích zaměstnanců bylo ve věku nad 50 let,
z toho bylo **3 % (55) přesluhujících vedoucích zaměstnanců** (což je o **23 více** proti roku 1998).

Snížil se podíl mladších vedoucích zaměstnanců tj. ve skupině do 30 let (-2%) i do 40 let věku (-2 %) a o 4 % se **zvýšil podíl vedoucích ve věku nad 50 let.**

Z hlediska doby trvání pracovního poměru v roce 1999 bylo **92 % vedoucích** zaměstnanců (1788) v pracovním poměru k ÚFO **déle než 5 let** (85 % v roce 1998) a pouze **1 % vedoucích** zaměstnanců (25) bylo v pracovním poměru u územních finančních orgánů **kratší dobu než dva roky.**

Změny ve vedoucích funkcích v r. 1999

V organizačních stupních FŘ, VZ a FÚ se proti roku 1998 **zvýšil skutečný počet vedoucích zaměstnanců pouze na finančních úřadech, a to o 20 vedoucích zaměstnanců.** Jednalo se převážně o obsazení zřízených funkcí vedoucí referátů (+13) a vedoucích oddělení vnitřní správy FÚ (4).

Zřízení vnitřních organizačních jednotek bylo podle organizačního řádu územních finančních orgánů v kompetenci ředitelů finančních ředitelství. Ministerstvo v roce 1999 nové organizační útvary na FŘ nezřizovalo.

V roce 1999 bylo řešeno obsazení uvolněných a nově zřízených vedoucích funkcí

- v rámci ÚFO v 92 případech, z toho
  - na FŘ ve 13 případech, z toho v 9 příp. zaměstnancem ÚFO,
  - na FÚ v 79 případech, z toho v 78 příp. zaměstnancem ÚFO.

Na finančních ředitelstvích bylo pouze v jednom případě k obsazení funkce využito výběrového řízení (funkce vedoucího personálního oddělení FŘ v Ústí nad Labem) a zbývajících 12 případů bylo řešeno přímým jmenováním do funkce. Nejvíce změn (10) ve vedoucích funkcích FŘ bylo realizováno na FŘ v Praze, kde byla nově obsazena funkce ředitele FŘ, jeho zástupce, vedoucího odboru daní a dotací a návazně byly provedeny i změny v řízení některých oddělení FŘ.

Na finančních úřadech bylo ve 3 případech využito konkursní řízení, a to k výběru pro obsazení funkce ředitelů FÚ (FÚ v Berouně, FÚ v Chrudimi, FÚ ve Veselí n. Mor.). Další 4 obměny ve funkcích ředitelů FÚ (FÚ v Benátkách n. Jiz., FÚ v Týně nad Vlt., FÚ v Mar. Lázních, FÚ v Telči) byly řešeny přímým jmenováním zaměstnanců z řad ÚFO. Obdobně, to je přímým jmenováním nebo zařazením zaměstnance ÚFO do vedoucí funkce, bylo postupováno při obsazení dalších 72 uvolněných a nově zřízených vedoucích funkcí.

Postup při řešení obměn ve vedoucích funkcích v roce 1999 vycházel ze skutečnosti, že od doby zřízení ÚFO tj. od 1.1.1991 uplynula dostatečná doba, aby bylo možno **obsazovat vedoucí funkce vlastními zaměstnanci** s požadovaným vzděláním a především se získanými praktickými zkušenostmi ze správy daní i z řízení pracovního kolektivu. Tento záměr v obsazování vedoucích funkcí na ÚFO byl stanoven vedením sekce-ÚFDŘ již při jejím zřízení na MF v roce 1995.

3. Obměna zaměstnanců

V roce 1999 se **obměna zaměstnanců** proti předchozím rokům opět **výrazně snížila**.

Do pracovního poměru bylo **přijato celkem 868 zaměstnanců** t.j. **6,1 % podíl** ze stavu zaměstnanců ÚFO (v r. 1998 činil podíl přijatých zaměstnanců 9,5 %).

Ve sledovaném období pracovní poměr **ukončilo celkem 819 zaměstnanců**, což je **5,8 %** ze stavu zaměstnanců (v r. 1998 činil podíl odchodů 8,1 %).

Uvedený **počet odchodů** byl proti předchozím rokům **výrazně nižší**. Proti roku 1998 byl počet odchodů zaměstnanců z ÚFO nižší o 322 odchodů, ale v porovnání s **rokem 1996** se počet ukončených pracovních poměrů k ÚFO v r. 1999 snížil dokonce o 1056 odchodů (v r. 1996 bylo realizováno 1875 odchodů), což představuje **snížení odchodů o 56 %**.

Rovněž hluboce **poklesla míra fluktuace** (to jsou skutečné neplánované odchody zaměstnanců - t.j. počet odchodů bez odchodů do důchodu, úmrtí nebo bez ukončení ve sjednané době - v porovnání k evidenčnímu stavu). Zatím co v roce 1996 činila u ÚFO ještě 7,2 %, v roce 1998 5,4%, **v roce 1999 míra fluktuace klesla na 3,6 %**.

Tento příznivý vývoj v roce 1999 byl zaznamenán u všech finančních ředitelství s výjimkou FŘ v Praze (Středoč.), kde se naopak proti r. 1998 počet (ze 69 na 80) i podíl (ze 4,2 % na 4,9 %) neplánovaných odchodů zvýšil.

Nejvýraznější snížení fluktuace, tj. podílu neplánovaných odchodů, se projevilo v roce 1999 **u FŘ pro hl.m. Prahu**, a to z 8,0 % v r. 1998 na 4,5 % v r. 1999. **Nejnižší míru fluktuace 2,4 %** v rámci ÚFO **dosáhlo v roce 1999 FŘ v Plzni**.

Z celkového počtu 819 ukončených pracovních poměrů k ÚFO se týkalo:

a) **20,5 % tj. 162 tzv. brigádníků,**

t.j. zaměstnanců v krátkodobém pracovním poměru,
(v r. 1998 odešlo 253 tzv. brigádníků a jejich podíl činil 22 % z počtu odchodů);

b) **z hlediska činnosti**

91,7 % (751) odborných zaměstnanců,

8,3 % (68) obslužného personálu,

proti předchozímu roku se výrazně snížil počet odchodů odborných zaměstnanců
(1057 v r. 1998);

c) **z hlediska organizačního začlenění**

85,6 % zaměstnanců z FÚ

9,6 % zaměstnanců z FŘ

4,8 % zaměstnanců z VZ,

rozložení odchodů podle organizačních jednotek je zhruba shodné ve srovnání s rokem 1998;

d) **z hlediska doby pracovního poměru**

- z 91,7 % odchodů odborných zaměstnanců bylo realizováno
- 8 % (64) odchodů zaměstnanců s trváním pracovního poměru k ÚFO **do 3 měsíců**,
z toho v 51 případech byl zrušen pracovní poměr ve zkušební době;
počet i podíl odchodů této skupiny je podstatně nižší proti roku 1998,
- 24 % (195) odchodů zaměstnanců s trváním pracovního poměru **3 měs. až 1 rok**,
tento počet ovlivnilo FŘ v Ústí n. L., které ukončilo pracovní poměr v 51 případech
v této skupině, z toho ve sjednané době nebo po jejím uplynutí 43 tzv. brigádníkům,
- 10 % (79) odchodů zaměstnanců s trváním pracovního poměru **1 až 2 roky**,
z toho nejvíce odchodů v této skupině vykázalo FŘ v Brně (16),
- 21 % (174) odchodů zaměstnanců s trváním pracovního poměru **2 až 5 roků**,
z toho po 41 odchodech bylo uskutečněno u FŘ pro hlm. Prahu a u FŘ v Brně,
- 29 % (239) odchodů zaměstnanců, kteří byli v prac. poměru k ÚFO **déle než 5 roků**,
z toho největší počet vykázalo FŘ pro hlm. Prahu (48) a FŘ v Praze (39) a naopak
FŘ v Ústí nad Labem vykázalo pouze 9 odchodů zaměstnanců s touto delší praxí.

e) **z hlediska pracovních pozic**

z **91,7 % odborných zaměstnanců** ukončilo pracovní poměr

83,2 % odborných zaměstnanců FÚ (682),

z toho 0,5 % = 4 ředitelé FÚ, a to u FÚ :

v Týně n. Vlt. (FŘ v Č. Budějovicích),

v Mar. Lázních (FŘ v Plzni),

ve Vejprtech (FŘ v Ústí nad Labem)

v Telči (FŘ v Brně) - úmrtí ředitele,

1,4 % = 12 vedoucích oddělení FÚ,

1,0 % = 8 vedoucích referátu FÚ, z toho 6 z FŘ pro hlm. Prahu,

80,3 % = 658 referentů FÚ,

7,6 % odborných zaměstnanců FŘ (62),

z toho 0,4 % = 3 vedoucí oddělení FŘ - z FŘ pro hlm. Prahu, FŘ v Ústí
nad Labem a z FŘ v Brně,

0,5 % = 4 vedoucí referátu FŘ - z FŘ pro hlm. Prahu (3), FŘ v Praze,

6,7 % = 55 referentů FŘ,

0,9 % odborných zaměstnanců vzdělávacích zařízení (7),

z toho 3 z VZ Vltava ve Smilovicích a 4 z VZ Přehrada v Luhačovicích.

4. Odměňování

Odměňování zaměstnanců ÚFO v roce 1999 bylo **příznivě ovlivněno navýšením platových tarifů od 1.1.1999** na základě nařízení vlády č. 248/1998 Sb.

Průměrný plat zaměstnance ÚFO se proti roku 1998 (prům. plat 12 612 Kč) **zvýšil o 1 657 Kč**, tj. o 13 % a **v r. 1999 činil 14 269 Kč** - proti plánované výši 14 203 Kč.

V průměrném platu byl snížen podíl nadtarifních složek ve prospěch tarifního platu; **průměrný plat v r. 1999** zahrnoval

- **76 % průměrného tarifního platu** a
- **24 % nadtarifních složek.**

V předcházejícím roce 1998 činil poměr tarifního platu a nadtarifních složek 73 % a 27 % v průměrném platu zaměstnance ÚFO.

Podle náročnosti vykonávané práce v roce 1999, tak jako i v předchozích letech, byl **největší počet zaměstnanců** územních finančních orgánů **zařazen v 8. platové třídě**; jejich podíl z celkového počtu zaměstnanců se zvýšil ze 47 % na **48 %**.

V roce 1999 v rámci územních finančních orgánů došlo rovněž k nepatrnému **zvýšení průměrné platové třídy**, a to ze 7,733 (z roku 1998) na **7,769**.

I. **Tarifní plat**, v návaznosti na nař. vl. č. 248/1998 Sb,

- **se zvýšil** v průměru o **1 656 Kč**, tj. o **17 %** a činil 10 878 Kč.

Z nadtarifních složek platu, porovnáním nákladů za XII/1998 a XII/1999,

- **zůstaly ve stejné úrovni, resp. došlo ke zcela nepatrnému zvýšení** - v rádech korun u
  - **osobních příplatků** - z 1587 Kč na průměrný osobní příplatek **1 594 Kč**,
  - **zvláštních příplatků** - z 567 Kč na průměrný zvláštní příplatek **570 Kč**,
  - **příplatků za vedení** - z 2216 Kč na průměrný příplatek za vedení **2 226 Kč**.
- **ke snížení došlo u**
  - **dalšího platu o 50 %**, ve smyslu nařízení vlády č. 248/1998 Sb.,
  - **mimořádných odměn** cca o 1600 Kč na zaměstnance (za rok) v r. 1999 ve srovnání s rokem 1998.

Ze zpracovaných podkladů o čerpání prostředků na platy zaměstnanců územních finančních orgánů vyplývá, že na zvýšení celkového průměrného platu zaměstnanců mělo podstatný vliv vládou schválené zvýšení platových tarifů, to je nárokové složky platu pro zaměstnance. Naproti tomu měli zaměstnavatelé méně finančních prostředků a tím i menší možnost ve své kompetenci ocenit zaměstnance, kteří plnili větší rozsah pracovních úkolů nebo mimořádné úkoly v činnosti územních finančních orgánů v r. 1999.

V. Vzdělávání zaměstnanců

Vzdělávání se v roce 1999 realizovalo podle schválené "Koncepce rozvoje vzdělávání zaměstnanců územních finančních orgánů" (č.j.: 484/67 719/1999) prostřednictvím upravených učebních plánů a učebních osnov kurzů **pro odborné i řídicí zaměstnance územních finančních orgánů**. Kurzy, které byly v roce 1999 vytvořeny nově, prošly experimentálním ověřováním.

Jednotlivé profesní skupiny zaměstnanců jsou školeny především v oblasti správy daní, ekonomiky, práva, výpočetní techniky, psychologie a managementu. **Noví zaměstnanci** územních finančních orgánů absolvují povinně všeobecné vstupní vzdělávání na regionální úrovni (kurz typu A), které má funkci především adaptační. **noví odborní pracovníci daňových oddělení** pak procházejí povinně jedním z profilujících kurzů centrálního vzdělávání typu B (všechny mají funkci kvalifikační).

Podle zájmu finančních ředitelství a kapacitních možností vzdělávacího zařízení ÚFO Přebrada mohou noví zaměstnanci územních finančních orgánů absolvovat i fakultativní kurzy: jednoduché účetnictví (Ca), podvojně účetnictví (Cb), úlohy ADIS pro vymáhání (D1), úlohy ADIS při správě majetkových daní (kurzy D2a, D2b), úlohy ADIS při vyměřování DPPO, DPFO (kurzy D3a, D3b), základy asertivní komunikace (E), správa a kontrola dotací (F) a od února roku 2000 i kurz výpočetní technika pro začátečníky (G).

Výše uvedené kurzy tvoří **první stupeň resortního vzdělávání** zaměstnanců územních finančních orgánů.

Po absolvování prvního stupně a jednorocní praxi ve výkonu správy daní pokračují odborní zaměstnanci v některém z pěti odborných kurzů (OK), zaměřeném na: daň z nemovitostí (OK1), daň dědickou, daň darovací a daň z převodu nemovitostí (OK2), vymáhání (OK3), vyměřování (OK4), daňovou kontrolu (OK5).

Odborné kurzy tvoří **druhý stupeň resortního vzdělávání** zaměstnanců územních finančních orgánů.

Absolventi prvních dvou stupňů vzdělávání absolvují po tříleté praxi na ÚFO některý ze 14 odborně specializačních kurzů (OSK), které tvoří **třetí stupeň resortního vzdělávání** odborných zaměstnanců územních finančních orgánů. V roce 1999 to byly následující kurzy: správa daní

a poplatků (OSK1), metody kontrolní činnosti (OSK2), exekuce (OSK3), DPFO pro vyměřovací činnost (OSK4), DPPO pro vyměřovací činnost (OSK5), DPPO pro kontrolní činnost (OSK6), DPFO pro kontrolní činnost (OSK7), DPH pro vyměřovací činnost (OSK8), DPH pro kontrolní činnost (OSK9), majetkové daně (OSK10), finanční právo (OSK11), podvojně účetnictví (OSK12), výpočetní technika (OSK13), účetnictví v daňové praxi (OSK14).

Po čtyřleté praxi jsou pro pracovníky ÚFO připraveny **aktualizační kurzy** (8 druhů kurzů podle specializace uchazečů) nebo výběrové kurzy **s daňovou problematikou** (22 druhů kurzů) či **právní problematikou** (zde 7 druhů kurzů). V případě potřeby finančního ředitelství a kapacitních možností VZ ÚFO Vltava mohou nejlepší pracovníci z řad zkušených zaměstnanců absolvovat postupně i několik výběrových kurzů. **Kurzy pro metodiky** slouží k doplňování a aktualizaci vědomostí a dovedností této profesní skupiny podle jednotlivých fází daňového řízení.

Také vzdělávání **řídicích zaměstnanců** ÚFO je diferencováno podle délky vykonávané funkce. Pro ředitele FR a jejich zástupce byl připraven, vedle kurzů s odbornou tematikou a tematikou zaměřenou k řízení, i kurz k problematice EU. Ředitelům FÚ a jejich zástupcům jsou určeny kurzy s daňovou problematikou a dva druhy kurzů se zaměřením na psychologii a management. *Kurzy*

pro řídicí zaměstnance jsou operativně obměňovány s ohledem na dynamický vývoj daňové legislativy a další změny v daňové správě.

Pro **vedoucí oddělení a referátů finančních úřadů** bylo připraveno 22 kurzů s daňovou problematikou, 7 kurzů s problematikou právní a 5 kurzů se zaměřením na psychologii a management. V rámci vzdělávacího systému je pro vyjmenované řídicí zaměstnance určeno i 10 kombinovaných (tyto kurzy jsou zaměřeny současně např. k daňové, právní a účetní tematice).

Realizace trojstupňového a časově fázovaného systému vzdělávání je kodifikována v podrobných učebních plánech a učebních osnovách. Každoroční úpravy těchto pedagogických dokumentů vycházejí především z vyhodnocování anket účastníků všech kurzů, připomínek finančních ředitelství, externích lektorů centrálního vzdělávání a lektorů stálého sboru ve vzdělávacím zařízení ÚFO Přebrada a Vltava, metodických dohlídek pracovníků oddělení 484 – výchovy a vzdělávání a podnětů členů expertní skupiny pro tvorbu a aktualizaci pedagogických dokumentů. Tento postup zaručuje **flexibilitu a otevřenost** resortního vzdělávání.

Text pedagogických dokumentů je, po schválení ředitelem odboru 48, zasílán koncem května finančním ředitelstvím a vzdělávacím zařízení v elektronické i textové podobě. V elektronické podobě, přenosem přes ředitelství finančních úřadů, jsou učební plány a učební osnovy k dispozici všem odborným pracovníkům FÚ v jejich osobním počítači.

Vývoj výše popsaného vzdělávacího trojstupňového systému, na který navazují kurzy aktualizací, kurzy pro metodiky a kurzy pro řídicí zaměstnance, byl ukončen v červnu 1999. Jeho konstrukce byla koncipována a naplňována nejen s ohledem na požadavky daňové praxe a didaktickou stránku osvojování odborných znalostí, ale i na předpokládané schválení zákona o státní službě a přestavbu způsobu profesního zařazování pracovníků státní správy (vzniku kariérního řádu, odpovídajícího normám personalistiky v zemích EU).

K rychlejšímu a úplnějšímu předávání informací o vzdělávacích akcích mezi odborem 48, finančními ředitelstvími a vzdělávacími zařízeními územních finančních orgánů a jako nástroj analýz vzdělávacích potřeb zaměstnanců územních finančních orgánů napomáhá elektronický informační systém VEMA, který má společnou informační bázi, kde vedle údajů pro personalistiku (modul PER) a oblast práce a mezd (modul PAM), má modul (VZD - vzdělávání) používaný oddělením 484, umožnit jednotnou evidenci a katalogizaci vzdělávacích akcí, evidenci účastníků kurzů a lektorů, zaznamenání obsahu učiva a místa konání kurzů. Po dokončení bude pro vzdělávání plnit funkci evidenční, analytickou, řídicí, statistickou a archivační.

Významným pomocníkem vzrůstu účinnosti výuky se stane komplexní učební program pro vzdělávání zaměstnanců územních finančních orgánů TaxTest, který je, na základě didaktického projektu odboru 48, zpracováván od prosince roku 1999. Program bude přenosný počítačovou sítí na vzdělávací úseky vzdělávacích zařízení ÚFO a všechna pracoviště ÚFO. Pak se stane nepostradatelnou pomůckou nejen ve samostudiu a opakování při interním vzdělávání ve vzdělávacích zařízeních, ale i při distančním studiu, vázaném na schválené učební osnovy. Dá se předpokládat, že v blízké budoucnosti vystane problém u zaměstnanců ÚFO, kteří budou nuceni projít atestacemi při přiznávání kvalifikačních tříd. Zde bude možné využít distanční formu nejen při dálkové přípravě k atestaci, ale i pro přezkoušení (test provede program TaxTest a zašle k vyhodnocení zkoušejícímu elektronicky). Vedle všech těchto didaktických úkolů bude vzdělávací program TaxTest sehrávat významnou roli na pracovištích ÚFO při sjednocování výkladu a realizaci daňové legislativy (program obsahuje příklady judikátů i výkladových textů). Výrazným kladem programu bude okamžitá aplikace nových zákonů, novel a dalších změn.

Po rozeslání v síti ÚFO a experimentálním ověření bude, v rámci standardu EU, tento produkt k dispozici daňové veřejnosti prostřednictvím Internetu (k vzdělávání veřejnosti a praktickému využití). Tím bude splněna direktiva EU k jednotnosti přípravy v daňové problematice.

Na základě požadavků Evropské unie bude v delší perspektivě nutné zajistit osvojení a prověření znalostí z oblasti problematiky EU u zaměstnanců ÚFO (T: do 31. 12. 2002). Protože se zde jedná o více jak 14 000 osob a podle předpokladu půjde v blízké budoucnosti o cca 17 000 zaměstnanců (jde o jeden z projevů těsnější spolupráce se správou cel), byla odborem 48 zahájena jednání o ověřování kvality výukového PC programu, modifikovaného pro daňovou správu.

1. Vzdělávání zajišťované vzdělávacími zařízeními ÚFO Přebrada a Vltava

Vzdělávání odborných i řídicích zaměstnanců ÚFO je v kompetenci příslušných vzdělávacích úseků VZ ÚFO Přebrada v Luhačovicích a Vltava ve Smilovicích. Vzdělávací zařízení zajišťují většinu akcí delších než jeden den. Ve VZ ÚFO Přebrada umožňuje kapacita učeben současně vzdělávat

174 účastníků kurzů, ve VZ ÚFO Vltava lze, vzhledem k nižší ubytovací kapacitě, současně vzdělávat 160 osob. V obou vzdělávacích zařízeních jsou, kromě moderně zařízených učeben, dvě pracovní vybavené počítači IBM, navzájem propojenými v síti.

Výuka se koná podle schválených centrálních učebních plánů a učebních osnov, které mají k dispozici lektori i účastníci vzdělávání. V obou vzdělávacích zařízeních je posluchačům dostupná odborná knihovna. Pozitivním způsobem ovlivňují vzdělávání a pobyt informace předávané účastníkům promyšleně, aktualizovaně a soustavně pomocí nástěnek s rozvrhem výuky, o činnosti odborné knihovny, o rozdělení účastníků do učeben aj.

V roce 1999 působilo ve vzdělávacích zařízeních celkem 222 lektorů. Z tohoto počtu bylo pouze 10 stálých. Největší počet odučených hodin je evidován, obdobně jako v roce 1998, u lektorů z finančních ředitelství a finančních úřadů viz. následující **Tabulka č. 38**.

Tabulka č. 38

Přehled lektorů a odučených hodin centrálního vzdělávání ve VZ ÚFO Vltava a Přebrada za školící období leden 1999 – prosinec 1999							
Typ lektora	VZ Vltava		VZ Přebrada		Celkem		
	lektorů	hodin	lektorů	hodin	lektorů	odučené hodiny	% podíl odučených hod.
1. Resortní lektori z toho:	97	2 479	91	4 735	183*	7 214	88,8%
- FŘ + FÚ	47	1 289	80	2 247	122*	3 536	43,5%
- MF	48	658	3	21	51	679	8,4%
- stálí lektori VZ	2	532	8	2 467	10	2 999	36,9%
2. Mimoresortní	29	714	10	194	39	908	11,2%
CELKEM	126	3 193	101	4 929	222*	8 122	100%

Legenda: * pět lektorů působilo v obou vzdělávacích zařízeních, proto je celkový součet lektorů nižší než by udával prostý součet

Poznámka: ve VZ ÚFO Přebrada klesl v roce 2000 počet stálých lektorů na 3.

Vzdělávací zařízení Přehrada v Luhačovicích zajišťovalo, stejně jako v předchozích letech, výuku nových zaměstnanců v profilujících kurzech typu B1 - B7 (582 absolventů). Výuka v tomto zařízení byla v roce 1999 rozšířena zařazením pěti odborných kurzů, obsahově navazujících na profilující kurzy (235 absolventů).

Na základě rozhodnutí ředitele odboru 48 absolvují od září 1999 účastníci kurzů výstupní testy. Při řešení testů mohou účastníci používat ty pomůcky, které mají k dispozici i při řešení pracovních úkolů na finančním úřadě, tj. texty zákonů, vyhlášek, vlastní poznámky a kalkulačku. Výsledky výstupních testů vkládají pověřeni pracovníci VZ ÚFO Přehrada do modulu VZD/VEMA. Úspěšní řešitelé testu získávají osvědčení o absolvování příslušného kurzu a stupně resortního vzdělávání. Cílem zadávání výstupních testů je nejen zjistit rozsah znalostí účastníků kurzů, ale i efektivitu výuky jednotlivých lektorů. Ověřování vědomostí, dovedností a postojů absolventů kurzů je realizováno v souladu se snahou EU o standardizaci postavení zaměstnanců státní správy a způsoby, odpovídajícími požadavkům programu GAP (Blueprints).

Obdobný počet účastníků jako v předchozím roce byl evidován ve 14 specializačních kurzech (1 917). Značný zájem ze strany územních finančních orgánů byl o výběrové kurzy pro nové zaměstnance: účetnictví (84 absolventů), správu úloh ADIS (330 absolventů), základy asertivní komunikace (52 absolventů), správu a kontrolu dotací (19 absolventů).

Experimentálním ověřováním prošel seminář všeobecné přípravy lektorů pro kurzy typu A, který byl připraven pro začínající a mírně pokročilé lektory ÚFO. Tento kurz byl obsahově zaměřen k pedagogicko-psychologickému minimu a metodice výuky (48 absolventů). Podrobnější specifikaci účastníků ve VZ ÚFO Přehrada prezentuje **Příloha č. 33, č. 34 a č. 35**.

Vzdělávací zařízení Vltava ve Smilovicích pokračovalo v kurzech pro zkušené a řídicí zaměstnance územních finančních orgánů. Nejvíce účastníků bylo registrováno v odborných aktualizacích kurzech, určených pro zkušené zaměstnance (1 090) a ve výběrových kurzech s daňovou problematikou pro vedoucí oddělení a vedoucí referátů finančních úřadů (775 absolventů). Novinkou bylo zavedení třídenních výběrových kurzů pro zkušené zaměstnance k problematice daní (676 absolventů) a k problematice práva (178 absolventů), dále kombinovaných výběrových kurzů pro vedoucí oddělení a referátů finančních úřadů (61 absolventů). Počet účastníků podle kurzů a FR je obsahem **Příloh č. 36 až č. 41**.

Výuka má celkově dobrou úroveň po stránce odborné. K neustálému zlepšování výuky dochází i po stránce didaktické, což potvrzují názory frekventantů kurzů v anketách i zjištěné výsledky v rámci dohlídkové činnosti oddělení 484. Účastníci některých kurzů dostávají od lektorů studijní materiály. Většina připomínek účastníků kurzů, uvedená v anketách, se vztahuje ke kurzům zařazovaným do výuky po prvé. Připomínky účastníků jsou průběžně vyhodnocovány a promítají se do obsahových úprav učebních osnov, do učebních plánů a v některých případech i do výběru vhodnějších lektorů.

Další akce, uskutečněné ve vzdělávacích zařízeních ÚFO, vycházejí z Katalogu výchovně vzdělávacích akcí na příslušný učební rok (semestr), který připravuje odbor 30 MF – Personální a organizačně právní a aktuálních potřeb daňové správy (viz. **Příloha č. 42**).

Školení v oblasti jednotlivých modulů AVIS zajišťuje pro zaměstnance finančních ředitelství oddělení 482. Většina akcí, uvedená v "Katalogu", je připravována pro zaměstnance Ministerstva financí, některé z nich jsou uskutečňované i pro další zaměstnance resortu, především pro metodiky FR. Pro tyto akce se využívá i VZ v Rokytnici nad Jizerou, kde se uskutečnily v roce 1999 dvě školení za převážné účasti zaměstnanců ÚFO: základy účetnictví ve vztahu k cenové kontrole a metodika dotací. V této souvislosti je nutné upozornit na skutečnost, že vzdělávací kapacita "malých"

vzdělávacích zařízení Ministerstva financí je nedostatečně využívána (v Rokytnici, Kolodějích a v Dolním Dvoře).

Protože kapacita VZ ÚFO Přebrada a Vltava je částečně využívána k rekreaci zaměstnanců (během července a srpna) a ke konání regionálních školení v gesci finančních ředitelství, a ve VZ Vltava ve Smilovicích se konají každoročně "sportovní dny", je zde neustálý nepoměr mezi požadavky na vzdělávání zaměstnanců ÚFO a vzdělávacími a ubytovacími možnostmi (pro přesnost je nutné říci, že výrazně klesá fluktuace zaměstnanců – z dřívějších 1300 na necelých 600 ročně, což snižuje tlak na vzdělávací kapacity).

Přehled poměru mezi požadavky a uspokojením uchazečů o resortní vzdělávání zaměstnanců územních finančních orgánů ve VZ ÚFO Přebrada a Vltava v roce 1999 ukazuje Tabulka č. 39.

Tabulka č. 39

Vzdělávací zařízení ÚFO	Kategorie vzdělávání	Počet absolventů	Uspokojení požadavků v %
Přebrada	profilující kurzy typu B	582	100
Přebrada	fakultativní kurzy	485	41
Přebrada	odborné kurzy	235	35
Přebrada	odborné specializační kurzy	1 917	21
PŘEHRADA	CELKEM	3 219	28
VLTAVA	CELKEM	3 373	60

Poznámka: členění kurzů VZ ÚFO Vltava není uvedeno z důvodu četnosti a typové různorodosti.

1. Vzdělávání zajišťované z úrovně finančních ředitelství a z úrovně finančních úřadů

Regionální vzdělávání zabezpečuje od září 1998 kompletně po organizační a lektorské stránce všeobecné vstupní školení nových zaměstnanců (kurz typu A) a většinu krátkodobých školení. Na základě připomínek finančních ředitelství byla od září 1999 v učebním plánu všeobecného vstupního školení posílena časová dotace o pět vyučovacích hodin. Finanční ředitelství a finanční úřady mohou podle svých potřeb modifikovat učební plán a učební osnovy tohoto školení v rozsahu 30% vyučovacího času, což se osvědčuje. V některých případech však dochází již v rámci všeobecného vstupního školení typu A k předčasné diferenciaci zaměstnanců podle jednotlivých daňových oddělení finančních úřadů. V roce 1999 absolvovalo všeobecné vstupní školení typu A celkem 564 nových zaměstnanců ÚFO.

Novým prvkem při ukončování všeobecného vstupního školení je přezkušování účastníků pomocí výstupních testů, připravených na jednotlivých finančních ředitelství. Tyto testy mají za úkol podchytit úroveň znalostí jednotlivých frekventantů kurzů a zjistit efektivitu výuky jednotlivých lektorů. Z výsledků je možné zjistit obtížné úseky učební látky, a tak je možné při dalším běhu kurzu provést drobné úpravy, vedoucím ke zdokonalení výuky. Také u výstupních testů v kurzech typu A zaznamenávají výsledky do modulu VZD/VEMA pověřeni zaměstnanci na FŘ.

Charakteristika základních vývojových tendencí:

- Ve vzdělávání pokračuje proces postupnému snižování počtu dlouhodobých školení (důsledek absolutní vytíženosti kapacity vzdělávacích zařízení);
- Roste počet vybraných pracovníků FŘ, kteří mají povinnost lektorské činnosti vymezenou ve své pracovní náplni;
- Sílí tlak na výuku cizích jazyků pro perspektivní vedoucí pracovníky a specialisty ÚFO (v důsledku přípravy vstupu České republiky do Evropské unie). Počet účastníků ve výuce cizích jazyků u zaměstnanců ÚFO je velmi nízký.

Statistické údaje o absolvování regionálních školení zaměstnanci finančních ředitelství prezentuje **Příloha č. 43** a finančních úřadů **Příloha č. 44**.

VI. Hospodaření ÚFO

Příjmy ÚFO

Příjmy ÚFO dosáhly v roce 1999 výše 23 437 tis. Kč (viz. **Příloha č. 45**).

Upravený rozpočet příjmů je překročen o 8 592 tis. Kč, tj. o 57,9 %.

Překročení příjmů je zapříčiněno zejména převodem prostředků z rezervních fondů ve výši 3 428 tis. Kč.

Překročeny jsou zejména ostatní nedaňové příjmy (o 3 708 tis. Kč), které jsou z velké části tvořeny dobropisy z minulého období.

Příjmy z pronájmu majetku jsou překročeny o dalších 896 tis. Kč příjmy z prodeje investičního majetku o 433 tis. Kč.

Výdaje ÚFO

Výdaje na činnost ÚFO dosáhly celkové výše 4 886 505 tis. Kč (viz. **Příloha č. 45**).

Mzdové prostředky tvořily 49,7 % z celkových výdajů.

Čerpání prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci je rovno téměř částce přidělené ze státního rozpočtu (upravený rozpočet činil 2 429 833 tis. Kč, čerpání 2 428 497 tis. Kč, tedy 100 %).

Z úspor mzdových prostředků vykázaných za rok 1998 již nelze vytvářet zdroje pro fondy odměn. Prostředky vytvořené v těchto fondech do roku 1995 jsou již zcela vyčerpány, protože v roce 1996 zapojila finanční ředitelství do rozpočtu prostředků na platy veškeré zbývající zdroje těchto fondů.

Úroveň odměňování zaměstnanců ÚFO nejlépe charakterizuje vývoj průměrného platu, který se z 12 612 Kč dosažených v roce 1998 zvýšil na 14 269 Kč v roce 1999. Plánovaná výše průměrného platu činila 14 203 Kč.

Věcné neinvestiční výdaje tvořily 36,9 % z celkových výdajů.

Vývoj výdajů na zákonné pojistné a přiděly do FKSP je adekvátní vývoji mzdových prostředků.

Vývoj ostatních běžných výdajů nejlépe charakterizuje jeho výše na jednoho zaměstnance, která činila 63 667 Kč v roce 1998 a 63 975 Kč v roce 1999 (100,5 %). Pokračovala přísná úsporná opatření.

Upravený rozpočet ostatních běžných výdajů ve výši 904 656 tis. Kč byl čerpán v plné výši (na 100 %, na jednoho zaměstnance na 100,5 % při nenaplněném počtu zaměstnanců). Tato výše je obdobná ve všech podseskupeních položek, takže přidělené finanční zdroje byly v plné míře využity pro stanovené účely.

Přidělené **investiční dotace** ze státního rozpočtu na rok 1999 v objemu 672 492 tis. Kč byly čerpány ve výši 655 798 tis. Kč, tj. plnění k upravenému rozpočtu na 97,5 %. Kromě poskytnutých prostředků ze státního rozpočtu byly do rozpočtu dvou finančních ředitelství převedeny mimorozpočtové zdroje z prostředků FKSP ve výši 525 tis. Kč. Mimorozpočtové zdroje byly vyčerpány na 100 %.

Na pořízení a technickou obnovu budov a staveb (program 312 110) byly investiční prostředky, přidělené v objemu 349 816 tis. Kč, čerpány ve výši 338 447 tis. Kč, tj. plnění na 96,7 %. Proti roku 1998 byly tyto výdaje nižší o 114 323 tis. Kč. V roce 1999 byly přidělené investiční prostředky použity celkem na 18 investičních akcí s celkovými rozpočtovými náklady nad 10 mil. Kč a na další podlimitní akce, u nichž tyto náklady nepřesáhly 10 mil. Kč.

Systémová dotace **na pořízení a technickou obnovu strojů a zařízení ÚFO** (program 312 120) byla čerpána ve výši 51 394 tis. Kč, tj. plnění k upravenému rozpočtu ve výši 52 741 tis. Kč na 97,4 %. Proti roku 1998 byly tyto výdaje nižší celkem o 29 677 tis. Kč. V rámci tohoto programu byly přidělené prostředky na vybavenost čerpány ve výši 47 469 tis. Kč, tj. plnění k upravenému rozpočtu na 97,3 %. Rozpočtované prostředky na pořízení techniky pro automatizovaný vnitřní informační systém (AVIS) byly čerpány ve výši 3 925 tis. Kč, tj. na 99,6 %.

Systémová dotace určená na investiční náklady spojené s budováním **informačního systému správy daní - ADIS** (program 312 130) v objemu 247 030 tis. Kč byla čerpána ve výši 244 147 tis. Kč, tj. na 98,8 %. Proti roku 1998 byly tyto výdaje vyšší celkem o 59 007 tis. Kč. Největší část prostředků byla použita na nákup serverů a jejich příslušenství a na vybavení zaměstnanců personální výpočetní technikou, část prostředků na vybudování datových, telefonních a silových sítí, na pobočkové ústředny a jejich příslušenství a na elektronické zabezpečovací systémy a elektronické protipožární systémy.

V rámci programu 312 810 byla přidělená systémová dotace určena na **výstavbu celostátní komunikační sítě (WAN)**. Přidělené prostředky byly čerpány ve výši 21 810 tis. Kč, tj. plnění k upravenému rozpočtu ve výši 22 905 tis. Kč na 95,2 %. Použity byly zejména na UPS k serverům a dieselagregátům s náhradními zdroji.

ÚFO čerpaly investiční prostředky na 97,6 %. Z čerpání investičních výdajů vyplývá, že v žádném případě nedošlo k překročení limitu výdajů státního rozpočtu za jednotlivé programy a že přidělené investiční zdroje byly plně využity ke stanoveným účelům. Podrobnější členění čerpání investičních prostředků je uvedeno na **Přílohách č. 46 a 47**.

V následující **Tabulce č. 40** je uveden pro ilustraci **vývoj celkových výdajů** na daňovou správu ve srovnání s **vývojem státních příjmů** spravovaných finančními úřady:

Tabulka č. 40

ROK	Státní příjmy - Inkaso (Tabulka č. 1)	Celková výše doměrků, pokut a penále (Tabulka č. 25)	Výdaje celkem skutečnost k 31. 12. (Příloha č. 45)	Celkové výdaje na 1 000,- Kč	
				Státních příjmů - Inkasa	doměrků, pokut a penále
	mld. Kč	mil. Kč	mil. Kč	Kč	Kč
1990	231	1 103	167	0,72	151
1991	316	2 420	807	2,55	333
1992	331	9 345	1 327	4,01	142
1993	175	4 445	2 680	15,31	603
1994	160	13 179	3 853	24,08	292
1995	171	15 894	4 637	27,12	292
1996	172	16 950	5 096	29,63	301
1997	166	14 797	4 531	27,30	306
1998	171	17 526	4 581	26,79	261
1999	183	19 642	4 887	26,70	249

VII. Automatizované informační systémy

1. Automatizovaný daňový informační systém (ADIS) je technickou podporou daňové správy.

Aplikační verze programů se skládá z modulů pro zpracování daňových přiznání jednotlivých daní, z modulů společných průřezových činností, které jsou potřebné pro správu a evidenci vybrání daní a z modulů nezbytné systémové podpory.

Jedním z nejdůležitějších úkolů roku 1999 bylo zajištění plynulého **přechodu systému ADIS na rok 2000** na všech úrovních ÚFO. V oblasti systémové se jednalo o celoplošný přechod projektu ADIS na nové systémové prostředí AIX 4.2.1, Informix Dynamic Server 7.30, Informix 4GL 7.20. V oblasti aplikačního programového vybavení se jednalo o rozsáhlé úpravy ve vazbě na změnu letopočtu včetně provádění náročných testů. Vzhledem k včasné a důkladné připravenosti, problém Y2K systém ADIS nezasáhl a přechod na rok 2000 byl plynulý a bezproblémový.

Pro zkvalitňování vlastního řízení a vývoje projektu byl v roce 1999 zprovozněn **Systém řízení aplikace** na platformě client-server aplikace Lotus Notes. Systém byl rozšířen o kvalitativně nové funkce zvláště v oblasti zpracovávání chybových hlášení Hot-line. Celý systém je dále rozvíjen a měl by se stát mocným nástrojem pro řízení celého projektu daňového informačního systému.

V aplikačním programovém vybavení byla v roce 1999 věnována velká pozornost oblasti **daňových kontrol**. V rámci verze 22 ADIS byla vypracována hluboká analýza úlohy "Výběr daňových subjektů ke kontrole". Vlastní realizace úlohy je zařazena do verze 23 ADIS s termínem nasazení 7/2000. V oblasti **konkurzu a vyrovnání** byly zahájeny prvotní analytické práce. Vzhledem k očekávané novele zákona o konkurzu a vyrovnání byly vlastní práce na realizaci úlohy pozastaveny.

V září 1999 byla do rutinního provozu uvedena úloha "**Důvěryhodnost daňových přiznání k DPH**". Jedná se o počítačovou podporu správce daně při výběru daňových přiznání DPH, u nichž systém upozorňuje na možnost daňového úniku, tj. na existenci předem nadefinovaných rizikových

kombinací aktivních kritérií. Správce daně následně sám rozhoduje, u kterých přiznání provede úkony k ověření údajů v nich uvedených ve fázi daňového řízení před vyměřením daně.

Úloha vychází ze současných znalostí daňových úniků a klade si za cíl zejména snížení neoprávněně vyplácených nadměrných odpočtů ze státního rozpočtu. Díky úloze je garantována standardní úroveň činnosti správce daně při prověřování daňového přiznání bez ohledu na znalosti, zkušenosti a aktivitu konkrétního pracovníka, který přiznání zpracovává. Úloha spoří čas a práci správce daně, když propočítává průměry, zjišťuje odchylky, upozorňuje na předem nadefinovaná rizika a poskytuje další užitečné informace. Prověření daňového přiznání se tak dostává na kvalitativně zcela odlišnou úroveň, jejíž dosažení by bez automatizace bylo naprosto nemyslitelné.

Automatizovaný daňový informační systém se stále více snaží používat nejmodernější informační technologie. V roce 1999 bylo v souvislosti s ustanovením § 15 zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů umožněno podat **daňové přiznání na daň silniční na technickém nosiči dat**. Pro tento účel stanovilo Ministerstvo financí podmínky, za kterých lze podat daňové přiznání k dani silniční na technickém nosiči dat a připravilo programové vybavení, které je dostupné a průběžně aktualizované na internetové adrese (<http://www.mfcr.cz>).

Programové vybavení umožňuje, z předem vytvořeného souboru nebo přímým vložením požadovaných údajů do příslušné části programového vybavení, vytvořit samostatný datový soubor obsahující "přiznání k dani silniční na technickém nosiči dat" s jeho umístěním na technický nosič dat (disketu). Ministerstvo financí dále stanovilo zkrácenou formu tiskopisu (vždy pouze jeden list bez ohledu na počet vozidel) přiznání k dani silniční, jenž je tiskovým výstupem programu. V programovém vybavení jsou zabudovány kontrolní mechanismy, které zaručují formální správnost daňového přiznání k dani silniční, což minimalizuje možné pochybení. U poplatníků s velkým množstvím vozidel použití tohoto programového vybavení snižuje pracnost při výpočtu daňové povinnosti a její kontrole. Cílem tohoto řešení bylo odstranění časové náročnosti manuálního pořízení daňového přiznání k dani silniční a vzniku chyb při přepisování správcem daně na FÚ. Pro tento účel bylo upraveno programové vybavení ADISu.

V oblasti **evidence daní** byl úspěšně realizován pilotní provoz předávání dat mezi ČNB a FÚ. Data jsou předávána bezpečnou komunikací prostřednictvím certifikovaného e-mailu. Postupně bude tento způsob komunikace rozšiřován na ostatní FÚ. Tato komunikace znamená pro FÚ nejen zvýšení bezpečnosti, ale i úsporu času a úsporu provozních nákladů (cestovní náklady, náklady na poštovné).

Pro analytické účely byla provedena analýza, která má blíže **specifikovat analytická data** potřebná pro řízení daňové správy na jednotlivých úrovních. Analýza navrhuje zásady formálního popisu, získávání, uchovávání, přenosů a prezentace analytických dat. Na analýzu bude v roce 2000 navazovat vlastní realizace řešení. Postupně se budou zpracovávat data z jednotlivých aplikačních oblastí. Celkové řešení sjednotí úlohy Statistické přehledy za FÚ, TOP MIS a MIS ÚFO.

V rámci **FINetu** proběhlo vybudování privátní hlasové sítě na všechny okresní FÚ (doposud byla privátní hlasová síť na FŘ a FÚ v krajských městech), jedná se o projekt FINet-Voice.

- Dále byl obměněn HW služebních síťových serverů na 28 FÚ za model RS6000/B50.
- V rámci řešení Y2K byl vyměněn SW zabezpečující integraci do dohledu sítě na všech služebních síťových serverech a na aplikačních serverech ADIS,
- Byla zahájena realizace projektu "www konektivita" v jehož rámci jsou implementovány distribuované proxy servery na FŘ s vazbou na centrální proxy servery na MF, rutinní zprovoznění v březnu 2000,
- Byly nově zřízeny pevné digitální okruhy do všech FÚ nad 25 zaměstnanců a do školících středisek o rychlosti 64 kbps, byly navýšeny pevné digitální okruhy na okresní FÚ na rychlost 128 kbps.

V oblasti **hardware** jsou na všech finančních úřadech instalovány víceprocesorové servery G 30, J 30 a F 50.

V rámci projektu **PHARE** bylo zahájeno řešení Srovnávací studie daňových informačních systémů (projekt CZ – 9709-01-02-05).

Cílem celého projektu je získání aktuálních informací v následujících oblastech:

- Výměna informací na základě Předpisu rady č. 218/92 a její realizace v IT projektech daňové správy jednotlivých zemích EU (výměna daňových a daňově statistických informací),
- Podávání daňových přiznání v elektronické podobě realizovaná v IT projektech daňové správy jednotlivých členských zemích (vazba na e-business),
- Požadavky EU na IT v projektech jednotlivých členských zemích.

Na základě výstupů expertní analýzy by měla být zformulována některá důležitá rozhodnutí o zaměření dalšího rozvoje IS daňové správy s respektováním těchto priorit:

- Omezení daňových úniků a podvodů, snížení daňových nedoplatků,
- Zjednodušení daňového řízení s využitím prostředků IT, zejména WWW technologií a e-business,
- Stanovení jednotných postupů při bilaterální a multilaterální kooperaci se státy EU,
- Vybudování programové podpory pro výměnu údajů s daňovými správami ostatních států EU.

V rámci **dalšího vývoje** automatizovaného daňového informačního systému je třeba se zaměřit zejména na následující oblasti:

- Průběžnou inovaci a rozšíření podpůrné infrastruktury pro zabezpečení provozu informatiky ÚFO,
- Změny v ADISu podle požadavků legislativy, s důrazem na budování systému pro zpracování a tvorbu analýz statistik a statistických odhadů,
- Napojení ADIS na EU,
- Systémová inovace ADISu,
- Využívání elektronického podpisu v ADISu,
- Zabezpečení požadavků bezpečnosti provozu ADIS.

V září 1999 došlo k **organizačním změnám**. Odbor 47 automatizace daňové soustavy a informačních technologií byl vyčleněn ze sekce 051-Ústřední finanční a daňové ředitelství a zařazen do úseku 08.

2. Automatizovaný vnitřní informační systém (AVIS)

Informační systém AVIS komplexně řeší problematiku vnitřního informačního systému územních finančních orgánů. **Jedná se o modulární systém, jehož jednotlivé moduly tvoří vnitřní agendy ÚFO, a to účetnictví, rozpočet, pokladna, evidence majetku, fakturace, spisová služba, plánování, investice, sklad a další agendy včetně modulů pro řídicí a rozhodovací činnost.** IS AVIS je víceúrovňový systém, jehož fungování spočívá v propojení všech jednotlivých složek a ve vzájemné výměně dat. **Stav nasazení jednotlivých modulů na FŘ je uveden v Tabulce č. 41.**

Tabulka č. 41

FŘ	M o d u l *												
	RZ	GČ	RO	PU	FA	SB	PO	EM	SO	OP	IN	SS	HL
pro hl. m. Prahu	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	Č	N	V
v Praze	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	N	N	V
v Českých Budějovicích	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	N	N	V
v Plzni	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	N	N	V
v Ústí nad Labem	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	N	N	V
v Hradci Králové	V	V	V	V	V	V	V	V	N	Č	N	N	V
v Brně	V	V	V	V	V	V	V	V	N	Č	N	N	V
v Ostravě	V	V	V	V	V	V	V	V	Č	Č	N	N	V

Vysvětlivky: V – využíván plně N – dosud nevyužíván Č – částečně využíván
 Modul * RZ - Registr zaměstnanců GČ - Globální číselníky
 RO - Rozpočet PU - Účetnictví a výkaznictví
 FA - Fakturace SB - Styk s bankou
 PO - Pokladna EM - Evidence majetku
 SO - Smlouvy a objednávky OP - Obchodní případ
 IN - Investice SS - Spisová služba
 HL - Hot-line

Cílem projektu AVIS je získat automatizované výstupy pro řízení, zprůhlednit finanční toky prostředků státního rozpočtu určených pro zajištění činnosti těchto orgánů, sjednotit jednotlivé agendy na všech osmi finančních ředitelstvích a v neposlední řadě poskytnout pracovníkům nástroj k zefektivnění práce, získat vyšší vypovídací schopnost výstupů a snížit chybovost při zabezpečení agend vnitřní správy, dále pak zkvalitnit plánování a automatizovaným sledováním předběžného čerpání zajistit lineární čerpání rozpočtu.

V roce 1999 byla do rutinního provozu převedena nová verze IS AVIS. Mezi nejdůležitější přínosy nové verze patří propojení, resp. dopracování vazeb mezi moduly, které vede k omezení několikanásobného pořizování stejných dat a dosažení vyššího stupně poskytování informací.

V průběhu roku byl zahájen vývoj referenční databáze pro potřeby MF. Databáze bude zajišťovat průřezové pohledy na data poskytnutá z personálních systémů ve vazbě na systém AVIS.

Koncem roku proběhl přechod IS AVIS na vyšší verzi databázového prostředku SQL Server 7.0. Tato verze SQL Serveru by měla mimo jiné umožnit replikace dat, které tak zjednoduší současný způsob zpracování přenosů dat v IS AVIS mezi jednotlivými úrovněmi jejich zpracování.

V tomto roce byla nasazena úřadová verze pro vybrané moduly IS AVIS na okresních finančních úřadech FŘ v Hradci Králové. V souvislosti s nasazováním úřadové verze byla řešena změna technické koncepce projektu AVIS s cílem maximálně zjednodušit přístup k datům a dále zajistit jejich aktuálnost bez ohledu na úroveň přístupu k datům. Probíhal vývoj pilotního projektu řešení využívajícího technologii tenkého klienta pro zajištění vzdáleného přístupu ke zpracovávaným datům. Na základě vyhodnocení pilotního projektu v roce 2000 bude stanoven směr dalšího vývoje přístupu k datům.

3. Systém VEMA

Od roku 1993 používají finanční ředitelství pro výpočet mezd informační systém VEMA.

Pro uspokojování informačních potřeb strategického a operativního řízení lidských zdrojů v resortu Ministerstva financí ČR na úrovních ÚFDŘ, FŘ a vzdělávacích zařízení (VZ) je určen informační systém pro řízení lidských zdrojů (IS-HR). V tomto systému probíhá v současné době automatizované zpracování informací v oblasti mzdové (modul PAM/VEMA), personální (PER/VEMA) a vzdělávání (VZD/VEMA), a to na úrovních finančních ředitelství a vzdělávacích zařízení a dále v modulu HRF na úrovni Ústředního finančního a daňového ředitelství. Data jsou pořizována na úrovni FŘ a VZD. Vybraná data jsou systému IS-HR finančních ředitelství zasílána automatizovaným výstupem ve formě elektronických zpráv k dalšímu zpracování do centrální databáze na ÚFDŘ, kde jsou dále využívána k metodickému řízení FŘ v oblasti lidských zdrojů.

V roce 1999 pokračoval vývoj nadstavbových modulů - modulů Personalistika (PER), Vzdělávání (VZD) a výstupu pro ÚFDŘ (systém pro řízení lidských zdrojů - HRF) z databáze PER finančních ředitelství a dále byly provedeny úpravy v IS VEMA v návaznosti na legislativní změny. Současně byly zapracovány i požadavky finančních ředitelství a ÚFDŘ.

V modulu VZD byly zrealizovány strategické a operativní přenosy, které zabezpečují sehrávání údajů z finančních ředitelství a vzdělávacích zařízení. Bylo realizováno propojení IS VEMA s MS Office pomocí modulu V x W a dále manažerská nadstavba pro FŘ – M Pam. Pro FŘ byl zajištěn automatizovaný výstup vybraných dat pro AVIS – modul X Pam, tj. propojení modulu PAM systému VEMA s modulem Registr zaměstnanců systému AVIS; přenáší se tak automatizovaně data potřebná pro přiřazení uživatelských přístupů do systému AVIS a pro další zpracování ve vybraných modulech, např. Pokladna, Evidence majetku.

VIII. Podání dle vládní vyhlášky č. 150/1958 Ú. 1.

1. Podání týkající se ÚFO, řešená oddělením Inspekce MF

V roce 1999 řešilo oddělení Inspekce **24 stížností** směřujících **proti pracovníkům FÚ** a **8 podání proti postupu pracovníků FŘ**. Ve většině případů se jednalo o podání kombinovaná, kde většinu jejich obsahu **zahrnovalo daňové řízení** a jen částečně zde byla obsažena problematika, kterou bylo možno vyřizovat dle vládní vyhlášky. Kombinované stížnosti byly řešeny **ve spolupráci s příslušnými odbornými útvary**.

- Z celkového počtu 24 podaných stížností, týkajících se práce FÚ, byla po prošetření hodnocena **jedna jako oprávněná** (případ pracovně právního sporu na FÚ v Praze 1) a **jedna jako částečně oprávněná**. V jednom případě byla stížnost **předána orgánům činným v trestním řízení**.
Ve zbývajících případech se jednalo o stížnosti neoprávněné nebo o tvrzení proti tvrzení, což nebylo možno prokázat.
- **Ve třech případech** směřovaly stížnosti **proti řediteli FÚ** (z toho jedna stížnost opakovaná), **v ostatních případech proti jednotlivým pracovníkům FÚ** (zejména proti pracovníkům kontrolních oddělení). Jednotlivá podání byla zaměřena zejména na nevhodný postup těchto pracovníků, arogantní jednání a chování, event. na domnělou trestnou činnost nebo činnost těchto pracovníků v rozporu se zákonem.

- Z celkového počtu 8 podaných stížností, týkajících se práce FŘ, byla po prošetření hodnocena **jedna jako oprávněná** (jednalo se o stížnost na způsob a výsledky šetření provedeného FŘ pro hl. město Prahu ve věci porušení mlčenlivosti na FÚ pro Prahu 8) a **jedna jako částečně oprávněná**. **V jednom případě stěžovatelka po projednání svého podání na oddělení Inspekce svoji stížnost vzala zpět.** Ve zbývajících případech byly stížnosti posouzeny jako neoprávněné.
- **V jednom případě směřovala stížnost proti řediteli FŘ** (na způsob odvolání ředitele FÚ v Chrudimi), **v ostatních případech na pracovníky FŘ.**

2. Podání došla a řešená na ÚFO

V roce 1999 došlo na FÚ a FŘ celkem **690 podání**, která byla řešena dle vl. vyhlášky č. 150/1958 Ú. l.1958 Ú. l.

Z celkového počtu 690 podání :

řešitel finanční ředitelství	176 podání	tj. 26%
řešitel finanční úřady	514 podání	tj. 74%
na činnost FŘ směřovalo	15 podání	tj. 6%
na činnost FÚ směřovalo	237 podání	tj. 94%

Celkový počet **252 podání směřujících na činnost ÚFO** se dále členil:

anonymní oznámení	6	tj. 2%
oznámení	9	tj. 4%
podnět	5	tj. 2%
stížnost	232	tj. 92%

Následující **Tabulka č. 42** ukazuje oprávněnost řešených stížností v členění na FÚ a FŘ.

Tabulka č. 42

Oprávněnost stížností	CELKEM		na činnost FŘ		na činnost FÚ	
	232		12		220	
částečně oprávněná	27	12%	0	0%	27	12%
neoprávněná	176	76%	10	83%	166	75%
oprávněná	13	6%	0	0%	13	6%
ostatní *	16	7%	2	17%	14	6%

* *Ostatní – jedná se o stížnosti, které byly podavatelem vzaty zpět, opakované stížnosti, popř. jsou dosud v šetření*

3. Inspekční činnost

Na základě pověření č. 4/1999 ředitele odboru Kontroly MF prováděli pracovníci oddělení Inspekce v měsících září až listopad r. 1999 na FŘ kontrolní šetření, zda jsou stížnosti řešené dle vládní vyhlášky č. 150/1958 Ú. l. 1958 Ú. l. vyřizovány v souladu s ustanoveními této vyhlášky.

Bylo zjištěno, že ve většině případů se jedná o stížnosti kombinované, v nichž pisatelé reagují hlavně na daňové řízení a na oblasti týkající se zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, a jen okrajově poukazují na negativní jevy, které je možno řešit dle vyhlášky.

Při vyřizování stížností neměla jednotlivá FŘ (s výjimkou FŘ v Plzni) k této oblasti vypracovány vlastní vnitroorganizační předpisy a řídila se Pokynem DS - 61 (dále jen "DS") vydaným v r. 1996 bývalým odborem 36 - Inspekce MF (zrušen k 1.5.1998) a shora uvedenou vyhláškou.

IX. Napadení pracovníků ÚFO

Následující Tabulka č. 43 uvádí přehled o napadení pracovníků ÚFO za období 1993 až 1999

Tabulka č. 43

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Napadení při výkonu zaměstnání	4	3	2	2	4	5	45
Napadení pro výkon zaměstnání	0	0	1	1	1	6	14
Ostatní případy*	0	2	1	1	4	16	55
CELKEM	4	5	4	4	9	27	114

* Ostatní případy - demonstrace síly, slovní vyhrožování apod. Tyto případy se statisticky zpracovávají až od roku 1997.

Z hlediska napadení pracovníků ÚFO lze obecně konstatovat, že daňoví poplatníci vyhrožují pracovníkům finančních úřadů zejména při provádění daňové kontroly, místního šetření ohledně nadměrných odpočtů DPH a při provádění exekuce, ale i při projednávání případů na pracovišti vyměřovacího oddělení.

Vyhrožování probíhá nejčastěji slovně, ale i demonstrováním fyzické síly - ukazování zbraně, účast osobní ochranky, popř. její dohled na pohyb kontrolních pracovníků v sídle daňového subjektu při provádění kontroly. Slovní vyhrožování je prováděno anonymně telefonicky na pracoviště i domů, ale i přímo osobně. Rovněž dochází k útokům na majetek pracovníků zejména kontrolního oddělení (cihlou rozbité sklo automobilu, probodané pneumatiky, ulomené zrcátko a poškozený lak auta). Zvlášť nevybíravým způsobem dochází ze strany daňových subjektů k verbálnímu napadání, zejména při projednávání zjištěných nedostatků, k podání vykonstruovaných stížností či vyhrožování podáním stížností a skandalizací ve sdělovacích prostředcích. Vyskytují se také případy vyhrožování rodinným příslušníkům, např. únosem dětí nebo požárem, a to přímo nebo anonymně, sledování dítěte neznámým automobilem do školy a ze školy či výhrůžných vzkazů rodičům prostřednictvím dětí.

Nevybíravým způsobem jsou zaměstnanci napadáni nejen v souvislosti s daňovým řízením, ale i na veřejnosti, např. při různých společenských akcích, kdy jsou terčem posměchu či vyhrůžek. V některých konkrétních případech bylo vyhrožování za strany kontrolovaných daňových poplatníků

tak intenzivní, že ředitel FŘ rozhodl, aby FÚ přerušil kontrolu a kontrola byla dokončena revizním oddělením FŘ. O zaměstnancích ÚFO jsou šířeny nepravdivé a vulgární anonymní dopisy .

Obecně lze uvést, že chování osob, se kterými zaměstnanci ÚFO přicházejí do styku, vykazuje zhoršující se tendenci. V konkrétních případech jde o osočování, zpochybňování jejich odborné kvalifikace, o přímé výhrůžky, o vulgární a neurvalé chování, např. při vyřizování odvolání, při vybírání daňových nedoplatků nebo při nevyhovění žádostem o prominutí penále. Je nutné se také zmínit

o nošení zbraní do prostor FÚ. Pracovníci správce daně se neseťkávají jenom s výhrůžkami, ale jsou svým způsobem i psychicky vydírání (poplatníci např. vyhrožují sebepoškozením v důsledku likvidace firmy v souvislosti s doměřením nebo vymáháním daně). Pro pracovníky správce daně jsou psychickou zátěží i časté nepravdivé pomluvy ze strany poplatníků, když neuspějí ve svých požadavcích jiným způsobem (např. falešná obvinění z braní úplatků, zvýhodňování některých subjektů nebo sdělování nepravd o postupu správce daně při daňové kontrole nebo exekuci), neboť proti těmto obviněním se lze těžko bránit.

V roce 1999 bylo z celkového počtu 114 případů nahlášeno 23 případů orgánům činným v trestním řízení. Ve dvou případech byl pachatel zjištěn, ve 14 případech bylo vyšetřování odloženo – pachatel nezjištěn, zbývajících 7 případů je dosud v šetření .

Vzhledem k tomu, že často nelze prokázat organizovanou trestnou činnost, i když v mnoha případech existuje určité podezření na konkrétní osobu, u které byla postiženými zaměstnanci kontrola prováděna, nelze podle § 24 zák. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jméno osoby sdělit.

Evidované případy, zejména fyzického napadení zaměstnanců v souvislosti s činností FÚ, bez zjištění pachatele a zjištění důkazu o přímé souvislosti s výkonem práce na FÚ mají negativní vliv na jednání a chování zaměstnanců jak dotčeného FÚ, tak ostatních FÚ a FŘ při výkonu zvláště kontrolní činnosti ÚFO.

X. Závěr

Novela zákona o územních finančních orgánech umožňuje mimo jiné vytvoření útvarů, které budou mít širší územní působnost než je působnost konkrétního finančního úřadu tak, aby bylo možno soustředit profesionální síly na plnění úkolů, které svou závažností přesahují možnosti přece jen úzeji vymezeného obvodu působnosti jednotlivého finančního úřadu. Soustředuje rovněž některé působnosti převážně na finanční úřady v sídle okresních úřadů. Upřesňuje další záležitosti a vytváří tak předpoklady pro další kroky směrem ke zkvalitnění daňové správy a posléze i ve spojení daňové a celní správy.

I přes veliký objem práce zaměstnanců územních finančních orgánů odvedený v minulém roce bude i nadále nutná vysoká intenzita práce ve výkonu daňové správy republiky, neboť se řadu činností nedaří plnit na srovnatelné úrovni s vyspělými evropskými zeměmi.

Česká republika musí reagovat na měnící se podmínky podnikání subjektů, zejména rostoucí vliv zahraničního kapitálu, nové formy obchodování (elektronický obchod) atd..

V některých případech je také třeba zjednodušit způsob plnění povinností daňovým subjektům . V této souvislosti se např. připravuje zákon o elektronickém podpisu, který bude znamenat velký průlom do způsobu vedení daňového řízení.

Příprava na vstup České republiky do EU si vyžádá také úpravy a dopracování daňového informačního systému. Bude nutné personálně, technicky a materiálně zajistit výkon agend mezinárodní výměny informací pro účely správy přímých a nepřímých daní a také spolupráci při vymáhání daňových pohledávek na území jiných států. V této souvislosti se klade velký důraz na zlepšení jazykové vybavenosti pracovníků daňové správy. Vysoká pozornost je věnována také odbornému vzdělávání.

Nová opatření budou zaměřena na zvýšení efektivity výkonu daňové správy, stabilizaci a zvýšení kvalifikace zaměstnanců.

XI. Přílohy

	strana
II. 10. DAŇOVÁ KONTROLA	
<i>Příloha 1</i>	65
<i>Příloha 2</i>	70
11. FINANČNÍ REVIZE S DAŇOVÝM OBSAHEM	
<i>Příloha 3</i>	73
III. 1. CENOVÉ KONTROLY	
<i>Příloha 4</i>	75
2. DOTACE A HYPOTÉČNÍ ÚVĚRY	
<i>Příloha 5</i>	76
IV. PERSONÁLNÍ PRÁCE	
1. Vybrané personální údaje	
<i>Příloha 6 - 16</i>	77
2. Vybrané platové údaje	
<i>Příloha 17 - 25</i>	91
3. Vnitřní organizační struktura FÚ	
<i>Příloha 26</i>	100
4. Vnitřní organizační jednotky FŘ	
<i>Příloha 27 - 28</i>	105
5. Plnění limitu počtu zaměstnanců ÚFO	
<i>Příloha 29</i>	107
6. Počet zaměstnanců dle FÚ	
<i>Příloha 30</i>	108
7. Rozdělení FÚ do skupin dle OŘ ÚFO	
<i>Příloha 31 - 32</i>	118
V. VZDĚLÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ	
<i>Příloha 33 - 44</i>	128
VI. HOSPODAŘENÍ ÚFO	
<i>Příloha 45 - 47</i>	142

PŘÍKLADY
**nejzávažnějších nedostatků zjištěných při kontrolní činnosti finančních úřadů
v roce 1999 podle druhů státních příjmů**

Daň z příjmů právnických osob

- **Finanční úřad v Praze** při kontrole spol. s r.o. za zdaňovací období 1997 zjistil, že žádné finanční operace se neuskutečnily (platby nebyly provedeny, finanční krytí nebylo čerpáno, nebyla prokázána blokáce finančních prostředků ke krytí). Bylo porušeno ust. § 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění posledních předpisů s ust. § 24 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů ve znění posledních předpisů. Společnost neoprávněně zaúčtovala do nákladů na účet č. 546 – odpis pohledávky. Společnosti byla **snížena ztráta o 1 494 420 tis. Kč a doměřena daň 6 968 tis. Kč**
- **Finanční úřad ve středočeském regionu** kontroloval společnost s ručením omezeným, kontrola byla provedena za zdaňovací období 1997 a 1998: V daňových nákladech roku 1997 byla uplatněna částka 372 tis. Kč a v roce 1998 částka 942 tis. Kč, představující zákonné sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnanci, aniž byly provedeny jejich úhrady v termínech. V daňových nákladech neoprávněně uplatněny vyšší odpisy HIM a zůstatkové ceny prodaného HIM o 192 tis. Kč v roce 1997 a o 150 tis. Kč v roce 1998. Společnost dále uplatnila do daňových nákladů v roce 1997 částku 3 050 tis. Kč a v r. 1998 částku 4 270 tis. Kč, a to na základě dokladů na nákup dřeva pro další zpracování a na nákup HIM. U těchto dokladů bylo šetřením správce daně zjištěno, že firmy, které údajně měly uvedené dodávky uskutečnit, tyto doklady nevystavily, se společností neuzavřely nikdy žádné obchodní kontrakty, razítka na dokladech byla zfalšována, čísla bankovních účtů neodpovídají skutečnosti. Uskutečnění uvedených zdanitelných plnění nebylo prokázáno. V uvedených případech došlo k porušení ustanovení § 24 odst. 1, odst. 2 písm. f), § 30 až 32 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů a ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. **Doměřená daň za rok 1997 činila 1 404 tis. Kč, za rok 1998 1 876 tis. Kč**
- **Finanční úřad v jihočeském regionu** při daňové kontrole společnosti s ručením omezeným, zabývající se obchodní činností, za rok 1996 a 1997 zjistil značné nedostatky v účetnictví společnosti (chybějící účetní doklady, nevedená skladová evidence, neprováděny inventarizace ap.). Dále zjistil pochybné obchody s personálně propojenými společnostmi, nedoložené obchody s neodůvodněně nízkou obchodní marží, či poskytovanými slevami. Ze strany společnosti tak bylo zejména porušeno ustanovení § 23 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a ustanovení § 31 odst. 9 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů. Daň nebylo možno z výše uvedených důvodů stanovit dokazováním a proto byla společnosti daň dodatečně stanovena podle pomůcek a **za obě kontrolovaná zdaňovací období činila částku 35 025 tis. Kč.**
- **Finanční úřad v severočeském regionu** daňovou kontrolou zjistil, že v účetnictví společnosti s r.o. jsou zaúčtovány faktury za služby (většinou se jednalo o stavební pomocné práce), které byly provedeny subjekty se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí. Bylo zjištěno, že fakturované práce mají charakter pracovněprávního vztahu ve smyslu ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a proto je nelze považovat za dodávku služby. Na základě tohoto zjištění správce daně **zvýšil daňovou povinnost plátce o 2 800 tis. Kč.** U této plátce bylo dále zjištěno, že neprovedl zajištění daně ze zdanitelných příjmů

u osob ve smyslu ustanovení § 2 citovaného zákona, ke kterému byl povinen dle ust. § 38e. Z tohoto titulu byl **vyčíslen dluh plátce ve výši 943 tis. Kč.**

- **Finanční úřad v severočeském regionu** provedl daňovou kontrolu u společnosti s ručením omezeným, podnikající v oboru stavebnictví, obchodu a služeb, zprostředkovatelské činnosti a poradenství v oblasti marketingu. Kontrolováno bylo zdaňovací období roku 1996 a 1997 a finanční úřad při kontrole zjistil, že společnost zahrnula do daňových nákladů na základě smlouvy o spolupráci, uzavřené s americkou akciovou společností částku 16 280 tis. Kč a v roce 1997 částku 5 700 tis. Kč. Předmětem smlouvy byla propagace firemní značky poplatníka na území Ameriky, Asie a v zemích Evropské unie, včetně poskytování marketingových informací. V průběhu daňového řízení bylo zjištěno, že americká společnost nikdy nevyvíjela žádné podnikatelské aktivity. Rovněž kontrolovaná společnost v průběhu kontroly neprokázala, jaká konkrétní plnění byla americkou společností poskytnuta a jaký příjem byl z využívání jejích služeb dosažen. Vzhledem k tomu, že společnost neprokázala, že se jedná o daňové náklady ve smyslu § 24 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, finanční úřad jí dodatečně vyměřil daň z příjmů za rok 1996 v částce **6 349 tis. Kč a za rok 1997 ve výši 2 224 tis. Kč.**

Daň z příjmů fyzických osob

- Finanční úřad ve středočeském regionu při kontrole fyzické osoby zjistil, že v rozporu s ust. § 10 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, byla při prodeji nemovitosti zahrnuta do výdajů částka ve výši ocenění nemovitosti pro účely stanovení daně z převodu nemovitosti při tomto prodeji (znalecký posudek). Protože se jednalo o nemovitost, která byla zděděna, měla být výdajem v souladu s ust. § 10, odst. 5 citovaného zákona cena zjištěná pro účely daně dědické. **Na základě tohoto zjištění byl zvýšen základ daně o částku 939 tis. Kč a doměřena daň ve výši 4 274 tis. Kč.**
- **Finanční úřad v severomoravském regionu** provedl kontrolu u fyzické osoby. Bylo zjištěno, že kontrolovaná osoba nezaúčtovala přijaté dotace do zdanitelných příjmů a nedoložila účetní doklady k uplatněným daňově uznatelným výdajům. Tímto postupem došlo k porušení § 5, § 23 a § 24 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Za kontrolovaná zdaňovací období roku 1995 a 1996 byla snížena daňová ztráta o částku **19 995 tis. Kč.**
- Při kontrole **finančním úřadem v severomoravském regionu** fyzická osoba neprokázala oprávněnost zahrnutí výdajů souvisejících s nákupem a prodejem automobilů do daňově uznatelných výdajů, nezahrnula příjem za zprostředkovatelskou činnost do zdanitelných příjmů a realizovala spekulativní obchod s cennými papíry s cílem snížit základ daně. Tímto postupem došlo k porušení §§ 5, 23 a 24 zákona č. 586/1992 Sb. Za kontrolovaná zdaňovací období roku 1996 a 1997 byla dodatečně vyměřena daň ve výši **4 910 tis. Kč.**

Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků

- **Finanční úřad v západočeském regionu** při kontrole společnosti s r.o. zjistil, že nebyly sráženy a odváděny zálohy z příjmů za práci společníků a jednatelů společností (**doměřena částka 2 305 tis. Kč**), byl porušen § 6 a § 38h zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- **Finanční úřad v jihočeském regionu** provedl kontrolu u akciové společnosti, která vyplácí mzdy prostřednictvím plátcovy pokladny. Společnost srážela zaměstnancům zálohy na daň, ale sražené částky finančnímu úřadu neodváděla. Společnosti byla finančním úřadem předsána k přímému

placení daň za rok 1998 v částce 10 371 tis. Kč a za kontrolovanou část roku 1999 v částce 6 026 tis. Kč. Byl porušen § 38h odst. 10 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Daň z přidané hodnoty

- **Finanční úřad v Praze** kontroloval fyzickou osobu, kontrolováno bylo zdaňovací období: 5/95 - 12/97. Kontrolou bylo zjištěno, že daňový subjekt uplatňuje odpočty z faktur přijatých za textil, které byly hrazeny v hotovosti a objemem se výrazně odlišovaly od ostatních dodávek. Dožádáním bylo zjištěno, že někteří dodavatelé jsou nekontaktní, u některých se faktury vydané na tento subjekt nevyskytovaly. Daňový subjekt byl vyzván, aby prokázal, že k uskutečnění zdanitelných plnění skutečně došlo, k předložení evidence zásob ... tj. , aby prokázal oprávněnost nároku na odpočet z těchto plnění.

Daňový subjekt výzvu nesplnil a neprokázal oprávněnost nároku na odpočet. Byl porušen zákon č. 588/92 Sb. o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (§ 19 odst. 2).

Doměrek:	za 11/96	631.400,- Kč
	za 01/97	55.903,- Kč
	za 07/97	637.772,- Kč
	<u>Celkem</u>	<u>1,325.075,- Kč</u>

- **Finančnímu úřadu v severočeském regionu** daňový subjekt – fyzická osoba – neprokázal v rámci dokazování uskutečnění přijatého zdanitelného plnění dle § 9 odst. 1 písm. a) zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Byl porušen § 19 tohoto zákona
a za jednotlivá zdaňovací období **leden – listopad 1998 byla dodatečně vyměřena daň ve výši 8 001 tis. Kč.**
- **Finanční úřad v jihomoravském regionu** zahájil kontrolu daně z přidané hodnoty u společnosti s r.o. na základě anonymního sdělení, že jsou “prodávány” faktury”. Kontrola byla provedena za období leden 1996 až prosinec 1997. V roce 1997 bylo v evidenci zapsáno 11 faktur přijatých na celkovou částku 71 797 tis. Kč, z toho daň z přidané hodnoty činila 12 947 tis. Kč. V evidenci bylo uvedeno jen jméno a částky (nebylo uvedeno DIČ, adresa, nebylo zřejmé, zda se jedná právnickou nebo fyzickou osobu). Z rozsáhlého šetření vyplynulo, že kontrolovaný daňový subjekt neprokázal existenci dodavatele ani nepředložil žádné důkazní prostředky k prokázání oprávněnosti uplatnění odpočtu daně. Z titulu porušení ustanovení § 19 zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů **doměřil správce daně celkem daň z přidané hodnoty za období březen 1997 až prosinec 1997 12 947 tis. Kč.**
- **Finanční úřad v severomoravském regionu** zjistil, že právnická osoba si uplatnila odpočet daně na základě simulovaného nákupu zboží, kdy v řetězci dodavatelů a odběratelů byly formálně vystavovány smlouvy o prodeji podniku a smlouvy o prodeji zboží, přičemž nedocházelo k uskutečnění zdanitelného plnění. Tímto postupem došlo k porušení ustanovení § 19 zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů Na základě provedeného vytýkacího řízení za zdaňovací období duben 1997 nebyl uznán odpočet daně ve výši **17.873 tis. Kč.**
- **Finanční úřad v severomoravském regionu** při kontrole právnické osoby zjistil, že byl vyskladněn neoprávněně líh bez spotřební daně. Tato spotřební daň nebyla zahrnuta do

základu pro výpočet daně z přidané hodnoty. Tímto postupem došlo k porušení §§ 10 a 14 zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Za kontrolované zdaňovací období březen 1997 byla dodatečně vyměřena daň ve výši **10 693 tis. Kč**.

- **Finanční úřad v severomoravském regionu** provedl kontrolu u právnické osoby. Bylo zjištěno, že právnická osoba si neoprávněně uplatnila odpočet daně na vstupu z dokladů za fiktivní plnění (převážně zprostředkovatelské služby). Tímto postupem došlo k porušení ustanovení § 19 zákona č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Za kontrolovaná zdaňovací období roku 1995 až 1997 byla dodatečně vyměřena daň ve výši **10 308 tis. Kč**.

Spotřební daně

- **Finanční úřad v jihomoravském regionu** kontroloval společnost s r.o., jejímž předmětem činnosti je výroba lihovin studenou cestou. Kontrolované období bylo červen 1995 až září 1996. Na základě povolení ministerstva zemědělství firma nakoupila líh za účelem výroby lihovin studenou cestou. Tento líh po odebrání z lihovaru zmizel. Firma je registrována na nekontaktní adrese, s jediným jednatelem mohl finanční úřad jednat až v době, kdy byl vazebně stíhán. Firma nevedla účetnictví a nepodávala daňová přiznání, nebyly k dispozici žádné doklady. V dané situaci nebylo možno provést daňovou kontrolu dokazováním, proto správce daně přistoupil ke stanovení daňové povinnosti pomůckami. Došlo k porušení ustanovení paragrafů 13, 14 a 26 zákona č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Daň z nemovitostí

- **Finanční úřad v jihočeském regionu** při daňové kontrole za zdaňovací období roku 1997 až 1999, provedené u fyzické osoby podnikající v oblasti zemědělské výroby zjistil, že poplatník v rozporu s ustanovením § 3 odst. 2 zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, nepřiznal ke zdanění pozemky spravované Pozemkovým fondem ČR, u kterých je poplatníkem daně nájemce. Na základě uvedeného zjištění finanční úřad poplatníkovi dodatečně vyměřil **daň ve výši 110 tis. Kč**.

Silniční daň

- Poplatník daně silniční, společnost s ručením omezeným, zabývající se silniční dopravou, podal za rok 1997 přiznání k dani na vozidla, z nichž některá nesplňovala podmínky pro osvobození od daně podle § 3 odst. 1 písm. j) zákona č. 16/1993, o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a dále poplatník neprokázal osvobození od daně podle § 3 odst. 3 citovaného zákona. Celkem byla **finančním úřadem v západočeském regionu poplatníkovi dodatečně vyměřena daň silniční v částce 141 tis. Kč**.

ZÁVĚR

Při kontrolách u jednotlivých daní byly zjištěny tyto **nejzávažnější nedostatky**:

Při kontrole **daně z příjmů fyzických a právnických osob** byly nejzávažnějšími kontrolními zjištěními neoprávněné zahrnutí neprokázaných nákladů do základu daně, fakturace neprovedených prací a zahrnutí fiktivních výdajů do základu daně, zahrnutí výdajů, které nesouvisí s dosaženými příjmy do základu daně a uplatňování výdajů v rozporu s dikcí zákona – zastřený formálně právní stav. Dále

se objevují nedostatky při tvorbě a čerpání rezerv. Přetrvává stav nedoložení účetnictví z důvodu jeho ztráty a uplatňování nákladů na základě zfalšovaných dokladů (většinou zpracovatelské služby), přičemž dodavateli jsou často personálně propojené osoby.

U **daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti** byly zjištěny obdobné nedostatky jako v minulých letech. Nejčastěji se vyskytuje nedostatek, který spočívá v neodvádění sražených záloh na daň a daně, nebo jejich pozdní odvod v nesprávné výši. Problémem zůstávají stále zastřené pracovní vztahy (tzv. "švarc systém"), kdy fyzické osoby vykonávají pro plátce jako podnikatelskou činnost činnosti, které mají charakter závislé činnosti.

U **daně z přidané hodnoty** přetrvává velká četnost případů uplatnění nadměrných odpočtů na základě dokladů od neexistujících nebo nekontaktních daňových subjektů. Jsou zjišťovány případy účelové fakturace zprostředkovatelské činnosti, služeb i zboží, které neodpovídají výstupu.

Při kontrolách u plátců je zjišťována porovnáním ročních příjmů (výnosů) s uskutečněnými zdanitelnými plněními existence rozdílů, které daňové subjekty nemohou prokázat. Nesouhlasí základ daně u daně z příjmů se základem daně u uskutečněných zdanitelných plněních u daně z přidané hodnoty.

Nejzávažnější nedostatky zjišťované při kontrolách daně z přidané hodnoty jsou spojeny ve značné míře s odhalováním velkých organizovaných daňových podvodů. proto jsou kontroly stále častěji zaměřovány na subjekty, u kterých správce daně zjistil provázanost s jinými daňovými subjekty, většinou nekontaktními a je třeba zjistit pohyb zboží, případně poskytování služeb v celém řetězci zúčastněných daňových subjektů.

U **daně z nemovitostí** patří mezi časté příčiny doměrků nepřiznávání podnikání v obytných domech, chybná specifikace dalších nadzemních podlaží a vykazování menších výměr staveb, než jsou zjišťovány při kontrole. Další častou příčinou doměrků u této daně jsou případy, kdy pozemky, na které bylo vydáno rozhodnutí o umístění stavby nebo stavební povolení ve sloučeném územním a stavebním řízení, nejsou přiznávány jako stavební.

Při kontrolách **silniční daně** zjišťují nejčastěji správci daně, že vozidla určená k podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti, evidovaná v obchodním majetku, nejsou zahrnována do přiznání k silniční dani. Dalším častým zjištěním je neoprávněné uplatňování osvobození od daně u vozidel, která kritéria pro toto osvobození nespĺňují (zejména se jedná o nesplnění stanovených emisních limitů).

PŘEHLED
 o počtu daňových subjektů, kontrol a místních šetření za rok 1999
 podle jednotlivých druhů daní a finančních ředitelství

DAŇ Z PŘÍJMŮ PRÁVNICKÝCH OSOB

Finanční ředitelství	Počet subjektů	Počet kontrol	Počet místních šetření
FŘ pro hl. m. Prahu	74 464	880	1 537
FŘ Praha	21 765	1 325	510
FŘ České Budějovice	15 611	1 696	544
FŘ Plzeň	17 554	809	405
FŘ Ústí nad Labem	22 036	825	772
FŘ Hradec Králové	24 939	1 351	912
FŘ Brno	50 106	2 304	2 944
FŘ Ostrava	32 268	1 486	1 643
CELKEM ČR	258 743	10 676	9 267

DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB

Finanční ředitelství	Počet subjektů	Počet kontrol	Počet místních šetření
FŘ pro hl. m. Prahu	356 843	832	3 177
FŘ Praha	248 036	4 350	1 872
FŘ České Budějovice	171 175	3 917	2 780
FŘ Plzeň	189 506	1 971	1 430
FŘ Ústí nad Labem	235 069	1 664	2 543
FŘ Hradec Králové	277 662	3 335	2 367
FŘ Brno	441 545	4 483	4 177
FŘ Ostrava	386 607	2 895	3 998
CELKEM ČR	2 306 443	23 447	22 344

DAŇ Z PŘÍJMŮ FO závislá činnost

Finanční ředitelství	Počet subjektů	Počet kontrol	Počet místních šetření
FŘ pro hl. m. Prahu	88 357	801	422
FŘ Praha	49 648	2 899	218
FŘ České Budějovice	32 779	2 330	296
FŘ Plzeň	39 478	1 422	213
FŘ Ústí nad Labem	54 226	1 096	348
FŘ Hradec Králové	54 597	2 094	251
FŘ Brno	95 920	3 149	809
FŘ Ostrava	79 565	2 113	712
CELKEM ČR	494 570	15 904	3 269

DAŇ Z PŘÍJMŮ - zvláštní sazba (§36)

Finanční ředitelství	Počet subjektů	Počet kontrol	Počet místních šetření
FŘ pro hl. m. Prahu	66 672	497	73
FŘ Praha	31 161	1 011	23
FŘ České Budějovice	22 130	434	7
FŘ Plzeň	27 399	681	11
FŘ Ústí nad Labem	33 067	522	14
FŘ Hradec Králové	39 503	870	23
FŘ Brno	62 345	1 080	151
FŘ Ostrava	59 129	1 227	209
CELKEM ČR	341 406	6 322	511

DAŇ SILNIČNÍ

Finanční ředitelství	Počet subjektů	Počet kontrol	Počet místních šetření
FŘ pro hl. m. Prahu	139 397	696	205
FŘ Praha	86 435	3 227	47
FŘ České Budějovice	54 988	2 479	109
FŘ Plzeň	64 336	1 452	78
FŘ Ústí nad Labem	82 110	1 057	148
FŘ Hradec Králové	92 376	2 684	80
FŘ Brno	156 812	3 179	291
FŘ Ostrava	128 625	2 626	428
CELKEM ČR	805 079	17 400	1 386

DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Finanční ředitelství	Počet subjektů	Počet kontrol	Počet místních šetření
FŘ pro hl. m. Prahu	42 791	3 298	4 080
FŘ Praha	69 438	1 119	15 023
FŘ České Budějovice	25 993	2 669	3 298
FŘ Plzeň	28 840	1 685	1 566
FŘ Ústí nad Labem	37 322	1 295	4 320
FŘ Hradec Králové	48 099	3 076	6 091
FŘ Brno	80 450	3 723	15 486
FŘ Ostrava	57 614	2 840	6 778
CELKEM ČR	390 547	19 705	56 642

SPOTŘEBNÍ DANĚ

Finanční ředitelství	Počet subjektů	Počet kontrol	Počet místních šetření
FŘ pro hl. m. Prahu	496	27	218
FŘ Praha	263	88	440
FŘ České Budějovice	452	78	419
FŘ Plzeň	163	48	197
FŘ Ústí nad Labem	1 044	39	214
FŘ Hradec Králové	500	37	455
FŘ Brno	2 020	270	2 572
FŘ Ostrava	427	50	579
CELKEM ČR	5 365	637	5 094

DAŇ Z NEMOVITOSTÍ

Finanční ředitelství	Počet subjektů	Počet kontrol	Počet místních šetření
FŘ pro hl. m. Prahu	96 586	195	831
FŘ Praha	414 687	1 211	105
FŘ České Budějovice	217 600	547	298
FŘ Plzeň	227 718	399	249
FŘ Ústí nad Labem	254 445	661	1 090
FŘ Hradec Králové	356 901	362	303
FŘ Brno	556 696	504	656
FŘ Ostrava	402 427	1 041	1 163
CELKEM ČR	2 527 060	4 920	4 695

39/395 - Ing. D. Sokolová

VYBRANÁ ZJIŠTĚNÍ **z finančních revizí s daňovým obsahem za rok 1999**

V následujícím textu jsou uvedena nejčastěji zjišťovaná porušení právních předpisů s přihlédnutím k jejich závažnosti a vlivu na správnost vykazaného hospodářského výsledku (zisk nebo ztráta).

Členění nedostatků podle jednotlivých oblastí :

1. Oblast nákladů, výnosů, výdajů, rezerv

Akciová společnost nesprávně daňově posoudila provizi za obchodní a technickou podporu při prodeji zboží, o níž účtovala jednorázově vždy k datu 31.12. každého roku a přestože neprokázala uskutečnění deklarovaných služeb na fakturách dodavatele – personálně a ekonomicky spojené osoby – zahrнула provizi do daňově uznatelných nákladů, což za období let 1994 až 1996 činilo 133,7 mil.Kč.

Akciová společnost systémově nesprávně doúčtovala rozdíly cen formou daňového vrubopisu a to i za zboží, které nebylo v příslušném účetním (daňovém) období prodáno, ale zůstalo na skladě. Částka, o níž byly daňově uznatelné náklady neoprávněně zvýšeny za období let 1994 až 1997 činila 158,3 mil.Kč.

Společnost s r.o. zaúčtovala na vrub nákladového účtu úroky k investičnímu úvěru v období před uvedením investice do používání ve výši za rok 1996 ve výši 187 378,- Kč a za rok 1997 1 371 366,- Kč. Tím došlo k porušení § 24 odst 1 zákona č. 586/1992 Sb., neboť, za výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů nelze, podle § 25 odst 1 písm. a) citovaného zákona, uznat úroky z úvěrů spojených s pořizovanou investicí.

Akciová společnost nesprávně vyčíslila a účtovala dohadné výnosy z prodeje zemního plynu maloobděratelům a obyvatelstvu tím, že neopodstatněně nadhodnotila bilanční rozdíly mezi nákupem a skutečným prodejem plynu a rovněž nesprávně stanovila dohadné výnosy za stálé měsíční platby. Dopad těchto nesprávností představoval snížení výnosů a tím i snížení základu daně z příjmů právnických osob za rok 1996 o částku 43,4 mil.Kč.

Akciová společnost postupovala při tvorbě zákonných rezerv na opravy plynovodů v rozporu se zákonem o rezervách a se zákonem o účetnictví, když neprůkazně stanovila výši rezerv, neboť nevymezila přesně HIM, jehož se oprava bude týkat, nezpracovala harmonogram časového i věcného plánovaného postupu a charakteru prací, neprovedla řádně inventarizaci. Důsledkem bylo nesprávné zahrnutí částky 54,1 mil.Kč do daňově uznatelných nákladů za období let 1996 až 1997.

2. V oblasti kontroly daně z příjmů vybírané srážkou

Společnost s r.o uhradila zahraniční firmě fakturu za prověření stávajících norem ISO a proškolení jejich pracovníků z těchto norem. Proškolení i prověrka norem proběhlo v Praze. Na základě této činnosti byla zahraniční firmou vystavena faktura. V rozporu s ustanovením § 38 písm. d) zákona o daních z příjmů neprovedl plátce daně srážku ve výši 48 000,- Kč.

3. V oblasti účetnictví

Účetní jednotka v roce 1997 zúčtovala do nákladů na vrub účtu 538 - Ostatní nepřímé daně a poplatky částku 13.600,00 Kč za nákup dálničních známek pro rok 1998, která časově nesouvisela s účetním obdobím roku 1997. Dále účetní jednotka proplatila výdajovým pokladním dokladem ze dne 30. prosince 1997 zálohu na služební cestu ve výši 128.140,00 Kč, tuto zálohu zúčtovala do nákladů v roce 1997 na vrub účtu 512 - Cestovné, i když cesta byla uskutečněna i vyúčtována v roce 1998. V roce 1997 měla být zúčtována pouze jako poskytnutá záloha na cestovné.

Účetní jednotka porušila postupy účtování, a to účtovou třídu 0 - Investiční majetek, čl.VII - Pořízení hmotných investic tím, že náklady vynaložené na technické zhodnocení haly ve výši 46.290,00 Kč zúčtovala do nákladů na vrub účtu 511 - Opravy a udržování, místo správného účtování na vrub účtu 042 - Pořízení hmotných investic a zkreslila tak hospodářský výsledek.

Ke stavu účetnictví kontrolovaných subjektů pak lze obecně uvést, že bylo nejčastěji zjištěno neprovádění inventarizací a nedodržování postupu o časovém rozlišení nákladů a výnosů. Dále byly trvale zjišťovány nedostatky spočívající v neprůkaznosti účtovaných operací, zejména při poskytování různých služeb (studie, poradenství, zprostředkovatelská činnost apod.).

39/395 - Ing. D. Sokolová